

En kontrastiv studie av ekonomiska EU-texter som översatts från engelska till svenska och italienska, med fokus på lexikala lån

Ida Borgström

Tolk- och översättarinstitutet

Examensarbete 30 hp

Översättningsvetenskap

Masterprogram i översättningsvetenskap 120 hp

Höstterminen 2010

Handledare: Karin Tidström

Examinator: Birgitta Englund Dimitrova

English title: A Contrastive Study of Translations of Economic Texts within the EU from English to Swedish and Italian, Focusing on Lexical Loans.

**Stockholms
universitet**

En kontrastiv studie av ekonomiska EU-texter som översatts från engelska till svenska och italienska, med fokus på lexikala lån

Ida Borgström

Sammanfattning

Inom området ekonomi dominerar engelska som språk eftersom engelskspråkiga nationer som USA dominerar världshandeln och är ledande inom världsekonomin. Många språk har en stor del anglicismer, eller lånord som de också kallas, i sitt ekonomiregister på grund av luckor och/eller prestige. Den här korpusstudien undersöker i vilken utsträckning två språk som tillhör olika språkfamiljer lånar in engelska ord i översättning av ekonomiska texter. Genom att jämföra översättningar av ekonomiska EU-texter från engelska till svenska och italienska, samt skapa en korpus av dessa texter, synliggörs skillnaderna mellan vilka ord som lånas in respektive översätts samt i vilken kontext dessa företeelser förekommer. Resultaten visar inga större skillnader mellan språken vad gäller mängden anglicismer som förekommer i översättningarna, men det behövs mer forskning för att avgöra om detta är sant för alla typer av ekonomiska texter eller endast för EU-texter.

Nyckelord

Ekonomisk översättning, EU, engelska, italienska, svenska, lexikala lån, korpus, prestige

Abstract

Many languages have a great amount of anglicisms in their business vocabulary due to gaps, and/or prestige. To what extent and what kind of words are borrowed depends on the context; within the economic field English is the dominating language since English speaking countries, such as the United States, dominate e.g. world trade.. This corpus study explores to what extent two languages belonging to different language families, such as the Germanic language Swedish, and the Romance language Italian, borrow English words in translations of economic texts. By comparing translations of financial EU texts translated from English into Swedish and

Italian and forming and analyzing a corpus, differences can be seen in which words are borrowed and in which context the words appear. Results show no significant difference between the two languages in the number of anglicisms, but more research is needed in order to see whether this is true for all kinds of economic texts or just for EU texts.

Key words

EU translation, borrowing, Anglicism, economic texts, Swedish, Italian, English

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställning	2
3. Teoretisk bakgrund	2
3.1. Språkhistoria	2
3.1.1. Lån genom språkkontakter	2
3.1.2. Lånord i svenska och italienska då och nu	3
3.2. Anglicismer och lexikala lån.....	5
3.2.1. Anglicismer	5
3.2.2. Lexikala lån	7
3.2.3. Lånens funktion.....	8
3.3. Översättningsmetoder, skopos och normer	11
3.3.1. Översättningsmetoder	11
3.4. EU-översättning	16
3.4.1. Översättning inom EU.....	17
3.4.2. Normer och riktlinjer för översättare inom EU	19
3.5. Definition av fackspråk och av ekonomiska språket som teknolekt.....	21
3.5.1 Fackspråk.....	21
3.5.2 Det ekonomiska språket som teknolekt.....	21
4. Material och metod	22
4.1 Material	22
4.1.1 Urval av material	23
4.2 Metod.....	23
4.2.1 Metod och arbetsgång	24
5 Analys och resultat	24
5.1 Termer	25
5.2 Kategorier.....	25
5.3 Resultat och diskussion.....	29
6 Slutsatser	46
7 Sammanfattning	49
Litteraturförteckning	51
Appendix I	
Appendix II	

1. Inledning

För det mesta har det gått trender i lånord och vissa lånord har kommit och gått, beroende på geografisk eller kulturell dominans. Idag är det engelskan som dominerar på ett flertal områden, både politiskt och kulturellt. Som Gottlieb (2006) påpekar är dessa lån sällan direkta lånord utan är oftast anpassade till respektive språk och de är därför inte alltid lätta att upptäcka för alla språkanvändare. De är inte heller lån som ska lämnas tillbaka utan de kan ses som frön som planteras i mottagarspråket och växer upp, och när dessa lån ska översättas tillbaka till engelska är anglicismen sällan det rätta uttrycket på engelska (Gottlieb 2006:198).

För mer specifika områden blir det ännu tydligare att det är just engelska som dominerar, i fråga om teknik, vetenskap och handel. Ett sådant specifikt område är ekonomi, där det förekommer en mängd engelska lånord i de flesta europeiska språken. I italienskan består 30 procent av alla affärsrelaterade och marknadsföringstermer av anglicismer (Pulcini 2002:154). Även Dardano (1993) menar att engelskan "has influenced Italian lexis in fields such as business and economics, science, technology and more generally in popular culture" (1993:350-351, citerad i Musacchio 2005:71). Även i svenskan finns det en tydlig tendens till att anglicismer har hög prestige inom den ekonomiska sektorn, där det har formats ett slags jargong som Lars Melin kallar "Norrmalmstorgsdialekten" (Melin 2007:13).

I den här studien studeras förekomsten av lexikala lån i ekonomiska översättningar inom EU från källspråket engelska till målspråken italienska och svenska – två målspråk som skiljer sig mycket i fråga om antal talare och språkfamilj. Inom EU pågår ett klarspråksarbete, EU-språkvården, som kan tänkas påverka förekomsten av lånord i just EU-översättningar.

I uppsatsen presenteras först den teoretiska bakgrunden, där det redogörs för hur lånord kommit in i olika språk i avsnittet för språkkontakter och hur den svenska respektive italienska språkhistorien ser ut, för att få en översikt över vilken betydelse andra språk, och då framförallt engelskan, har spelat för inlåning av främmande ord i respektive språk. Efter det redogörs kopplingen mellan översättning och lånord, vad som menas med lexikala lån och anglicismer och vilken funktion de har. Som ett sista steg i den teoretiska bakgrunden presenteras olika texttyper liksom skoposteorin, samt hur översättning inom EU ser ut och vilka riktlinjer översättare inom EU arbetar efter. Som ett nästa steg presenteras metod och material och till sist redovisas de ekonomiska termerna och deras översättningar i olika kategorier, med hjälp av ett korpusprogram. Som ett sista steg behandlas avvikelser eller problem och vad de kan bero på samt vilken funktion dessa lån har i översättningarna.

I materialet ingår tre engelska källtexter och deras översättningar till svenska och italienska: en vitbok (VB), en grönbok (GB) och ett meddelande från Kommissionen (MK).

2. Syfte och frågeställning

Efter att ha arbetat med ekonomisk översättning, samt studerat ekonomi, slogs jag av hur många engelska termer det används på svenska och hur ofta det råder oklarheter i fråga om när man ska översätta vissa ekonomiska termer med den svenska motsvarigheten och när man ska behålla den engelska termen i svenska översättningar. Ofta fås träffar i olika ordböcker eller sökningar på både den svenska och den engelska termen, och valet är inte helt lätt mellan de båda. Detta fick mig att fundera på hur vanligt det är att termer lånas in i svenska språket när det kommer till ekonomisk terminologi, och det skulle därför vara intressant att undersöka detta närmare. Inom ekonomiområdet kan det existera en term på målspråket och ett lån parallellt, ibland finns det ingen motsvarighet på målspråket och då används ett lexikalt lån alternativt förklaras termen, och ibland finns det en etablerad term på målspråket. Som översättare kan det vara svårt att avgöra vilken av termerna som ska användas. Översättare får oftast fråga uppdragsgivaren om vilken term som föredras, eller så finns det klara riktlinjer för hur dessa svårhanterliga termer ska behandlas, som det ser ut inom EU.

Som nämnts tidigare dominerar engelskan i den ekonomiska världen och många fackspecifika termer kommer från engelskan, vilket märks i media och andra texter inom ekonomiområdet. Inom EU pågår som sagt ett klarspråksarbete där läsarens förståelse är viktig. I den här studien undersöks 1. I vilken utsträckning engelska lånord förekommer i ekonomiska EU-texter översatta till svenska och italienska? 2. Vilken funktion har dessa lånord om de förekommer? 3. Översätts de med en anglicism eller premieras en förklaring istället som en följd av målspråksanpassningen? 4. Hur går detta klarspråksarbete ihop med engelskans dominans inom ekonomiområdet? Genom att jämföra översättningar av engelska ekonomiska källtexter inom EU, till svenska och italienska, kan man förhoppningsvis utläsa vilka ekonomiska termer inom det ekonomiska området som lånas in i respektive språk, och om målspråksanpassningen är utbredd till lika hög grad på båda språken.

3. Teoretisk bakgrund

3.1. Språkhistoria

3.1.1. Lån genom språkkontakter

Språk har historiskt sett påverkat varandra genom krig och politik, som nämnts tidigare, men även genom mer fredliga sätt som uppfinningar och teknik. När olika språk kommer i kontakt med varandra uppstår språkliga novationer och då främst genom lexikala lån (Edlund & Hene 1996). När ett språk står i kontakt med ett främmande språk under en längre tid, kan språket förändras på både lexikal och semantisk nivå. Det är dock ordförrådet som påverkas i första hand och då speciellt de öppna ordklasserna (verb, substantiv och adjektiv). I och med dessa lexikala lån förändras med tiden även resten av språket, som t.ex. att inlånade avledningssuffix letar sig in i ett språk. Ett språk kan låna in ord direkt via ett långivande språk, eller genom ett

eller en lång lista med språkförmedlande språk (Edlund & Hene 1996:31). Edlund och Hene fortsätter vidare att indela språkkontakter i asymmetriska (enkelriktade) språkkontakter och symmetriska (dubbelriktade) språkkontakter. En asymmetrisk språkkontakt uppstår oftast när en stat eller kultur får en ledande ställning inom ett visst geografiskt område, eller genom politik, ekonomi, vetenskap eller kultur och "lånar ut" lexikala enheter till andra språk utan att själv låna in något (1996:20).

Historiskt sett har en typiskt asymmetrisk språkkontakt varit grekiskan under antiken och latinet under romarriket. Frankrike har genom historien haft stort inflytande på både engelska, tyska, italienska och svenska i och med sin höga ställning inom området kultur. I dagens samhälle är det engelskan som dominerar, i synnerhet sedan 1945 (Görlach 2003:1). Idag kommer de flesta engelska lånorden in i språk genom icke-personliga kontakter såsom media och översättningar från USA som i och med sin dominerande ställning inom ett flertal områden inom västvärlden, har haft stort inflytande på många andra språk (Gottlieb 2006:203). Gottlieb hävdar vidare att engelskan sällan fyller luckor i andra språk, men många begrepp och varuprodukter har introducerats av engelskspråkiga länder, och engelskan har därför ett stort inflytande på andra språk (2006:197). Gottlieb listar tre sammanflätade viktiga faktorer till varför engelskan har vunnit så mycket mark: den första är att högt uppsatta personer världen över är beroende av engelska som andraspråk för att kunna kommunicera men även för att inhämta information. Den andra är att det inte finns något rivaliserande språk till engelska när teknik, trender och livsstilar introduceras internationellt, och engelska används i allt högre grad som lingua franca. I många länder är engelska även det första främmande språk som lärs ut till skolelever. Den tredje faktorn är att en stor del av media som finns i dagens samhälle importeras från engelskspråkiga länder och påverkar de nationella språken genom att filmer, datorspel, böcker har översatts från engelska (Gottlieb 2006:198).

3.1.2. Lånord i svenska och italienska då och nu

3.1.2.1. Lånord i svenska

Edlund och Hene sammanfattar lånordströmmarna till svenskan med att under medeltiden kom de flesta nya lån från lågtyskan, under 1600- och 1700-talet från franskan och under 1800- och 1900-talet från engelskan (Edlund & Hene 1996: 42). Under perioden fram till fornsvensk tid hade den romerska och den keltiska världen¹ ett stort inflytande på den germanska som lånade in ett stort antal latinska ord.

Införandet av kristendomen under medeltiden innebar att många religiösa och klerikala lånord kom in de europeiska språken, så också i svenskan. Dessa lånord härstammar främst från latinet och grekiskan men förmedlades för det mesta genom fornengelskan och fornsaxiskan.

Under Hansan (mitten av 1100-talet till mitten av 1600-talet)² lånade svenskan in en stor del lågtyska ord som har påverkat svenskan enormt mycket. Dessa inlån tillhörde bland annat

¹ *ke´lter (grekiska keltio´ eller ke´ltai, latin ce´ltae), indoeuropeisk folkgrupp med historiskt utbredningsområde från Brittiska öarna till nuvarande Turkiet (Källa: NE.se).*

² *Källa: NE.se*

stadsliv och yrkesbeteckningar. Det var flera latinska ord som under den här tiden lånades in i svenskan genom lågtyskan. Ord som tillhör handeln var ofta just sådana ursprungliga latinska ord, t.ex. *mynt* (lat. *moneta*), *ränta* (jfr lågtyskans *rente* ”inkomst”, ”ränta” från latin *renta*, *rendita* och franska *rente*). För många av dessa inlån fanns det inte någon motsvarighet på svenska, men för andra inlån fanns det motsvarande ord men vissa ord lånades ändå in, t.ex. *språk*, *straff*, *arbete*, *ansikte*, *försvara* etc. I takt med att Hansan får allt mindre makt och i samband med Luthers bibelöversättning under 1500-talet får högtyskan allt större inflytande. Genom högtyskan förmedlas även många sydeuropeiska lånord, däribland *gips*, *madrass*, *sekund*. Under 1600-talet får engelska och holländska ett visst inflytande genom sin utbredda handel men det är franskan som dominerar under 1600- och 1700-talen och den franska kulturen får ett märkbart ökat inflytande på resterande europeiska länder. Istället för att de franska lånorden, som tidigare, fördes in genom högtyskan, kom de nu in via och inom franskspråkiga kretsar. En stor del av dessa lån hörde till politiken och kulturlivet. Vissa lånord speglar också delar av den franska kulturen såsom verben *konversera*, en ny företeelse som tillhörde umgänget i salongen och *plädera* som speglar upplysningstidens förnuftsmässiga argumentering.

Under 1700-talet får även engelskan ett större inflytande, och förutom franska och holländska lånord, kommer även många engelska lexikala lån in i svenskan från handeln i öst, som *te* och *vadd*, samt ord för mat och dryck, såväl som ord från offentligheten och sjöfarten. *Gentleman* och *klubb* lånas in och speglar den engelska gentlemanen, även de behovsbetingade lånord som beskriver en ny företeelse. *Sentimental* är ett lexikalt lån som får stor spridning, och är, som Edlund & Hene påpekar, ursprungligen ett latinskt ord som kommit in i svenskan via engelskan. Under 1700-talet kom även en del lån från tyskan, som militärtermer. 1800-talet innebär inte så stora förändringar i lånmönstret förutom att vissa språk tappar mark jämfört med tidigare, såsom franskan och tyskan. Trots att vi ser en ökning av lånord från dessa språk inom de tidigare nämnda områdena, är det engelskan som dominerar. De engelska lexikala lånorden används i kommunikations- och sjöfartsterminologi, kläder och mat, samt termer från handeln, politiken och arbetsmarknaden, t.ex. *bojkott*, *check*, *dumpa*, *export*, *import*, *jobb*, *koncern*, *konserverativ*, *lockout*, *strejk*, *trust*. Engelskan fortsätter att dominera under 1900-talet och de lexikala lånen tillhör kommunikationsområdet, nöjeslivet, livsmedel, medicin, sport med mera (Edlund & Hene 1996:46-58).

3.1.2.2. Lånord i italienska

Många av språkflödena knutna till kristendomens införande och franskans dominans som Edlund och Hene redogör för, gäller även för italienskan. Den franska kulturen och även det franska språket hade ett stort inflytande på italienskan fram till 1945 enligt Pulcini (2002:152). Vidare redogör Pulcini för hur engelskan och italienskan kom i kontakt redan på 1200-talet genom handelsutbyte mellan handelsmän och diplomater. Även under 1400- och 1500-talen kom lånord som hade med det brittiska sociala och politiska livet att göra in i italienskan. Det engelska inflytandet blev permanent först under 1700-talet. Under 1800-talet intensifierades kontakten mellan dessa två länder och antalet anglicismer ökade markant, dock med franskan som lånförmedlande språk. Skillnaden var dock att under den perioden lånades många ord från engelskan in utan anpassning, vilket inte hade skett i någon större utsträckning under de föregående perioderna (Pulcini 2002:151-152).

De Mauro och Mancini (2003) har arbetat vidare inom forskningen om anglicismer inom italienskan som Rando (1987) lade grunden för. Enligt dem har italienskan som det ser ut idag i hög grad påverkats av latinet och därigenom grekiskan, sedan av franska språket, i tredje hand

av engelskan och i fjärde hand tyskan. Mellan 1700 och 1799 kom det in 177 främmande ord i italienskan, varav 47 engelska, 83 franska och 3 tyska. Mellan 1800 och 1899 kom det in 1517 främmande ord, varav 385 engelska, 452 franska och 70 tyska. Mellan 1900 och 1999 kan man se en stor ökning av främmande ord, det kom nämligen in 8047 ord, varav 3943 engelska, 1101 franska och 257 tyska. Från 2000 och 2003 kom det in 358 nya ord, varav 326 engelska och 6 franska. Man kan se en tydlig trend att språkkontakterna har ökat generellt sett under 1900-talet, och att engelskan har fått allt större inflytande medan franskan hade stort inflytande på 1700- och 1800-talen men tappar alltmer mark i modern tid.

3.2. Anglicismer och lexikala lån

3.2.1. Anglicismer

För att kunna analysera förekomsten av anglicismer och lexikala lån och i vilken kontext de förekommer behöver begreppen anglicismer och lexikala lån definieras. Gottlieb (2005) definierar anglicismer som "any individual or systemic language feature adapted or adopted from English, or inspired or boosted by English models, used in intralingual communication in a language other than English" (2005:163). De mest uppenbara lånen är direkta lexikala lån där det inlånade ordet är kvar i sin ursprungliga form, "adopted", något Ingo (2007) kallar *helt oanpassade citatlån* (Ingo 2007:108). Det finns däremot fler former av lånen som inte är så uppenbara för gemene man genom att de är "adapted", något som kan motsvara Ingos *delvis anpassade speciallån* samt *helt anpassade allmänlån* (2007:108). Man kan dela in de lexikala lånen på mikronivå i morfem, fonem, lexem, fraseologi och syntax, och på makronivå i fras-, menings- och textnivå (Gottlieb 2006:199). Gottlieb kallar direkta och anpassade anglicismer för *aktiva anglicismer* och anglicismer som är inspirerade och triggade av engelska modeller för *reaktiva anglicismer*. Gottlieb (2005) har delat in anglicismerna enligt följande typologi (jfr Gottlieb 2006):

I. Active anglicisms

A. Overt lexical borrowings (sometimes with naturalised spelling), constituting:

- (i) *a new word*: Danish jeep, Icelandic jeppi, Croatian dzyp; kompjuter in Slovene; doping in French
- (ii) *a new morpheme*: anti- in German; mega- in Danish
- (iii) *a new multi-word limit*: grand old man in Swedish; on the rocks in Norwegian

B. Covert lexical borrowings, the English origin not obvious to the native speaker:

- (i) Spanish elepé, Swedish teve (TV)
- (ii) Danish strejke (pronounced in two syllables, from strike)

C. Loan translations

- (i) *Compound substitutes*: Dutch luidspreker (from English loudspeaker)
- (ii) *Multi-word substitutes*: Danish vaere opp imod (=be up against)

D. Hybrids

- (i) *Partial borrowings*: Danish speedbåd (from English speedboat); Danish hårspray (from English hairspray)

- (ii) *Expanded borrowings*: German Cockpitmitte; Schaltjoystick (...)

E. Pseudo-Anglicisms, including:

- (i) *Archaisms derived from English expressions now obsolete*: Russian смокцнs ('smoking', via German, from smoking jacket, now dinner jacket or tuxedo)
- (ii) *Semantic slides where an English word is used 'wrongly'*: Swedish babysitter (for English baby bouncer, as barnvakt already covers the notion of English babysitter)
- (iii) *Conversions of existing English words, for example adjective into noun*: German Handy (for mobile phone or cellular phone)
- (iv) *Recombinations, reshuffling existing English lexical units*: Italian slowfood (as opposed to American fast food); Danish cottoncoat (= trenchcoat), Swedish fit for fight (for fighting fit)

F. Morphosyntactic calques:

Danish plural -s in for example interviews (correct plural: interview or interviewer); 6 Spanish 'Es un maestro de escuela' instead of 'Es maestro de escuela' (from English 'He is a school teacher'); German 'Mein Leben war in Gefahr' instead of 'Ich war in Lebensgefahr' (from English 'My life was in danger')

II. Reactive Anglicisms

G. Semantic loans

- (i) *Extensions*: Danish massiv (traditional meaning: 'solid') (metaphorical meaning added via massive)
- (ii) *Reversions*: Danish overhøre (traditional meaning: 'fail to hear') (opposite meaning introduced via overhear)
- (iii) *Doubles*: Danish misse (from English to miss) 7 (puts pressure on existing homonym: = to blink)

H. Isolated or systemic changes in the spelling of existing words:

Danish resource (correct spelling ressource or resurse); Danish Lena's købmands kiosk (Lena's grocery store) (correct spelling: Lenas købmandskiosk)

I. Isolated or systemic changes in punctuation,

for example inserted 'English' commas in 'determiner + NP + name', as in Danish 'Den svenske sangerinde, Monica Zetterlund, . . .' (the Swedish singer, Monica Zetterlund, . . .), which, according to Danish punctuation rules, means that M.Z. is the only singer in Sweden

J. Changes in the pronunciation of existing words:

Danish unik (from French), pronounced with an initial (English) 'you' sound; Danish backfisch (from German), pronounced with a 'flat' initial English vowel Danish respit (from Latin), last syllable pronounced as English 'speed' 8

K. Preference for English lookalikes (existing linguistic entities whose frequencies are boosted by their similarity to English counterparts), usually lexical items:

Danish kamera (from English camera) outing fotografiapparat; Danish invitere (supported by English invite) instead of indbyde; Swedish definitivt, konversation, desperat, perfekt, speciell, etc.

(Gottlieb 2005:164-77)

Gottlieb menar att eftersom alla dessa anglicismer inte nödvändigtvis accepteras av alla språkanvändare inom samtliga språkgrupper, kan man göra en språkpolitisk indelning som kan tillämpas på anglicismer, som ett tillägg till indelningen ovan. De enskilda anglicismerna kan delas i undergrupper, eftersom anglicismen används av de flesta språkanvändarna i de språk

som påverkas. De fyra undergrupperna är 1. "Integrated items" (som nödvändigtvis inte automatiskt identifieras som ett engelskt lån, t.ex. franska *flanelle* från eng. *flannel*, troligen från walesiskans *gwlann*), 2. "Naturalized items" (identifierade engelska lån, accepterade i vardagligt språk, ex. ungerskans *marketing* från engelskan), 3. "Implants" (låter som engelska, accepterade av en enskild grupp, t.ex. finskans *benchmarking* (från engelskan), samt 4. "Interfering items" (oftast felaktiga lösningar, inklusive felöversättningar, t.ex. danskans *militære baraker* (eng. (*military*) *barracks*; korrekt term bör vara *kaserne* från fra. *caserne* via tysk. *Kaserne*). För de flesta språkanvändare anses dock grupp 3 och 4 som främmande och oönskade (Gottlieb 2006:199-200).

3.2.2. Lexikala lån

Gottlieb baserar delvis sin indelning på Edlund och Henes kategorier av lexikala lån, och Edlund och Henes indelning av lexikala lån kan ses som en förklaringsmodell. De delar in lexikala lån i sex kategorier: *ordlån*, *begreppslån*, där *översättningslån* och *betydelselån* ingår, *blandlån* samt *pseudolån*. Edlund och Hene baserar sin indelning på definitioner och begrepp i Einar Haugens artiklar (1950, 1953, 1956, 1976). Enligt Haugen är det reproduktion av ett annat språks lexikala mönster som ger upphov till dessa lexikala lån (Edlund & Hene 1996:32). Detta görs antingen genom att reproducera ordmodellens morfem (både uttryck och innehåll importerar), eller genom substitution, det vill säga genom att ersätta ordmodellens morfem med det egna språkets morfem (endast innehåll importerar).

- **Ordlån.** I kategorin ordlån ingår lexikaliserade fraser och är resultatet av att ordmodellens morfem importerar (jämför med Gottliebs kategori A och B), ex. *apartheid* (afrikaans "åtskillnad"), *flambera* (fr. *flamber*). På så sätt introduceras ett eller flera nya morfem och ett nytt ord, och kan bilda nya ord i målspråket, ex. *plejs* och *cool* (eng. *place* och *cool*), och vilka har bildat bland annat *dansplejs* och *döcool*. I början av inlåningsprocessen är de ofta så kallade citatlån, det vill säga att de är kursiverade eller markeras med ett citattecken, och ofta introduceras endast en eller ett fåtal av de ursprungliga betydelseerna i ordmodellens språk, ex. *dress* (eng. *dress*).
- **Begreppslån.** Den andra kategorin, begreppslån, innebär substitution av ordmodellens morfem, och består i att redan existerande ord får nya betydelser eller av nybildningar (jämför Gottliebs kategori C), ex. *bamburidån* (eng. *bamboo curtain*), *tredje världen* (fr. *le tiers monde*), *förnybar* (eng. *renewable*) och *huvudvärk* (eng. *headache* för betydelsen "problem"). Det introduceras alltså inga nya morfem i målspråket. Begreppslån kan i sin tur delas in i översättningslån och betydelselån.
- **Översättningslån.** Översättningslån består av nybildningar som är "morfem-för-morfem-översättningar" och de kan vara både exakta översättningar, ex. *hatkärlek* (ty. *Hassliebe*) eller en översatt lexikaliserad fras, ex. *du är välkommen* med betydelsen "ingen orsak" (eng. *you are welcome*).
- **Betydelselån** å andra sidan består av redan existerande ord som fått en ny eller utvidgad betydelse efter inflytande från ett främmande språk (jämför med kategori D i Gottliebs modell), ex. *huvudvärk* som nämndes innan, eller den juridiska termen *alibi* som fått den utökade betydelsen "förevändning".

- **Blandlån.** Den tredje kategorin kallas blandlån, och består av både import och substitution av en ordmodellens morfem, och både ett nytt ord och ett nytt morfem introduceras och kan bilda nya ord, ex. *drive-in-bio* (eng. drive-in-cinema) och kan användas för att bilda *drive-in-bibliotek* om något sådant skulle finnas (jfr hybrider i Gottlieb). Här kan även inlån där något av ordmodellens morfem har lagts till eller utelämnats, ex. *flipperspel* (eng. flipper), däremot är det svårt att göra en sådan klassificering eftersom man inte säkert kan säga när i inlåningsprocessen morfemet har tillkommit eller försvunnit.
- **Pseudolån.** Den sista kategorin kallar Edlund och Hene för pseudolån. De är ord som består av ett eller flera morfem som bildar nya ord, utan att ha någon motsvarighet i det långivande språket, utan kan ha fått inspiration från det egna språket, ex. *braindead* med betydelsen ”dum i huvudet” från ordmodellen *hjärndöd* ”dum i huvudet”.

3.2.3. Lånens funktion

3.2.3.1. Lexikala låns orsaker, syften och funktion

Varför använder språk användare lånord? Edlund och Hene (1996) har arbetat fram kategorier för vilka orsaker, syften och vilken funktion lexikala lån har och vad som motiverar språk användare att skapa lexikala novationer ³.

A Luckor i språket	1 Beteckna en ny företeelse	Verbaliserings-
	2 Generalisera/differentiera	funktion (1&2)
	3 Uttrycka sig neutralt	Kommunikativ
		(informativ) funktion (3)
	4 Uttrycka en värdering	Kommunikativ
		(expressiv) funktion (4)
	5 Skapa vissa associationer	Kommunikativ
		(persuasiv/estetisk)
		funktion (5&6)
6 Ge komisk effekt		
7 Variera	Kommunikativ	
	(estetisk) funktion (7)	
8 Få ett formellt lätthanterligt ord	Kommunikativ	
	funktion (8)	
9 Markera identitet och gruptillhörighet	Psyko-social	
	funktion (9)	

³ Detta resonemang kan även länkas till Roman Jakobsons teorier om språkets funktion. Enligt Jakobson består varje kommunikationsakt av sex element. Han delar in dem i kommunikativa faktorer såsom: 1. kontext, 2. avsändare, 3. mottagare, 4. kontakt, 5. gemensam kod och 6. meddelande. Dessa faktorer har sedan en funktion kopplad till sig. De är 1. referentiell, 2. emotiv, 3. konativ, 4. fatisk, 5. metalingvistisk, 6. poetisk. JAKOBSON, R., 1974. *Poetik och lingvistik: litteraturvetenskapliga bidrag*. Stockholm: PAN/Norstedt.

B Luckor hos sändaren/mottagaren	1 Kompensera egna lexikala luckor 2 Kompensera förmodade luckor hos mottagaren	Kommunikativ funktion (1&2)
C Förlaga på annat språk	1 Översätta texter	(Indirekt) samtliga funktioner (1) (Edlund & Hene:70)

De skiljer på inomspråkliga och mellanspråkliga novationsstrategier (jfr mellanspråkliga strategier med typerna ordlån, översättningslån, blandlån). För mellanspråkliga strategier krävs en kontakt med ett annat språk i novationsögonblicket, men det påverkar inte etableringen av det lexikala lånet (Edlund & Hene 1996:69). Dessa lexikala novationsstrategier är ofta en kombination av olika funktioner och syften. I motsats till Gottlieb (2006:197) hävdar Edlund och Hene att luckor i målspråket är den vanligaste orsaken till lexikala lån och novationer (1996:71). Det kan alltså bero på att ett nytt fenomen eller begrepp introduceras som inte har någon motsvarighet i målspråket (A1). Exempel på detta kan vara en ny företeelse som *geisha* (jap.), ord som svenskan har lånat ut till andra språk som *slöjd* eller *ombudsman*, ordlån som *komfort* (eng.) översättningslån som *livskvalitet* (eng. *quality of life*). De menar vidare att mellanspråkliga strategier används för behovet av termer och kategoriseringar inom vetenskapen, där vetenskapstraditionen avgör modellspråket (Edlund & Hene 1996:73). Lexikala novationer kan även bero på att redan existerande termer har en betydelse som är för bred eller för snäv, och därför behövs en ny term (A2).

Det kan finnas ett behov att uttrycka sig i neutrala termer inom olika fackområden och ord som introduceras som facktermer sprider sig ofta till andra områden och deras exakta betydelse ändras ofta och blir mindre exakt (A3). De kan också spridas till andra områden utan att betydelsen ändras, men termen kan komma att ses som olämplig som just fackterm, exempelvis *kräfta* som användes för sjukdomen men som med tiden avneutraliserades i det allmänna språket och istället introducerades *cancer* (med störst sannolikhet från eng. *cancer*).

Ett annat syfte kan vara att det finns ett behov att uttrycka en värdering eller attityd (A4). Den här typen kan förekomma i många olika sammanhang. Detta kan jämföras med relationen mellan läsaren och texten, något som Hellspong & Ledin (1997) kallar den ideationella strukturen. De menar att texten verkar mot sin omgivning på ett givet sätt genom sin interpersonella struktur. Detta gör den genom språkhandlingar, attityder och ramar (1997:158). Språkhandlingar kan bland annat bestå av påståenden, frågor eller uppmaningar. Särskilt intressant är attityder, som kan uttryckas i värderingar, ofta genom värdeord. Värdeord kan vara både positiva och negativa, något som Hellspong & Ledin kallar plusord och minusord, men attityder kan även uttryckas genom garderingar och understrykningar. Ramar å andra sidan handlar till störst del om textens olika röster och tilltalet i texten (1997:170-173).

Ytterligare ett annat syfte kan vara att ge autenticitet och skapa associationer, vilket kan jämföras med det som Lars Melin (2007) kallar för ”corporate bullshit”, en typ av språkbruk i ekonomiska sammanhang som används för att visa att man är modern och vet vad man pratar om (A5).

Syftet att ge komisk effekt (A6) innebär att använda ironi och sarkasm. Det kan även finnas ett behov av att variera sig språkligt (A7). Syftet att bilda korta och mer formellt lätthanterliga ord, exempelvis datamaskin som blev dator (eng. data processing machine). Edlund och Hene understryker att det är viktigt att tydligheten inte äventyras och därför kan det behövas längre

och tydligare alternativ. Det kan dock vara så att ett översättningslån är att föredra om ett ordlån blir för svårhanterligt på målspråket, och de båda samexisterar. Exempel på detta kan vara ordlånet stand-up-komedian och stand-up-komiker eller stå-upp-komiker (A8).

Edlund och Hene menar vidare att det även kan finnas ett behov av lexikala lån för att markera grupptillhörighet eller identitet, alltså den psyko-sociala funktionen (A9). För att markera det kan ett ordlån från ett språk med hög prestige vara effektivt, exempelvis engelska (Edlund & Hene 1996:73-87). Det går dock trender i prestige, och som Lars Melin (2007) påpekar, om gruppen som använder dessa ”inneord” har hög prestige, sprids de ofta till andra grupper i samhället, och då måste nya ord bildas för att återigen markera grupptillhörighet.

Orsaken (B2) utelämnas här eftersom det främst har med talat språk att göra och när människor inte behärskar målspråket till fullo. Däremot är orsaken (C1), översatta texter, av intresse. Som Edlund och Hene påpekar ”kan det i en översättningssituation i tal eller skrift uppstå ett starkt ’tryck’ från originalspråket, att detta också på ett mer subtilt sätt styr översättarens ordval” (1996:93). De menar även att när något översätts från ett språk till ett annat språkteknologiskt närliggande språk, det vill säga ett språk med liknande struktur och som tillhör samma språkfamilj, bör begreppslån av typen betydelselån bli vanliga, inte bara vad gäller innehållsord utan även formord. Det tryck som källspråket kan utöva på målspråket kan ge upphov till att lågfrekventa ord blir allt vanligare i översättningarna och de kan även spridas till målspråket i övrigt. Trycket från källspråket i en översättningssituation kan jämföras med hur ett lingua franca kan påverka nationella språk generellt sett, menar de (Edlund & Hene 1996:93-95).

3.2.3.2 Lingvistiska och extralingvistiska orsaker

Chris Pratt (1986) har studerat anglicismer i spanska och han delar in anledningarna till att man använder lånord i två kategorier: lingvistiska och extralingvistiska orsaker. Lingvistiska orsaker är varför lånord behövs, det vill säga nya termer behövs för nya begrepp som ny teknik etc., något som både Gottlieb och Edlund och Hene tar upp enligt föregående avsnitt. De extralingvistiska orsakerna, menar Pratt, och framförallt lingvistisk prestige, är mer intressant än de lingvistiska orsakerna. Pratt menar att historiskt sett har varken lagar, hot eller tvång från dominerande makter kunnat tvinga talare av minoritetsspråk att använda lånord från den dominerande maktens språk (Pratt 1986:362). Lingvistisk prestige, menar Pratt (1986:363), motiveras istället av något som kommer inifrån individerna, och han delar in prestige i tre underkategorier. Den första kategorin är ett slags lingvistisk snobbism där lånord används för att visa att skribenten/talaren är sofistikerad, modern och à jour. Lingvistisk snobbism kan dock ta sig uttryck i en rent puristisk hållning till användandet av lånord och främmande ords intrång i det egna språket. När lingvistisk snobbism används för att markera grupptillhörighet, eller för att imponera, kan det dock få motsatt effekt hos allmänheten och till och med hos den avsedda gruppen för vilken själva användandet av anglicismen är ett tecken på exklusivt medlemskap. Den andra kategorin är en jargongartad funktion där ett visst område innehar en viss jargong, till exempel politisk eller ekonomisk jargong som ofta förekommer i massmedia. Pratt menar vidare att en viktig anledning till detta är att när ett språk dominerar inom ett visst område, har talare av andra språk ofta bristfälliga språkkunskaper i det dominerande språket, och är förvisade till simultanöversättningar som i sin tur är starkt påverkade av originalspråket. På så sätt påverkas de på en stilistisk nivå av det dominerande språket, menar han. I den sista kategorin materiella faktorer kan lingvistisk snobbism spela in eftersom en del anglicismer beror på en känsla av

överlägsenhet, modernitet och grupptillhörighet etc., men skillnaden är att det finns en ekonomisk vinst, en materiell fördel. Dessa anglicismer förekommer i reklam, försäljning av diverse produkter och så vidare, och lockar köpare på grund av sin främmande klang (Pratt 1986:364-365).

3.3. Översättningsmetoder, skopos och normer

3.3.1. Översättningsmetoder

Förutom genom naturliga språkkontakter kan lånord komma in i språk genom översättning, främst när det finns luckor i målspråket. Översättaren använder då lexikala lån som en medveten översättningsmetod menar Vinay och Darbelnet (1958/1995)⁴. Vinay och Darbelnet menar vidare att det är genom översättningar de flesta lånord tar sig in i olika språk, precis som många semantiska inlån eller falska vänner (1958/1995:32). Vinay och Darbelnet har definierat olika metoder för översättning, och deras teorier bygger på ekvivalensbegreppet, närmare bestämt *natural equivalence*. I det här avsnittet följer en kort introduktion och bakgrund till ekvivalensbegreppet i stort, och sedan presenteras översättningsmetoderna mer detaljerat.

3.3.1.1 Ekvivalensbegreppet

Under 1960- och 1970-talet utvecklades ekvivalensteorierna, som var ett svar på strukturalismen och strukturalistisk lingvistik (Pym 2010:6). Den strukturalistiska lingvisten Ferdinand de Saussure hade en idé om språk som system, där *langue* betecknar själva systemet, t.ex. begreppet "får" som betyder djur med päls man ofta gör ull av, och där *parole* står för hur språket faktiskt används, ex. *sheep* på engelska, eller *mouton* på franska. Saussure menade att det är skillnaden mellan olika språksystem som är det intressanta. Som i ovanstående exempel där själva djuret betecknas som *sheep* på engelska, men köttet av får som man äter betecknas som *mutton*. På franska kan *mouton* avse både djuret och köttet, och här ser man då hur engelska och franska har olika språksystem (exemplen ur Pym 2010:9). Tankesättet att ett språk representerar en världssyn förutsätter att det är mer eller mindre omöjligt att översätta dessa termer mellan två språk. Ekvivalensbegreppet kan dock komma runt det här problemet eftersom det verkar på nivåer under språksystemnivån (Pym 2010:7).

Den schweizer-tyske forskaren Werner Koller (1979/1992 citerad i Pym 2010:10) menade, till skillnad från Saussure, att *parole* kunde utforskas ytterligare, och att det existerade fler system utöver *langue*. John Catford (1968 (citerad i Pym 2010:11)) menade att det finns flera nivåer i en text än ord-för-ord, och att ekvivalens kunde uppnås på flera olika nivåer i texten, men inte nödvändigtvis på alla nivåer samtidigt. Naturlig ekvivalens (eng. *natural equivalence*) innebär att ett källtextssegment och ett målttextssegment ska ha ett motsvarande värde (eng. *equal value*) (Pym 2010:7).

⁴ I den här studien har den engelska översättningen från 1995 av Vinay & Darbelnets verk " *Stylistique comparée du français et de l'anglais: méthode de traduction*" (1958) konsulterats

I början av ekvivalensparadigmet bestämdes ekvivalens utifrån form eller funktion och ekvivalens var något som även kunde uppnås när det inte fanns någon tydlig symmetri mellan två lingvistiska system. Den amerikanske forskaren Eugene Nida menade att det finns två typer av ekvivalens: formell ekvivalens som imiterar formen av källtextens uttryck och dynamisk ekvivalens som aktiverar samma eller liknande funktion i målkulturen (Pym 2010:8).

En senare förgrening av ekvivalensbegreppet är riktad ekvivalens (eng. *directional equivalence*) som inte förutsätter symmetri mellan språk, och det är översättaren som har ett val angående på vilket sätt måltextern kan vara ekvivalent med källtexten. Otto Kade (1968 citerad i Pym 2010:12) menade att naturlig ekvivalens, när termer eller ord motsvarar varandra till fullo och kan översättas fram och tillbaka mellan språken utan att betydelsen ändras, för det mesta förekommer inom olika fackspråk. Kade menade vidare att olika kunskapsområden medvetet har utarbetat en standardiserad terminologi och därför har en onaturlig ekvivalens (Pym 2010:12).

De två franska lingvisterna Vinay och Darbelnet (1958/1995) menade dock att sådana artificiella ordlistor ska, om möjligt undvikas, och att naturlig ekvivalens ska sökas där översättare, lingvister och andra språk inte har påverkat språkssystemet (Pym 2010:12). Problemet var däremot att det inte alltid finns någon naturlig ekvivalens och därför definierade Vinay och Darbelnet olika strategier, eller metoder, som används för att upprätthålla ekvivalens mellan källtext och målttext.

3.3.1.2 Naturlig ekvivalens enligt Vinay och Darbelnet

Enligt Vinay och Darbelnet identifieras relationer mellan två olika lingvistiska system i översättningsprocessen, där ett system är givet (källtexten) och det andra är anpassningsbart (målttexten som ska skapas).

Vinay och Darbelnet har klassificerat metoder som översättare använder sig av som två olika: *direkt och indirekt översättning*. Direkt översättning är ord-för-ord-översättning där beståndsdel för beståndsdel översätts från källspråk till målspråk. Vinay och Darbelnet påpekar att i den processen kan översättare upptäcka metalingvistiska luckor i målspråket i vissa texttyper, så kallade *lacunae*. En *lacuna* "must be filled by corresponding elements, so that the overall impression is the same for the two messages (1995:31).

Indirekt översättning⁵ innebär att på grund av strukturella eller metalingvistiska olikheter mellan systemen måste den syntaktiska ordningen, och till och med de lexikala enheterna, ordnas om.

I direkt översättning ingår översättningsmetoden *borrowing*, där ett ordlån används för att fylla en "lacuna", oftast en metalingvistisk sådan som beror på t.ex. ny teknik eller en ny företeelse. Vissa lån anses så väl integrerade i målspråket att de inte ens anses som lån längre, utan översättare är främst intresserade av nyare lån (Vinay & Darbelnet 1958/1995:31-32).

Även metoden *calque* är en form av direkt översättning som är en special typ av lån där ett språk lånar ett uttryck från ett annat men översätter varje språkelement ordagrant. Det finns två slags *calque*, lexikal *calque*, som följer målspråkets syntaktiska mönster medan ett nytt uttryck introduceras, och strukturell *calque* där en ny konstruktion introduceras i målspråket. Precis som med *borrowings*, finns det många *calques* som har en fast form och som med tiden

⁵ Eftersom indirekt översättning inte behandlas i den här studien, tas inte de metoderna upp här, se Vinay & Darbelnet (1958/1995)

integreras i målspråket, och kan precis som *borrowings*, bli falska vänner språken emellan. När översättare är mer intresserade av att använda en *calque* istället för ett lån för att fylla en *lacuna*, ligger det nära till hands att använda sig av latinska eller grekiska morfem (Vinay & Darbelnet 1958/1995:33).

Den sista typen av direkt översättningsmetod är *literal translation*, det vill säga ord-för-ord-översättning som innebär en direkt överföring av källspråkstexten till en idiomatiskt och grammatiskt korrekt målspråkstext. Översättarens roll är begränsad till att se till att vara trogen målspråkets lingvistiska regler. Den här typen av översättning är unik på så sätt att texten går att översätta tillbaka till källspråket och är vanligast när man översätter mellan två språk som ingår i samma språkfamilj, t.ex. franska och italienska. Vidare menar Vinay och Darbelnet att om ord-för-ord-översättning sker mellan t.ex. franska och engelska är det på grund av att det råder ett visst mått av tvåspråkighet och det finns, medvetet eller omedvetet en vilja att imitera, vilket i sin tur beror på viss intellektuell eller politisk prestige (prestige behandlas i bl.a. avsnitt 3.2.3.1.). Det kan också ha att göra med att både källspråket och målspråket har en liknande struktur, något råder mellan vissa av de europeiska språken (1995:34).

3.3.1.3 Riktad ekvivalens

Chesterman har en liknande ekvivalensteori som är riktad ekvivalens (eng. *directional equivalence*), som till skillnad från naturlig ekvivalens, inte förutsätter att förhållandet mellan källtext och måltext är naturligt eller ömsesidigt. Pym menar att detta innebär att om en källtext från ett språk översätts till ett annat språk, och sedan översätts tillbaka måltexten till källspråket, behöver inte resultatet likna det som den ursprungliga källtexten visade. Ekvivalensen i översättningen är alltså riktad från källtext till måltext (men inte i båda riktningarna som naturlig ekvivalens förutsätter), och är resultatet av ett aktivt val som översättaren tar. Därför är översättningar av en och samma källtext aldrig den andra lik (Pym 2010:25).

Den engelska teoretikern Andrew Chesterman (1996, 2005 (i Pym 2010:25)) menar att översättningar och deras källtexter kan sägas likna varandra (eng. *similarity*). Chesterman delar in denna likhet i två typer: *divergent similarity*, vilket innebär att måltexten kan likna källtexten, men inte tvärtom, och att måltexten som produceras av översättaren existerar på egen hand men inte kan ersätta källtexten. Den finns en riktning från källtexten mot måltexten, som inte är ömsesidig. *Convergent similarity* är istället hur mottagaren ser på översättningen, eftersom de förväntar sig att det som finns i källtexten även finns i måltexten, vilket är en ömsesidig relation (Pym 2010:26). De olika alternativen för hur översättaren kan översätta är ofta, enligt den här synen på ekvivalens i västvärlden, begränsad till två: antingen med hänsyn till det rent språkliga eller med hänsyn till kulturella aspekter (jfr Nidas formella och dynamiska ekvivalens) (Pym 2010:26).

Otto Kade (1968) utformade istället fyra kategorier för hur ekvivalens uppnås på ord- eller meningsnivå: den första är one-to-one, som gäller stabila facktermer, one-to-several, som gäller när översättare måste välja mellan alternativ, one-to-part, när tillgängliga ekvivalenter endast delvis matchar, eller one-to-none, när översättare måste bilda nya lösningar (ex. bilda nya ord, lexikalt lån) (Pym 2010:29).

Gemensamt för både naturlig och riktad ekvivalens är att de utgår från källtexten till skillnad från efterföljande teorier som utgår från syftet med översättningen. Skillnaden mellan dessa två ekvivalensteorier är dock att riktad ekvivalens erbjuder fler valmöjligheter för översättaren än att endast följa källtexten till punkt och pricka.

Teorierna om naturlig ekvivalens har kritiserats hårt av många forskare inom översättningsdisciplinerna som anser att det är naivt att försöka skapa symmetri mellan språk, bland annat av Mary Snell-Hornby som anser att ekvivalens representerar "an illusion of symmetry between languages which hardly exists beyond the level of vague approximation and which distorts the basic problems of translation" (Snell-Hornby 1988:22 citerad i Pym 2010:6). Vermeer (1989a, 1989b/2004 i Pym 2010) kritiserade ekvivalens teorierna för att ekvivalens gör att källtexten får en högre ställning än översättningen. I riktad ekvivalens har översättaren en rad valmöjligheter för att skapa ekvivalens, men eftersom det inte presenteras närmare vad dessa val ska baseras på, kvarstår källtexten som enda referenspunkt och den får därför en högre ställning i relation till måltexten. Trots att ekvivalensbegreppet synsätt på översättning kan anses som föråldrat och kanske naivt, kan det ändå bidra med en del verktyg i en analys på lexikal nivå, och i det här specifika fallet lexikala lån.

3.3.1.4 Texttyper och funktion

Wilken översättningsmetod som är mest lämpad kan även bero på texttyp. Det finns en del teorier som fokuserar på olika texttyper och deras funktion. En av de teorierna kallas textbaserad ekvivalens, och liknar mycket av Catfords och Vinay och Darbelnets metoder om ekvivalens på olika textnivåer. Koller (1979/1992) och Peter Newmark (1988) har gjort en liknande indelning av texttyper som till viss del baseras på Nidas teorier om formell och dynamisk ekvivalens (Munday 2008:44).

Koller föreslog fem olika ekvivalensrelationer: *denotativ* som baseras på extralingvistiska faktorer, *konnotativ* som baseras på vilket uttrycks sätt källtexten har, *textnormativ* som följer eller ändrar den språkliga normen, *pragmatisk* som tar hänsyn till mottagaren och *formell* som följer källtextens formellt estetiska kännetecken (Pym 2010:18). Kollers kategorisering föreslår att översättaren själv ska välja den typ av ekvivalens som bäst svarar mot källtextens mest framträdande funktion, och genom att Koller låter källtexten påverka (om än outtalat) hur översättningen ska se ut menar Pym att Kollers teorier tillhör teorierna om naturlig ekvivalens (Pym 2010:18).

Newmarks texttyper består huvudsakligen av kategorierna *informativ*, *expressiv* och *vokativ*. Newmark menar att i den informativa funktionen står innehållet i fokus och den finns huvudsakligen i faktatexter såsom läroböcker, tekniska rapporter, vetenskapliga artiklar eller artiklar i tidningar, en vetenskaplig uppsats, protokoll av olika slag etc. Oftast är den språkliga stilen modern och neutral samt består av enkel prosa. Informativa texter utgör en stor del av de texter som översätts inom internationella organisationer, multinationella företag och översättningsbyråer (Newmark 1988:41). Den expressiva funktionen tar hänsyn till författarens synsätt samt till den estetiska formen. Texttyper som faller inom den här funktionen är skönlitteratur, auktoritära uttalanden, självbiografier, uppsatser och personlig korrespondens. Den vokativa funktionen fokuserar på läsaren eller mottagaren och verkar mot läsaren på ett eller annat sätt. Texttyper som faller under den här funktionen är instruktioner, propaganda, övertygande texter eller reklam, och dessa texter har ofta ett direkt tilltal.

Newmark har gjort en indelning av olika översättningsmetoder, och däri ingår s.k. *semantisk* och *kommunikativ* översättning (1988). Semantiska översättningar görs på författarens språkliga nivå, och semantisk översättning används för bl.a. expressiva texter. Kommunikativa översättningar görs på läsarens nivå och kommunikativ översättning används bl.a. för informativa och "vokativa" (anpassade till mottagaren) texter. Både semantisk och

kommunikativ översättning behandlar bl.a. utnötta och döda metaforer, vanliga kollokationer, facktermer på samma sätt. Kulturella komponenter i expressiva texter överförs i sin helhet medan i informativa ofta neutraliseras, och de ersätts med en kulturell motsvarighet i vokativa texter. Semantisk översättning är personlig och individuell, tar hänsyn till författarens tankeprocess och bevarar nyanser. Kommunikativ översättning är social och fokuserar på det övergripande meddelandet i texten, och är ofta enkel, kortfattad och har en neutral stil (Newmark 1988:47-48).

3.3.1.5 Reiss och Vermeer - texttyper och skopos

Katharina Reiss har gjort en liknande indelning av funktionerna, och hennes kategorier har benämningen *informativ*, *expressiv* och *operativ* (jfr Newmarks vokativ). Funktionen i Reiss kategorier är densamma hos Newmarks. Reiss sökte systematisera utvärderingen av översättningar, och hon kopplar samman de olika funktionerna till den kommunikativa situation texttyperna används i (Munday 2008:72). Enligt Munday bidrog Reiss till översättningsteorin genom att hon satte fokus på textens kommunikativa funktion. Munday menar vidare att kritik som har riktats mot Reiss består i att hennes funktioner är få till antalet och att hon bortser från att vissa informativa texter, såsom affärstexter, inte enbart består av enkel prosa, utan även en hel del metaforer, som ”markets are *bullish* and *bearish*, [...] and banks employ a *scorched-earth* policy in the face of *hostile take-over-bids*” (Munday 2008:75). Kritiken mot hela Reiss teori är just att man inte kan särskilja de olika texttyperna - vilken översättningsmetod som passar bäst beror på flera faktorer än endast texttypen, bland annat kultur, översättarens egen roll, ändamålet med översättningen och så vidare.

Reiss teorier är nära besläktade med den textbaserade ekvivalensen och även med naturlig ekvivalens eftersom de utgår ifrån källtextens funktion (Pym 2010:18). Trots sina brister är det troligt att dessa teorier lade grunden till de teorier som kom att skapa ett paradigmskifte i hur översättningar ska behandlas, och de kategoriseringar som har gjorts har även bidragit till översättarundervisningen (Pym 2010:20). Pym påpekar vidare att Reiss teorier vanligen klassas som funktionalistiska eftersom hon bidrog mycket till skoposteorins utformande.

Tillsammans med Reiss utarbetade Hans J. Vermeer en teori som behandlar översättningens syfte, eller dess *skopos*, som kallas skoposteorin, vilkens viktigaste verk⁶ är skrivet av Vermeer och Reiss. Skoposteorin fokuserar i första hand på översättningens kommunikativa syfte, snarare än på källtextens form.

Den stora skillnaden mellan de föregående ekvivalensteorierna och skoposteorin är att syftet med måltexten kan vara olika källtextens funktion. Därmed innebar skoposteorin ett paradigmskifte genom att fokus flyttades från beslutsfattande på ordnivå och att översättningar ska motsvara källtexten, till att översättningar ska uppfylla ett eller flera syften i måltextskulturen (Pym 2010:61). För att översättaren ska kunna utforma översättningen utefter ett specifikt syfte behövs extratextuell information som oftast tillhandahålls av uppdragsgivaren men det kan även vara vad slutanvändaren av texten vill ha texten till eller vad översättaren tror att syftet ska vara (Pym 2010:43-44). Skoposteorin, till skillnad från de strukturalistiska ekvivalensteorierna, ser källtexten som en statisk faktor, men som kan översättas på flera olika

⁶ I Munday(2008) finns endast ett sammandrag av verket med den tyska titeln ”Grundlegung einer allgemeine Translationstheorie” (Reiss & Vermeer 1984).

sätt men det är syftet i det specifika fallet som bestämmer hur den faktiska översättningen kommer att se ut (Pym 2010:45). Skoposteorin utformades parallellt av Vermeer och Reiss i Tyskland, och Justa Holz-Mäntäri (1984) i Finland.

Reiss behöll sin syn på textfunktioner och på hur översättningen skulle översättas med utgångspunkt i källtexten, vilket kom att kallas funktionalism och som nämndes i föregående avsnitt. Några andra forskare inom skoposparadigmet, Christiane Nord (2001) och Mary Snell-Hornby (1988) hade liknande teorier om funktionalism (Pym 2010:48). Nord medgav att måltextens syfte kan vara frånskjutet från källtextens, men hon utarbetade ändå 76 frågor för att analysera instruktionerna för både måltexten och källtexten och sedan jämföra skillnader och likheter mellan dem. Pym menar dock att Nords faktiska analyser har en tendens att fokusera på källtexten (2010:48). Mary Snell-Hornby hade liknande tankar om funktionalism och att texters funktion bör översättas, inte orden eller meningarna. Både Nords och Mary Snell-Hornbys teorier, menar Pym, motsatte sig ekvivalensparadigmet, men båda dessa modeller om funktionalism är fullt kompatibla med Reiss texttyper (Pym 200:48).

Vermeers skoposteori kan, till skillnad från källtextorienterad funktionalism, ta i beaktning varför en översättare kan vilja ändra källtextens funktion (Pym 2010:49). Svårigheten med den nya synen på funktionalism som skoposteorin innebar var att det inte längre handlade om lingvistik, utan om uppdragsgivarens roll, vikten av att översättaren hade klara riktlinjer för översättningen, och det faktum att källtexten kan översättas på många olika sätt beroende på syftet. Detta gjorde att en hel del andra områden, som faller under kulturvetenskap (eng. *cultural studies*), kom att spela in.

Holz-Mäntäri utarbetade istället en förteckning över syftet med olika handlingar som översättaren kunde utföra, som hon kallar *translational actions*. Det innefattar att översättaren kan översätta med syftet att skapa ekvivalens på olika nivåer i källtexten, eller skriva om texten eller att ge råd, eller allt möjligt däremellan (Pym 2010:56). När källtexten avsätts till förmån för måltextens syfte, blir alternativen långt fler för den som avgör hur översättningen ska se ut. Både Vermeer och Holz-Mäntäri menar att det är en utbildad översättare som är experten på översättning och som ska ta beslutet för just översättningen. Holz-Mäntäri menar vidare att det är författarna och uppdragsgivarna som är experter på terminologi och önskad effekt på läsarna.

Nord och Snell-Hornby menar att det är uppdragsgivarens instruktioner som väger tyngst och att det inte är översättarens ansvar i första hand (Pym 2010:55). Ekvivalensparadigmet har blivit kritiserat för att begränsa översättarens valmöjligheter, men skoposparadigmet har å sin sida blivit kritiserat för att ha en väl liberal syn på översättarens arbete. Enligt Pym är den syftesorienterade teorins akilleshäla att det råder delade meningar mellan forskarna om vem som avgör syftet med översättningen: om det är uppdragsgivaren, översättaren själv eller kanske läsaren? (Pym 2010:54-55).

3.4. EU-översättning

Inom EU är det själva institutionen som bestämmer översättningarnas skopos. I följande avsnitt redogörs för hur EU är uppbyggt rent allmänt, hur översättare och andra skribenter bör arbeta och till slut mer detaljerat hur riktlinjerna för skribenter och översättare ser ut.

3.4.1. Översättning inom EU

En viktig byggsten i EU-samarbetet är flerspråkighet i och med att EU har hela 23 officiella språk, men de flesta dokument författas på några få arbetsspråk och översätts sedan till resterande officiella språk. Generaldirektoratet för översättning (DGT) har utarbetat en informationsbroschyr för översättning inom Europeiska kommissionen, *Översättning för ett flerspråkigt samhälle* (2009), där det framgår varför denna flerspråkighet är viktig:

Kommissionen arbetar för EU och dess medborgare; vi har en annan typ av målgrupp än traditionella mellanstatliga organisationer. Lagstiftningen måste publiceras på alla medlemsstaternas officiella språk, eftersom den också blir nationell lag och därmed direkt bindande för alla deras medborgare. Så både medborgarna och domstolarna i medlemsstaterna måste kunna läsa och förstå lagarna på det egna språket (2009:1).

Det framgår även att kommissionen ”uppfattar det som sin plikt att främja en demokratisk kultur där individuella, lokala, regionala och nationella särdrag respekteras och skyddas”. Anledningen till att kommissionen använder sig av några få arbetsspråk är att ”[a]v skäl knutna till kostnadseffektivitet sköter kommissionen all sin interna handläggning på engelska, franska och tyska, men växlar till full språkregim när den kommunicerar med de andra EU-institutionerna, medlemsstaterna och allmänheten” (2009:2).

Trots att både tyska och franska används som arbetsspråk, är det engelska som dominerar även inom EU: ”[p]å senare tid har engelskan ersatt franskan som det viktigaste arbetsspråket i kommissionen. Ungefär tre fjärdedelar av alla texter som skrivs av kommissionen är nu på engelska” (2009:7). Kaisa Koskinen är inne på samma linje att engelskans ställning blir allt starkare inom EU (Koskinen 2008: 52). I DGT:s broschyr finns det siffror som visar på denna tendens: ”År 2008 översatte DGT 1 805 689 sidor. Uppdelningen på källspråk visar att 72,5 % av originalen (inklusive dokument som kommer utifrån) var på engelska, 11,8 % på franska, 2,7 % på tyska och 13 % på något annat språk. Engelskan har ersatt franskan som det mest använda arbetsspråket” (2009:8).

Koskinen drar paralleller till talad och skriven kommunikation inom EU, och menar att precis som i talat språk inom EU karakteriseras även det skrivna språket av ”lexical choice (technical vocabulary indicating specialist knowledge and institutional identity), the use of we (speaking on behalf of the institution), cautious expressions (neutrality), and the use of task-related standard patterns” (2008:51). Utöver detta menar hon att institutionellt samspel ofta är asymmetriskt gällande förmedlandet av kunskap och möjligheten till deltagande, vilket innebär att läsaren sällan påverkar textens utformning. Koskinen har tittat på en rad EU-dokument som betonar vikten av lättillgänglighet och allmänhetens förståelse av språket i EU-texter måste förbättras, däribland en vitbok där översättningens roll i kommunikationen med allmänheten inte uttryckligen nämns (2008:66). Översättning inom EU utgör en stor del av kommunikationen med allmänheten, men översättarnas roll uppmärksammas föga trots att flerspråkighet är en av EU:s grundstenar. Det finns få raka direktiv för översättning i dokument för kommunikation och översättning blir till ”a form of mechanical code-switching” (Koskinen 2008:67). Denna syn delas av Tosi som menar att det främst är översättarna själva som har uppmärksammat att översättningssystemet behöver ses över och deras ”high level of plurilingual competence makes them aware of the complexity of transferring meanings across languages for readers from different cultures” (2005:387), till skillnad från EU-tjänstemän, som

för det mesta endast har grundkunskaper i ett främmande språk, och politiker som oftast är enspråkiga, vilka ”often see the linguistic division of Europe as a barrier easily removed by simple mechanical transfers from one set of words to another” (Tosi 2005:387).

Språket i EU-texter kan uppfattas som svårförståeligt för allmänheten. Detta menar även Koskinen som påpekar att ”EU-texts are not famous for their interpersonal and emotional power” (2008:50). Hon menar vidare att språket i EU-texter snarare uppfattas som byråkratiskt, tekniskt, repetitivt och juridiskt av allmänheten, och det är inte känt för att skapa relationer med läsaren. Den här synen delas av Tosi som menar att det inte främst på grund av översättarnas kompetens som gör att språket i EU-översättningar blir svårförståeligt, utan det är översättningsmetoderna som framkallar detta. Tosi menar att EU:s röst och språket i EU-texter ser ut som följer:

The official voice of Europe has few unnecessary technicisms, few archaisms or bold foreign borrowings in any language. Nor does it have the same pretentious juridical style that we find in texts marked by the tone and style of traditional bureaucracies. What we do find, instead, is a textual uniformity, whatever the topic or readership, based on approximations that are immediately recognizable as impairing good communication. (Tosi 2005:385).

Det verkar som att kravet att samtliga medlemsländers invånare ska ha tillgång till samma information, tillsammans med ett lättfattligt språk gör att språket i EU-texter blir svårförståeligt och har få likheter med de olika målspråken.

I Sverige har det pågått ett klarspråksarbete med offentliga texter och främst lagtexter sedan 1965, enligt Regeringens folder *Begriplighet på hög nivå - regeringen främjar klarspråk* (Regeringen 2009), och för termer nämns att

[d]et är viktigt att finna lämpliga termer inom departementens olika fackområden. En term bör vara lätt att använda och möjlig att begripa även för den som inte har expertkunskaper på området. Ofta är det nödvändigt att ge en allmänspråklig förklaring till en fackterm. Ibland är det lämpligt att samla alla termer i en lagtext under rubriken Definitioner (2009:2).

Regeringen har även hand om EU-språkvården. För EU-texter listar de följande punkter beträffande språkvård:

- rättsakter ska vara klart, enkelt och exakt formulerade
- hänsyn ska tas till de personer som rättsakterna kommer att gälla och till dem som har till uppgift att genomföra rättsakterna
- rättsakter ska vara kortfattade, och innehållet ska vara så enhetligt som möjligt
- alltför långa artiklar och meningar, onödigt komplicerade formuleringar och överdrivet bruk av förkortningar bör undvikas (2009:4).

Punktlistan avslutas med utropet ”[m]ed andra ord – EU-lagstiftningen ska vara målgruppsanpassad och klart och enkelt utformad!” (jfr skoposteorin avsnitt 3.3.1.3). I dokumentet framgår även att EU-språkvården finns i runt fyrtio olika institutioner och

departement och de har utsett kontaktpersoner som bistår experter och hjälper översättarna med tillgång till rätt expert i olika termfrågor. För att få enhetliga rekommendationer för skrivregel- och termfrågor finns ett nära samarbete mellan EU-språkvården, översättningsavdelningarna i Bryssel och Luxemburg, samt språkvårdsorgan i Sverige (Regeringen 2009).

På senare år har det som sagt pågått ett stort klarspråksarbete även inom EU för att förbättra kommunikationen mellan EU:s institutioner och allmänheten. Som ett sätt att öka allmänhetens förståelse, har det utformats en klarspråksguide till EU-jargongen där många begrepp förklaras. Även i DGT:s broschyr framgår det att ”förslagen [måste] kunna debatteras i så vida kretsar som möjligt och på alla nivåer – EU-nivån liksom de nationella och lokala nivåerna – i en form som är begriplig för fler än språkvetare och diplomater” (2009:1).

Målgruppsanpassningen går som en röd tråd både genom regeringens klarspråksarbete och i EU:s språkvård. Ett av problemen med den flerspråkiga översättningen inom EU är att ”there seems to be an unstoppable process that is turning the voice of Europe into a new Eurospeak which is unpalatable to most Europeans” (Tosi 2005:385). En reaktion på detta är att engelska översättare i EU-kommissionen har bildat en grupp *Fight the Fog* för att minska användandet av EU-jargongen, och det har även utformats dokument för att skribenter inom EU ska använda ett mer lättfattligt språk, t.ex. *How to Write Clearly*, som finns på samtliga av EU:s offentliga språk. Vad som sägs i dessa riktlinjer för översättare och skribenter presenteras i nästa avsnitt 3.4.2.

Koskinen (2008) påpekar att språket inom EU är kontrollerat och översättningen är en kollektiv process där översättaren tar litet ansvar för sin del. Det är alltså institutionen som har yttersta ansvar för översättningen och att det är institutionens trovärdighet som antingen bevaras, ökas eller skadas. Enligt Koskinen talar institutionen genom översättaren och eftersom det är institutionen som både författar källtexterna och översätter dem, kan institutionell översättning kallas ”self-translation” (Koskinen 2008:23).

Något som är speciellt för ekonomisk EU-översättning är att texterna är en del av en tradition och därigenom vilar på äldre texter inom EU, något som Hellspong & Ledin kallar *vertikal intertextualitet* (1997:56). EU-texter förhåller sig även till texter från andra institutioner samt ekonomiska texter inom andra områden såsom nyhetstexter, textböcker med mera som finns inom ekonomiområdet, genom den *horisontella intertextualiteten* (Hellspong & Ledin 1997:57).

3.4.2. Normer och riktlinjer för översättare inom EU

Riktlinjerna för översättare inom EU bygger på vissa normer som råder inom EU som institution, men även normer⁷ som gäller i källspråkskulturen och i respektive målspråkskultur.

I *Att översätta rättsakter. Anvisningar engelska-franska-svenska* (2009) återfinns riktlinjer för hur översättare ska översätta EU-rättsakter men där finns även allmängiltiga riktlinjer för översättning. Texten tar bland annat upp fenomenen överanvändning och underanvändning av svenska ord, *implicitgörande* och *explicitgörande* av termer och uttryck, samt *transposition* och *modulation*. Dock finns det inga klara riktlinjer för främmande ord, anglicismer eller lexikala lån, för svenska översättare. Efter e-postkorrespondens med Eva-Marie Ek, översättare inom EU, framgår att ”[r]iktlinjen för de svenska översättningarna är snarast att främmande ord inte

⁷ Jämför initiala, sekundära, operationella normer i Toury(1995)

ska förekomma. Undantag finns, t.ex. vad gäller latinska förkortningar. De är rätt vanliga och vissa används på svenska (t.ex. ad hoc) även om de flesta översätts”.

När det kommer till termer i fackprosa står det i *Råd om översättning och granskning av meddelanden* (2009) att ”[i] fackspråkliga texter är terminologisk variation direkt olämplig, eftersom den kan leda till oklarheter och missförstånd. Regeln är att varje begrepp ska motsvaras av en enda term, och att denna ska användas konsekvent i hela texten” (2009:7). Anledningen till att terminologin varierar i källtexten kan vara, förutom en stilbunden variation, ”att olika författare på ett generaldirektorat har skrivit olika avsnitt av meddelandet, och att ingen har hunnit få överblick över helheten. På svenska bör vi vara konsekventa och använda samma ord i hela texten (i det här fallet *euro*), även där källtexten har flera olika ord” (2009:7). I dokumentet *Att översätta rättsakter. Anvisningar engelska-franska-svenska* (2009) nämns att ”[s]amma term ska alltid översättas på samma sätt, och olika termer ska normalt översättas olika. Standardfraser och återkommande uttryck ska konsekvent ges samma översättning varje gång de förekommer i texten. Bristande konsekvens kan lätt leda till sammanblandningar och missförstånd” (2009:8).

Dessutom visar riktlinjerna för översättare att översättningarna ska vara målspråksanpassade, vilket framgår i *Råd om översättning och granskning av meddelanden*:

Om översättaren följer källtexten alltför nära uppstår ibland mindre lyckade formuleringar. Ett sätt att råda bot på detta är att läsa igenom texten på svenska utan att jämföra med källtexten och formulera om meningar som känns konstiga eller svårbegripliga eller som utan att vara felaktiga leder tanken fel eller väcker olämpliga associationer. Att frigöra sig från källtexten kan dock vara svårt när originalet är kryptiskt eller otydligt. (2009:2)

Detta går hand i hand med klarspråksarbetet som pågår inom EU – om källtexterna skrivs på ett klart och tydligt språk underlättar detta även för översättarna.

För italienska översättare inom EU finns det ett dokument, *30 regole per scrivere testi amministrativi* (2002), som i detalj beskriver hur översättare ska skriva tydligt och i klartext. Där framgår det att texterna blir tydligare om man undviker främmande termer, både engelska och latinska, och att italienska termer är att föredra. De har som exempel på främmande ord *meeting*, *budget* eller *stage* och latinismer som *de facto*, *de iure* som bör undvikas till fördel för motsvarande italienska ord som *riunione*, *bilancio*, *tirocinio*, *di fatto*, *di diritto*.

Gemensamt för anvisningar för översättare och skribenter på båda språken är att språket ska vara lättillgängligt. I *Råd om översättning och granskning av meddelanden* (2009) framgår det att ”[e]ftersom det inte är fråga om lagtext gäller i vissa delar andra krav på översättning och granskning av sådana texter. En god översättning av den här sortens resonerande sakprosa bör vara **lättfattlig** och **övertygande**” (originalets fetmarkering) (2009:2). Detta tar sig till uttryck i att passiva verb ska undvikas, meningslängden ska hållas kort och nominalfraser ska hållas till ett minimum. Både modulation och transposition nämns men det finns inga klara riktlinjer på svenska för hur terminologi och främmande ord ska hanteras, mer än vad som framgår ovan om konsekvens.

3.5. Definition av fackspråk och av ekonomiska språket som teknolekt

3.5.1 Fackspråk

Enligt Laurén och Nordman (1987) ”så används fackspråk i svenskan ofta för ett kollektivt begrepp som innesluter i sig allt specialiserat språkbruk. Det används därtill ofta för att beteckna språkbruket inom ett enskilt fackområde” (1987:30). Ingo (2007) menar att fackspråkstexter tillhör ett specialområde som delas in i teknolekter, det vill säga fackspråk, och ett snävare subspråk till teknolekten kallas minilekt (2007:224). En term är enligt Laurén (1993) ”ett språkligt uttryck för ett begrepp som hör till ett begreppssystem inom en teknolekt” (1993:97). Laurén menar vidare att i svenskan består en term av ett eller en grupp ord och de är oftast sammansättningar, medan engelskans termer ofta består av uppräddade nominal och att franskan har nominal med prepositionsattribut (1993:98), vilket även stämmer för italienska termer.

Även Hellspong och Ledin behandlar sammansättningar som facktermer i svenskan, och de menar att genom att sammansättningens betydelse lexikaliseras, fås en snävare betydelse som fungerar som en del av den generella betydelsen (1997:72).

Laurén framhåller vidare att om man i svenskan har tillgång till en term, kan denna användas till en oändlig mängd nya sammansättningar. Liksom Laurén påpekar, finns det sammansättningar som bildar nya termer eftersom de betecknar nya begrepp, och så finns det sammansättningar som inte bildar nya begrepp och därför inte blir nya termer. Som exempel tar Laurén upp *lagenlig* och *laglydig* som inte bildar nya termer eftersom sammansättningsleden *-enlig* och *-lydig* är ”produktiva allmänspråkliga ordbildningselement (1993:98), till skillnad från *lagrum*, *lagfart* och *lagsökning* som istället bildar nya termer eftersom de betecknar begrepp som inte går att rekonstruera genom att endast utgå ifrån sammansättningarnas delar.

Den snabba utvecklingen av teknik och idéer inom fackområdena har gjort att det behövs ett stort antal nya ord och termer för nya företeelser. Den nya företeelsen får ett namn i landet där den skapas, och ofta sprids den sedan till andra länder där den behåller samma eller ett något förändrat namn på andra språk (Ingo 2007:229). När nya termer uppstår följer de ofta regeln om termförkortning. Det innebär att det ibland, i ett första skede, förekommer en tillfällig beskrivning, som sedan övergår i en ordfogningsterm och till slut blir till ett sammansatt ord som i sin tur blir en term. Ingo (2007) menar vidare att översättningslån är ett bättre sätt att översätta främmande termer, än standardisering och harmonisering, när det gäller termer mellan språk som har olika struktur (2007:230).

3.5.2 Det ekonomiska språket som teknolekt

Ekonomins språk i allmänhet är egentligen ett samlingsbegrepp för flera teknolekter som går in i varandra. Där ingår nationalekonomins språk och företagsekonomins språk, där det senare i sin tur delas in i språk inom redovisning, marknadsföring och administration (Laurén 1993:45). Som Laurén (1993) riktigt påpekar har det inte förekommit särskilt mycket språkforskning på ekonomiområdet. Han menar även att inom ekonomins vetenskaper finns fackområden där svenska språkforskare brukar tala om italienskt inflytande på bankterminologi (1993:46), men han nämner inte alls engelskans inflytande på senare tid.

Enligt Ohlin (1976:42) kommer främmande tankesätt och metoder in i företagsekonomi, eftersom det som vetenskapsområde har expanderat fort och har lånat in termer från närliggande

vetenskaper (citerad i Laurén & Nordman 1987:154). Konsekvensen blir att den företagsekonomiska litteraturen blir svårtillgänglig. Laurén och Nordman (1987) menar att ”[i]dag dominerar amerikanska forskare inom företagsekonomin. Det betyder att svenskt fackspråk i fråga om terminologin påverkas av engelskan” (1987:154). Laurén och Nordman menar vidare att det råder en viss intern språkförbistring inom vetenskapsområdet ekonomi som är en konsekvens dels av utvecklingen på det teoretiska planet inom företagsekonomin, dels av den metodexplosion som är produkten av ekonomiområdets matematisering som har gjort ämnet mer abstrakt och komplicerat (1987:159).

Vad gäller italienska menar Dardano (1986) att ”[i]n the press (both daily and weekly publications) the unadapted Anglicisms most frequently used are perhaps those belonging to the subcodes of economics and finance” (1986:246). Maria Teresa Musacchio (2005) har studerat förekomsten av lånord vad gäller ordformationer, hybrider, översättningslån, substantivadjektiv-sammansättningar och falska vänner i översättningar av ekonomiska texter från engelska till italienska. Musacchio menar att “as a consequence of loan translation, Italian words take on new meanings and give rise to new collocations when used in combination” (2005:78). Som nämnts tidigare i inledningen menar Pulcini att 30 procent av alla affärsrelaterade och marknadsföringstermer i italienska språket består av anglicismer (Pulcini 2002:154).

Även i svenskan förekommer det många anglicismer och lexikala lån i ekonomiskt språk. Ett exempel på detta är det som Melin (2007) kallar ”Norrmalmstorgsdialekten”, ett språkbruk som förekommer i ekonomijournalistik, vilket är ett område som har ökat explosionsartat de senaste åren (Melin 2007:9), och bland personer som arbetar med ekonomi. Han kallar dessa anglicismer för ”buzz words”, ”corporate bullshit”, eller modeord och har skapats och använts av managementsektorn under lång tid (Melin 2007:13).

4. Material och metod

4.1 Material

I den här kontrastiva korpusstudien jämförs ekonomiska EU-texter skrivna på engelska, med översättningar av desamma på italienska och svenska. Fokus kommer att ligga på lexikala lån, i detta fall anglicismer med hjälp av en parallellkorpus⁸.

Materialet består av tre källtexter om ca 5 000 ord vardera och deras översättningar på respektive språk. Två texter är en vit- och en grönbok från kommissionen om integrering av finansmarknaderna, med den engelska titeln *White Paper Financial Services Policy (2005-2010)* som publicerades 2005, som i resten av uppsatsen kommer att kallas VB, och *Green*

⁸ Distinktionen mellan parallellkorpus (där källtexter och deras översättningar ingår) och komparativt (eng. *comparable*) korpus (där originaltexter på olika språk som behandlar samma ämne kan ingå men inga översättningar av samma texter förekommer) kommer från Olohan (2004) och Lagerholm (2005).

paper, Green Paper on Financial Services Policy (2005 – 2010) som publicerades 2005, som i resten av uppsatsen kommer att kallas GB. Enligt EUROPA-ordlistan är en grönbok ”ett dokument som Europeiska kommissionen offentliggör för att stimulera till diskussion i en särskild fråga. Genom en grönbok uppmanas berörda parter (organisationer och enskilda) att delta i samråd och debatt om förslagen i grönboken. Ibland ligger den till grund för förslag till lagstiftning som sedan presenteras i en vitbok”. Kommissionens vitböcker definieras som ”dokument med förslag till gemenskapsåtgärder inom ett speciellt område. I vissa fall har de föregåtts av en grönbok vars syfte har varit att inleda en samrådsprocess på EU-nivå. När en vitbok mottagits positivt av rådet kan den leda till ett handlingsprogram för EU på det berörda området”. Den sista texten är ett meddelande från kommissionen om finansiell tillsyn, med den engelska titeln *Communication from the Commission, European financial supervision* (2009), som i resten av uppsatsen kommer att kallas MK. Meddelanden från kommissionen innehåller ofta anvisningar, riktlinjer och handlingsplaner för olika frågor (min definition).

Referensmaterialet består av följande ordböcker, där min förkortning som används i resten av uppsatsen återfinns inom parentes: *Engelska ordboken FAR SRS* (FAR), *Svensk ordbok utgiven av Svenska akademien* (SOSA), *Svenska akademiens ordbok*, webbversion (SAOB), *Svenska akademiens ordlista*, webbversion (SAOL), *Norstedts etymologiska ordbok* (NEO), *Swedish-English business dictionary = Svensk-engelskt affärslexikon* (SEA), *Rikstermbanken* (RB), *Datatermgruppen* (DT), *Nationalencyklopedin*, webbversion (NE), *IATE, Dizionario delle parole straniere nella lingua italiana* (DPS), den enspråkiga italienska ordboken *Lo Zingarelli minore Vocabolario della lingua italiana* (LZM), *Garzanti linguistica*, webbversion (GL) och *Economics & business (engelsk-italiensk)*(DEC). När en term inte finns i någon av ovanstående källor, användes sökverket Google och därmed diverse träffar som redovisas löpande.

4.1.1 Urval av material

Jag valde att inrikta mig på ekonomiska texter eftersom det är ett område där lexikala lån förekommer i hög grad på svenska och italienska. Det kan även tänkas att det förekommer ett visst mått av prestige i den här typen av översättningar, eftersom engelskan har ett stort inflytande på vetenskapsområdet ekonomi (jfr exempelvis Laurén & Nordman (1987), avsnitt 3.5.).

Jag valde vidare att koncentrera mig på EU-texter eftersom det var viktigt att ha tillgång till översättningar av en och samma källtext på båda målspråken, samt att översättningarna skulle vara auktoriserade. Begränsningar med detta material är att det inte med säkerhet kan sägas spegla ekonomiskt språk i stort och de generella normerna för ekonomisk översättning som översättare arbetar efter, utan är begränsat till hur översättare inom EU arbetar och de normer som de arbetar efter.

4.2 Metod

4.2.1 Metod och arbetsgång

Tillvägagångssättet såg ut som följer: 1. Jag började med tog jag ut alla *ekonomiska* termer i källtexterna och parallellläste sedan källtexten med den svenska översättningen och sedan den italienska översättningen, och jämförde sedan de engelska termerna med motsvarande termer i översättningarna. En definition på vad som är en term kan vara att ”en term är ett språkligt uttryck för ett begrepp som hör till ett begreppssystem inom en teknolekt” (Laurén 1993:97, se avsnitt 3.5). 2. Jag skrev sedan ner de engelska termerna och fyllde på med deras svenska samt italienska motsvarigheter. Totalt fanns det 141 ekonomiska termer i de tre engelska källtexterna, vilka återfinns i appendix II.

3. Sedan analyserade jag dem enligt Gottliebs kriterier för anglicismer (se tabell 1) samt Edlund och Henes modell av lånord där Gottliebs modell inte räckte till. Många termer som ursprungligen togs ut visade sig vara sammansättningar snarare än termer, och vissa termer var inte lån utan hade översatts med målspråken termer. Precis som Gottlieb (2006) påpekar är det viktigt att identifiera den engelska termen som triggar reaktiva anglicismer, vilken av definition gömmer sin engelska härkomst för språkanvändarna (2006:199), och för att kunna identifiera termen användes etymologiska ordböcker samt andra ordböcker.

4. Sedan gjorde jag ett appendix med hjälp av korpusprogrammet AntConc som finns tillgängligt på Internet⁹. Parallellkorpusen gjordes genom att lägga in källtexterna tillsammans deras översättningar var för sig. 5. Jag tittade närmare på vilken kontext de lexikala lånen förekommer i, för att se vilken översättningsmetod som översättarna verkar ha använt. För att kunna besvara frågan vilken funktion dessa lexikala lån har, jämförde jag vidare dessa lexikala lån med uppgifterna i ordböckerna som nämnts ovan, för att se huruvida det fanns en motsvarande term på respektive målspråk. Om det fanns en sådan, skulle man kunna utgå ifrån att det lexikala lånet används på grund av prestige, eftersom många av dessa orsaker till att anglicismer och lexikala lån förekommer är just kopplat till en viss texttyp, i det här fallet ekonomiska texter, och i synnerhet ekonomiska texter inom EU (jfr Pratt (1986) och Edlund och Hene (1996)). Om det däremot inte fanns en sådan, kan det antas att målspråket har en lucka, vad Vinay & Darbelnet kallar ”lacuna” (1995:33), och det lexikala lånet fyller då den luckan om det inte finns en motsvarande term på målspråket. Jag tog även hänsyn till hur EU:s riktlinjer för översättare kan ha påverkat valet att använda, eller inte använda, lexikala lån.

6. Som ett sista steg jämfördes mängden lexikala lån på båda målspråken. Jag hade förhoppningen att på så sätt kunna utläsa om det finns någon skillnad mellan de två i fråga om luckor och prestige.

5 Analys och resultat

Analysen består av tre steg. Först presenteras antalet lexikala lån i respektive kategori i en tabell och sedan redovisas några typexempel ur varje kategori. I resultatdelen redovisas de

⁹ <http://www.antlab.sci.waseda.ac.jp/software.html>

terminologiska undersökningar som kategoriseringen baseras på, och även motiveringen till vad för slags lån och vilken funktion termerna har. Där tas även avvikelser i översättningarna upp som inte passade in i någon kategori. I den här studien kategoriseras lån som översättningslån, utöver Gottliebs och Edlund och Henes definition av översättningslån, när måltextens term ordagrant, eller nästintill, överensstämmer med källtexten. I kategorin hybrider ingår även sammansättningar (gäller främst svenska) eftersom det annars kan vara svårt att skilja sammansättningar som bildar en ny term, och sammansättningar som inte betecknar nya begrepp åt när det gäller lexikala lån, som möjligtvis inte har hunnit komma in i ordböcker ännu (jfr Laurén 1993:98, se avsnitt 3.5.1).

5.1 Termer

I det här avsnittet presenteras termerna, frekvensen för olika kategorier och deras betydelse enligt ordböckerna. I exemplen som följer är kursiveringen och de fetmarkerade orden mina markeringar. Kursiveringen visar på den aktuella termen, och fetmarkeringen visar vilken term som är ett lån som ingår i respektive kategori. Exempelen består av utdrag från korpusprogrammet, men de har behövt kortas av något för att få plats på en rad på grund av formatet i uppsatsen.

Tabell 1 antal lån i varje kategori

<i>Kategori på respektive språk</i>	Overt lexical borrowing	Loan translations	Hybrider	Samma metod
Italienska	2	22 (28)	2	6
Svenska	2	22 (28)	3	6
Totalt	4	44 (56)	5	12

Inom parentes är lån som är svåra att härleda. Dubletter presenteras endast en gång, samtliga exempel återfinns i Appendix I.

5.2 Kategorier

Se Appendix I för samtliga exempel i varje kategori. Numrering på exemplen hänvisar till Appendix II, där samtliga termer återfinns. GB står för grönbok, VB står för vitbok och MK står för meddelande från kommissionen.

5.2.1 Overt lexical borrowings

Det förekommer ett fåtal rena anglicismer, så kallade *overt lexical borrowings* motsvarande vad Edlund & Hene kallar *ordlån*.

75 (MK)

the capacity of the economies to absorb *shocks*. Financial integration and stability are therefore öka kapaciteten för att absorbera *ekonomiska chocker*. Finansiell integration och stabilitet är där orare la capacità delle economie di assorbire *gli shock*. L'integrazione e la stabilità finanziarie si

71 (MK)

es would each have their own *budget*, subject to discharge by the European Parliament. Their re europeisk tillsynsmyndighet avses ha en egen *budget*, varvid frågan om ansvarsfrihet bör prövas tå europea di vigilanza avrebbe il proprio *bilancio*, soggetto alla discarica del Parlamento europe

16 (GB)

in financial markets infrastructure, such as *clearing* and settlement. This has improved conditio trukturen för de finansiella marknaderna, såsom *clearing* och avveckling. Detta har förbättrat vil tture dei mercati finanziari, come i sistemi di *compensazione* e di regolamento. Ne è derivato un

48 (GB)

rk should be based on the principles of *partnership, flexibility and subsidiarity*. It would aim to Nätverket bör bygga på principerna om *partnerskap, flexibilitet och subsidiaritet*. Det bör söka a rete dovrebbe basarsi sui principi di *partnership, flessibilità e sussidiarietà*, e mirerebbe a raff

5.2.2 Loan translations

Den typen av lexikala lån som oftast förekommer i texterna är *loan translations*, motsvarande Edlund och Henes kategori *översättningslån*, vilket gäller för båda språken. Där det inte finns en given motsvarighet till den engelska termen, och där termen följs av en förklaring kan det antas att termen antingen betecknar en ny företeelse och/eller inte har en given motsvarighet i målspråken, eller att den svenska respektive italienska termen har en tydlig engelsk ordmodell.

Några typexempel är:

47 (MK)

lity responsibilities. The participation of *micro-prudential supervisors* in the work of the ESRC är också oundgängligen nödvändigt att organ för *mikroprudentiell tillsyn* deltar i ESRC:s arbete. ltre indispensabile che le autorità di *vigilanza microprudenziale* partecipino ai lavori dell'ESRC.

57 (MK)

monitoring and assessment of potential *systemic risks* should be based on a broad set of releva ningen och bedömningen av potentiella *systemiska risker* bör bygga på en omfattande uppsättni monitoraggio e la valutazione dei potenziali *rischi sistemici* si basino su un'ampia gamma di dat

68 (MK)

cross-sectoral challenges, including *financial conglomerates*, and ensuring a level playing field sektorövergripande uppgifter, även avseende *finansiella konglomerat*, och säkerställer jämbördi transsettoriali, comprese quelle inerenti ai *conglomerati finanziari*, e assicurare condizioni eque

70 (MK)

Board should also be set up to deal with general *operational issues* (budget etc.) and would incl styrelse också inrättas för att behandla allmänna *operativa frågor* (budget osv.) med deltagande di gestione che si occuperebbe delle *questioni operative* generali (bilancio, ecc.) ed includerebbe

21 (GB)

and financial services. A well-functioning *risk capital market* is a strategically important elemen

och finansiella tjänster. En väl fungerande *riskkapitalmarknad* är en strategiskt viktig faktor för itali e dei servizi finanziari. Un *mercato del capitale di rischio* ben funzionante è un fattore strat

85 (VB)

integrated, the more efficient the *allocation of economic resources* and longrun economic perfor integrerade marknader leder till en effektivare *resursfördelning* och en långsiktigt bättre fungera tanto più efficienti sono la *ripartizione delle risorse economiche* ed i risultati economici nel lun

74 (MK)

financial markets offer better opportunities for *financing and risk diversification*, and thus help t marknader ger dessutom större möjligheter till *diversifiering av finansiering och risker* och bidr integrati offrono opportunità migliori per *i finanziamenti e la diversificazione del rischio* e perta

Svårigheter med kategorin *translation loans* är att engelskan har lånat in många morfem från latinet (och grekiskan) och bildat nya ord, och som förekommer i samtliga europeiska språk, så kallade internationalismer (Pulcini 2002:161), vilket gör det svårt att utläsa om svenskan, men framförallt italienskan som delar många morfem med latinet, har lånat in termen i fråga direkt från latinet eller via engelskan. Där ordböckerna anger en given motsvarighet utan förklaring kan det antas att termen är ett fullt anpassat lån eller en internationalism vars betydelse är mer eller mindre självklar.

Exempel på sådana svårbedömda översättningslån är:

5(GB)

years was driven by the vision that deep, *liquid*, dynamic financial markets will ensure the effici sex åren har styrts av visionen om att djupa, *likvida* och dynamiska finansiella marknader komm finanziari dinamici, dotati di spessore e di *liquidità*, avrebbero assicurato una efficiente allocazi

46 (MK)

tment funds, including hedge funds, and *executive remuneration*. Further measures on capital re investeringsfonder, däribland hedgefonder, och *ersättning till företagsledare*. Ytterligare initiati rnativi, compresi i fondi speculativi, e *sulla remunerazione dei dirigenti*. In giugno verranno pre

53 (MK)

his crisis, interconnected complex *market risks* were not properly analysed, nor were the conseq s ingen tillfredsställande analys av de komplexa *marknadsriskerna* och inga slutsatser drogs hell isi è mancata un'analisi adeguata dei complessi *rischi di mercato* interconnessi e pertanto non s

5.2.3 Hybrider

Hybrider är en annan kategori som förekommer i översättningarna. Några exempel:

45 (MK)

alternative investment funds, including *hedge funds*, and executive remuneration. Further measures on alternative investment funds, including *hedge funds*, and remuneration of directors. Ytte ondi di investimento alternativi, compresi *i fondi speculativi*, e sulla remunerazione dei dirigenti

62 (MK)

certain entities with pan-European reach, e.g., *credit rating agencies* and EU central counterparty. Issa enheter med EU-omfattande verksamhet, t.ex. *kreditvärderingsinstitut* och clearinginstitut som luni soggetti di portata paneuropea, ad esempio *agenzie di rating del credito* e stanze di compen

63 (MK)

edit rating agencies and EU central counterparty *clearing houses*. These responsibilities could in de verksamhet, t.ex. *kreditvärderingsinstitut* och *clearinginstitut* som fungerar som centrala mot opea, ad esempio *agenzie di rating del credito* e *stanze di compensazione* di tipo controparte cen

103 (VB)

centralisation of risk-management and *back-office functions*, cross-border mergers and the use of centralisering av riskhanterings- och *back-office-funktioner*, gränsöverskridande samgåenden och ntralizzando *le funzioni* di gestione dei rischi e *dei servizi amministrativi di retrospello*, proce

141(VB)

and must be effective, also vis-à-vis *offshore financial centres*. European coordination in international tbytet måste vara effektivt, även med *finansiella center i skatteparadis*. Europeiskt samarbete i i ono essere efficaci, anche nei confronti *dei centri finanziari offshore*. Il coordinamento europeo

I de svenska översättningarna förekommer tre olika hybrider och i de italienska två stycken, totalt förekommer det endast fem olika hybrider så går det inte att utläsa någon skillnad mellan de båda i frekvens.

5.2.4 Samma metod

Det finns avvikelser där samma metod har använts för både svenskan och italienskan och där översättningarna till svenska och italienska av den engelska termen liknar varandra mer än de liknar den engelska termen:

51(MK)

and price inflation, amid a generalised *under-pricing* of financial risk in a period of sustained non tillgångarna tillsammans med en allmän *undervärdering* av finansiella risker i en situation med erificatisi in un quadro generalizzato di *sottovalutazione* del rischio finanziario e di crescita eco

64 (MK)

involved in the prudential assessment of European *mergers* and acquisitions throughout the financial rna kan också delta i stabilitetsbedömningen av *fusioner* och förvärv inom hela EU:s finansiella tre coinvolte nella valutazione prudenziale *delle fusioni* e acquisizioni europee in tutto il settore

72 (MK)

Id liaise in a structured way with all relevant *stakeholders*, including consumers. Ensuring the i thålla strukturerade kontakter med alla relevanta *intressenter*, däribland konsumenterna. Det ko o avere rapporti in modo strutturato con tutte *le parti interessate*, compresi i consumatori. Sarà

Mer ingående om vad som ligger till grund för den här indelningen och vilken funktion dessa lexikala lån kan ha, samt eventuella avvikelser i översättningsstrategierna tas upp i nästa avsnitt.

5.3 Resultat och diskussion

I det här avsnittet ingår även kategorier för termer som faller utanför kategorierna i föregående avsnitt. Underrubrikerna fungerar endast som en fingervisning eftersom många av termerna innehåller termer som på ett av språken tillhör andra kategorier än de som underrubriken indikerar.

5.3.1 Overt lexical borrowings/ordlån

I enlighet med riktlinjerna för översättare inom EU var förekomsten av *overt lexical borrowings* få. Däremot kan man se att den här typen av lån skiljer sig mellan de olika språken, och det är olika termer som de lånar in.

75 (MK)

the capacity of the economies to absorb *shocks*. Financial integration and stability are therefore öka kapaciteten för att absorbera *ekonomiska chocker*. Finansiell integration och stabilitet är där orare la capacità delle economie di assorbire *gli shock*. L'integrazione e la stabilità finanziarie si

Som visas i exempel 25 (MK) har *shocks* översatts till *gli shock* på italienska. Precis som Pulcini (2002) påpekar, får anpassade anglicismer italienska pluraländelser medan ickeanpassade anglicismer, såsom *gli shock*, inte antar några som helst pluraländelser, vilket vi ser i exemplet. Ett problem som finns med just det här exemplet är att italienskan har lånat in *shock* eller *choc*, från både engelskan och franskan (Pulcini 2002:156). Dock kan man anta att det är engelskan som står som ordmodell här om man ser till stavningen (jfr fr. *choc*), vilket bekräftas av DPS där engelskans *shock* står som ordmodell och har funnits sedan 1899. *Shock* är inte en strikt ekonomisk term utan tillhör allmänspråket. På svenska har däremot översättarna använt en explicitgörande strategi, där den svenska översättningen är *ekonomiska chocker*, för att avgränsa *ekonomiska chocker* från andra slags *chocker* som förekommer i andra sammanhang. I både den engelska och den italienska versionen förekommer inte bestämningen *ekonomiska*, utan där är *capacity* och *capacità* genitiv till *economies* och *economie*, alltså *ekonomiernas kapacitet för att absorbera chocker*, medan i den svenska versionen står *kapaciteten* som objekt och *ekonomiska* blir som sagt istället en bestämning till *chocker*. Förutom i DPS, som är en ordbok över främmande ord i italienskan, fås ingen träff i någon av de övriga ekonomiska ordböckerna eller IATE om man söker på endast *shock*. Eftersom betydelsen av lånet är så pass etablerat på italienska är det svårt att se vilken funktion det fyller, vilket även gäller på svenska men betydelsen har differentierats med hjälp av bestämningen *ekonomiska*. Däremot är kategorin på italienska *overt lexical borrowing/ordlån* medan den svenska termen är en vad Gottlieb kallar *covert lexical borrowing*, motsvarande *ordlån* i Edlund

och Henes kategorisering, där ordmodellen kan tänkas vara franska, om än anpassad (jfr *choc* och *chock*).

71 (MK)

es would each have their own *budget*, subject to discharge by the European Parliament. Their europeisk tillsynsmyndighet avses ha en egen *budget*, varvid frågan om ansvarsfrihet bör prövas tå europea di vigilanza avrebbe il proprio *bilancio*, soggetto alla scarica del Parlamento europeo

Även *budget* är en anglicism som dock är väl integrerad i det svenska språket, men den är till skillnad från *shock* fortfarande en strikt ekonomisk term. Enligt NEO betyder *budget* inkomst- och utgiftsplan och kommer från engelskans *budget* med samma betydelse och den ursprungliga betydelsen var ”börs, ränsel, packe” och senare ”portfölj med räkenskaper” (portföljen fördes till parlamentet av finansministern); kommer ursprungligen från franska *bougette* ”kappsäck” till *bouge* ”lädersäck”. I SAOB finns *budget* registrerat 1814, dock med varierande stavning. Lånet är alltså vad Gottlieb kallar en *overt lexical borrowing* och vad Edlund och Hene kallar *ordlån*, och funktionen är, eller var vid inlåningstillfället, Edlund och Henes funktion (A1), att fylla en lucka och beteckna en ny företeelse (för Edlund och Henes funktioner se avsnitt 3.2.3.1). Vad gäller den italienska översättningen *bilancio*, är den i enlighet med riktlinjerna för italienska översättare inom EU att inte använda *budget* som dock existerar, utan använda den mer traditionella och transparenta termen *bilancio* (se avsnitt 3.4.2.). Funktionen kan vara det som Pratt kallar lingvistisk prestige med innebörden ett slags purism som motsätter sig främmande ord. Motivationen till detta kan vara att klarspråksarbetet inom EU vill undvika prestigeord på grund av att de kan uppfattas som svårförståeliga och skulle i så fall inte vara i enlighet med översättningens skopos.

16 (GB)

in financial markets infrastructure, such as *clearing* and settlement. This has improved conditio trukturen för de finansiella marknaderna, såsom *clearing* och avveckling. Detta har förbättrat itture dei mercati finanziari, come i sistemi di *compensazione* e di regolamento. Ne è derivato un

119 (VB)

Cross-border clearing and settlement infrastructures are far more costly than at the domestic le Gränsöverskridande infrastrukturer för *clearing* och avveckling är nu betydligt kostsammare än Le infrastrutture transfrontaliere di *compensazione* e *liquidazione* sono molto più costose che a

Clearing betyder enligt NEO ett sätt att kvitta fordringar och motfordringar och kommer från engelskans *clearing* med samma betydelse. Ursprungligen kommer termen från *clear* ”göra klar; göra fri (från skuld)”, och har bildats av latinets *clarus* ”klar”. Enligt SAOB registrerades *clearing* 1879 i Nordisk familjebok. Översättningen är i enlighet med IATE om man söker på *clearing and settlement*, om än med lägsta tillförlitlighetsnivå 2. Ordlånet *clearing* är naturligtvis besläktat med hybriden *clearinginstitut* och sammansättningen *clearingverksamhet*. I DEC finns den engelska termen *clearing* där den italienska motsvarigheten är *compensazione*.

63 (MK)

edit rating agencies and EU central counterparty *clearing houses*. These responsibilities could in de verksamhet, t.ex. kreditvärderingsinstitut och *clearinginstitut* som fungerar som centrala mot opea, ad esempio agenzie di rating del credito e *stanze di compensazione* di tipo controparte cen

I DEC finns den engelska termen *clearing house* som har som italiensk motsvarighet *stanza di compensazione*. I SOSA finns *clearing* som definieras som ”smidigt ordnande av ekonomiskt mellanhavande genom att fordringar och motfordringar får ta ut varandra: clearingavtal; clearinginstitut”, sedan 1879 av engelskans *clearing* med samma betydelse. I en sökning på *clearing house* i IATE återfinns nio träffar, men ingen svensk målspråksterm motsvarar *clearinginstitut*. Istället återfinns sammansättningarna *clearingorganisation* tre gånger, *clearingcentral*, *clearing house*, *clearingkontor*, *clearinginstitution* samt två träffar som inte består av en sammansättning. Det verkar som att *clearinginstitut* är något mellanting mellan en term och sammansättning eftersom det inte återfinns i ordböcker som term men under *clearing* återfinns *clearinginstitut* både i NE och i SOSA. Funktionen av ordlånet *clearing* är att det betecknar en ny företeelse på svenska, och har därför funktionen (A1) enligt Edlund och Henes kategorier (se avsnitt 3.2.3.1).

48 (GB)

rk should be based on the principles of *partnership, flexibility and subsidiarity*. It would aim to Nätverket bör bygga på principerna om *partnerskap, flexibilitet och subsidiaritet*. Det bör söka a rete dovrebbe basarsi sui principi di *partnership, flessibilità e sussidiarietà*, e mirerebbe a raff

Enligt DEC är de italienska motsvarigheterna till *partnership società, società semplice, società di persone, società in nome collettivo* och *impresa collettiva*. Vid en sökning i IATE på *partnership* från engelska till svenska och italienska, är den stående översättningen *partnerskap* på svenska med undantag av några fåtal träffar. På italienska verkar det däremot råda större variation. Både *partnership* och *partenariato* förekommer i flera träffar, där *partenariato* förekommer hela 69 gånger, *partnership* förekommer 11 gånger, *società in nome collettivo* 3 gånger, *società di persone* 3 gånger och *società semplice* 2 gånger av totalt 163 träffar. Enligt DPS kommer *partnership* från samma term på engelska och registrerades 1953. Förklaringen till *partnership* innebär ”funzione politica o economica esercitata congiuntamente da due o più potenze, o gruppi”, vilket kan översättas med att *partnership* på italienska innebär en politisk eller ekonomisk funktion som utövas gemensamt av två eller flera ”makter” (läs: företag) eller grupper. Det verkar som om *partenariato* är den allmänna termen som förekommer inom många olika områden, medan *partnership* betecknar en viss företeelse inom ekonomi och politik, i enlighet med definitionen i EPS, och vid endast fyra träffar av 15 förekommer termen inom kärnenergi, industripolitik och – struktur, regioner och regionalpolitik och utbildning med lägsta tillförlitlighetsnivå vid en sökning på *partnership* från engelska till italienska. *Partnership* på italienska verkar alltså fylla en lucka på italienska eftersom det behövs en term för att differentiera betydelsen, kategori (A2) i Edlund och Henes modell över funktioner (se avsnitt 3.2.3.1).

I FAR är den svenska motsvarigheten till *partnership handelsbolag* eller *delägarbolag*, termer som onekligen verkar för snäva i den här kontexten som handlar om EU-system för finansiell tillsyn. Den svenska termen *partnerskap* definieras i SOS som bestående av relationer, men även som samarbete inom militären. I NE är definitionen ”särsk. (samhälleligt erkänd) samlevnad mellan homosexuella personer som ges (nästan) samma rättigheter och skyldigheter som ett äktenskap: *registrerat ~ för homosexuella; ingå ~; upplösa ett ~*”. I SAOB härleds *partnerskap* av *partner* som kommer från engelska *partner* som i sin tur betyder ”person med vilken man samarbetar l. tillsammans med vilken man utför ngt l. bildar ett lag l. par o.d.; särsk. om bolagsman l. kompanjon i ett ekonomiskt företag, make resp. maka i ett äktenskap,

motspelare (vid teaterspel l. filminspelning), medspelare (i spel, t.ex. kortspel l. tennis) l. person som man dansar med o.d”. och registrerades första gången 1845 i *Förklaring öfver fremmande ord i svenska språket* och partnerskap registrerades 1930. Det verkar alltså som att svenskans *partnerskap* är en term som har flera betydelser, och är vad Edlund & Hene kallar ett ordlån där *partner* har bildat ett nytt ord med hjälp av svenskans suffix – *skap*. Det rör sig sannolikt om ett betydelselån där en redan existerande term fått en utvidgad betydelse, och termen har en ordmodell från ett annat språk.

5.3.2 Översättningslån

Ett typiskt översättningslån är översättningarna av *micro-prudential supervisors*.

47 (MK)

lity responsibilities. The participation of *micro-prudential supervisors* in the work of the ESRC är också oundgängligen nödvändigt att organ för *mikroprudentiell tillsyn* deltar i ESRC:s arbete. I tre indispensabile che le autorità di *vigilanza microprudenziale* partecipino ai lavori dell’ESRC.

Varken *mikroprudentiell* eller *prudentiell* finns i något av de svenska uppslagsverken eller ordböckerna. I IATE finns en träff *micro-prudential oversight/supervision* där den svenska motsvarigheten är *mikrotillsyn* och är daterad 16 november 2009 samt bedöms som tillförlitlig. Eftersom den här termen inte återfinns någonstans i svenska ordböcker som SAOL eller NE, och är daterad så pass nyligen, är det troligt att detta är ett klassiskt översättningslån som fyller en lucka i målspråket svenska. Hänvisningen är till en intervju i april 2009 i Sveriges Radio där vice riksbankchefen Lars Nyberg använder termen *mikrotillsyn*, samt till en bilaga till EU-nämndens sammanträde, närmare bestämt en dagordning till Ekofinrådets möte 10 oktober 2009. Det verkar onekligen som om den här termen är en ny företeelse som är kopplad till EU, vilket en sökning i Google visar. På *mikroprudentiell* fås det inga som helst träffar i IATE i en sökning från svenska till engelska och italienska. Den svenska termen, och tillika översättningslånet, introducerar troligtvis en ny företeelse på svenska och är en ord-för-ord-översättning. Funktionen är (A1) även för den svenska termen som betecknar en ny företeelse och fyller en lucka (se avsnitt 3.2.3.1). *Microprudenziale* finns det en träff på i en sökning från italienska till svenska och engelska och är densamma som sökningen på den engelska termen, där hänvisningen är ett dokument från Banca Italia. I LZM återfinns *prudenziale* med betydelsen ”consigliato dalla prudenza”, det vill säga som föreslås av ”prudenza”, en term som i sin tur betyder ett förhållningssätt av någon som vet hur man ska undvika onödiga risker genom att agera med försiktighet och allvar (min övers.). På italienska verkar det röra sig om ett översättningslån eftersom *prudenziale* redan finns med samma betydelse som på engelska, men med hjälp av prefixet *micro* bildas en ny konstruktion med språkets egna morfem och betecknar en ny företeelse. Funktionen är därför (A1) för den italienska termen.

Ett annat översättningslån är termen *systemic risks*.

57 (MK)

monitoring and assessment of potential *systemic risks* should be based on a broad set of relevant information and bedömningen av potentiella *systemiska risker* bör bygga på en omfattande uppsättning monitoraggio e la valutazione dei potenziali *rischi sistemici* si basano su un’ampia gamma di dati

Systemisk återfinns inte i någon av de svenska ordböckerna, förutom i NE där förklaringen hänförs till en sjukdomsprocess eller systemiska medel som är en kemisk process i växter. I NE:s ordbok från engelska till svenska anges *system-*. En sökning på *systemiska risker* ger däremot ingen träff. Inte heller i RB finns någon träff på systemisk som har med ekonomi att göra. I IATE ger en sökning på *systemic risk* tre träffar, där två av dem är daterade till 2009, och en är daterad till 1999 men tillförlitligheten på den träffen är inte kontrollerad. Den svenska motsvarigheten i samtliga fall är *systemrisk*, som med termhänvisning till Riksbankens ordlista på träffen dateras till mars 2009. För den andra träffen, daterad till juni 2009 hänvisas termvalet till följande: "[t]ermval på grundval av information från Centrala terminologin 12.6.2009." Det framgår även i termposten att frågan är ställd till Finansdepartementet 10 oktober 2009. På italienska är motsvarigheten *rischio sistemico* med termhänvisning till "[c]onsiglio-IT, sulla base delle indicazioni dell'Unità Servizi finanziari e del Servizio giuridico del Consiglio", det vill säga rådets finansiella och juridiska avdelning. I LZM återfinns *sistemico* som förklaras med *relativo a un sistema*, det vill säga som har med ett system att göra (min övers.). Den engelska definitionen, som är hämtad från www.investorwords.com, anger följande definition: "[r]isk that affects an entire financial market or system, and not just specific participants". Den svenska och italienska definitionen är inne på samma spår. Den svenska definitionen är hämtad den 5 februari 2009 (men fördes in i IATE 17 mars 2009) från Riksgäldens ordlista och förklarar att "[s]ystemrisk innebär risken att problem hos en eller flera finansiella aktörer sprider sig till andra parter och orsakar generella problem i det finansiella systemet". Den italienska definitionen är hämtad den 21 januari 2010 från ordlistan www.lavoce.info och definieras som en "[r]ischio che l'insolvenza o il fallimento di uno o più intermediari determini generalizzati fenomeni di ritiro dei depositi, provocando insolvenze o fallimenti a catena di altri intermediari [...]." På grund av att termen på samtliga språk inte har använts i IATE tidigare än mars 2009, kan det antas att termen är relativt ny och representerar en ny företeelse och har att göra med finanskrisen. Vid en snabbsökning på Google finns det två träffar på *systemiska risker*, men det finns långt fler träffar på systemrisker, bland annat i NE, tidningen Privata Affärer och EU-kommissionen. Det är ett alltså ett översättningslån på svenska där målspråkets egna morfem används och funktionen är (A1), en ny företeelse betecknas (Edlund & Hene 1996). På italienska är det snarare fråga om ett betydelselån, där en term får en utökad betydelse efter en ordmodell från ett annat språk.

En term som har lånats in i båda språken som översättningslån är *financial conglomerates*.

68 (MK)

cross-sectoral challenges, including *financial conglomerates*, and ensuring a level playing field sektorövergripande uppgifter, även avseende *finansiella konglomerat*, och säkerställer jämbördi transsettoriali, comprese quelle inerenti *ai conglomerati finanziari*, e assicurare condizioni eque

Enligt DEC är den italienska motsvarigheten *conglomerato di aziende* och *conglomerata*, och definieras som en "[t]ermine di origine statunitense, con il quale indica una grossa impresa che produce una grande varietà di beni o un gruppo di imprese tecnicamente non affini", det vill säga en term som ursprungligen kommer från USA och innebär ett stort företag som producerar flera olika varor eller en grupp av företag som tekniskt sett inte är samma företag. I SEA är den svenska motsvarigheten konglomerat. NEO definierar *konglomerat* som "hoppyttring; koncern; typ av bergart. Modern bildning till latin conglomerare "nysta ihop; rulla ihop (till ett klot)". I

SOSA anges 1. Sedimentär bergart sedan 1811 till lat. conglomerare ”nysta ihop”. 2. Koncern som omfattar företag inom flera helt olika branscher; finansiella ~, sedan 1921. I SAOB fås träffen ” jfr t. konglomerat, eng. conglomerate, sbst; av fr. *conglomérat*, av lat. *conglomeratum*, p. pf. n. av *con- glomerare*, hopnysta, av *com* (se KON-) o. *glomerare*, nysta, hoprulla”. Intressant är att i DEC uppmärksammas att termen ursprungligen är amerikansk men i SOSA och NEO anges latin som ursprung, medan i SAOB anges även engelska som ursprung. Antagligen är detta ett typiskt exempel på en av alla termer som engelskan har lånat in från latinet men som sedan har exporterats till andra (europeiska) språk med en ny betydelse (jfr Pulcini 2002:161). Funktionen på båda språken är (A1), att översättningslånen betecknar en ny företeelse.

70 (MK)

Board should also be set up to deal with general *operational issues* (budget etc.) and would incl styrelse också inrättas för att behandla allmänna *operativa frågor* (budget osv.) med deltagande di gestione che si occuperebbe delle *questioni operative generali* (bilancio, ecc.) ed includerebbe

Operational issues är liksom *financial conglomerates* en latinism som har lånats in genom engelskan. Det framgår i DEC där den italienska motsvarigheten till *operational* anges som *operativo*, ”som har att göra med vilken operation som helst, vilkens betydelse finns under samma term. Samma engelska term används för att indikera något i vilket man kan rycka in eller som man kan genomföra som en operation” (min övers). I NEO innebär *operation* handling; företa; militäråtgärd; kirurgiskt ingrepp och kommer från franska *opération* med samma betydelse; av latin *operatio* ”verksamhet”; till operera. I SEA anges den svenska motsvarigheten till *operational* som *operativ*, och i FAR återfinns endast *operational risk* där motsvarigheten på svenska anges som *operativ risk*. Vid en sökning på operativ i SAOB fås träffen ” jfr t. *operativ*, eng. *operative*, fr. *opéra- tif*; till senlat. *operativus*, till stammen i lat. *operaus*, p. pf. av *operari*”. Det är inte helt självklart vilken ordmodell som finns till *operativ* men om man ser till DEC, FAR och SEA som är ekonomiska ordböcker, verkar det som om engelska *operational* står som ordmodell, där den engelska termen har sitt ursprung i franskan och ursprungligen i latinet. Det rör sig därmed om betydelselån på både svenska och italienska.

Risk capital market är ännu en latinism som fått en ny betydelse samt lånats ut genom engelskan.

21 (GB)

and financial services. A well-functioning *risk capital market* is a strategically important element och finansiella tjänster. En väl fungerande *riskkapitalmarknad* är en strategiskt viktig faktor för itali e dei servizi finanziari. Un *mercato del capitale di rischio* ben funzionante è un fattore strat

Enligt DEC anges den italienska motsvarigheten till *risk capital market* som ”capitale di rischio; capitale azionario, l’espressione inglese si riferisce ai mezzi finanziari a lungo termine forniti dagli investitori ad un’impresa esposta a particolari rischi”, det vill säga att ”det engelska uttrycket hänvisar till långsiktiga finansiella medel som investerare har tillfört ett företag som är utsatt för vissa risker” (min övers.). I NEO återfinns *risk* som betyder fara, ansvar och kommer från franskans *risque* eller italienskan *rischio*, med samma betydelse men är av osäkert ursprung. Den svenska motsvarigheten till *risk capital* är i FAR *riskkapital*, medan i SOSA är

betydelsen av *riskkapital* kapital som är investerat i projekt som innebär avsevärd risktagning, sedan 1964. Eftersom termen är så pass ny i svenskan och DEC hänför termen till engelskan, kan det antas att termen är av engelskt ursprung, om än konstruerad av romanska/latinska termer (*mercatus*, *risque*, *rischio*). Eftersom termerna på båda språken består av inhemska morfem och betecknar en ny företeelse samt fyller en lucka rör det sig om översättningslån och funktionen är (A1) i Edlund och Henes kategorier.

Engelska termer med latinska morfem är, enligt min mening svåra att härleda, om inte omöjliga, om inte ordböckerna anger engelska som ursprung. Vad gäller den engelska termen *efficient allocation*, har den översatts som följer:

6 (GB)

dynamic financial markets will ensure the *efficient allocation* and provision of capital and service
finansiella marknader kommer att säkerställa en *effektiv allokering* av och tillgång till finansiering
di liquidità, avrebbero assicurato una *efficiente allocazione* e messa a disposizione di capitali e di

85 (VB)

integrated, the more efficient the *allocation of economic resources* and longrun economic perfor
integrerade marknader leder till en effektivare *resursfördelning* och en långsiktigt bättre fungera
tanto più efficienti sono la *ripartizione delle risorse economiche* ed i risultati economici nel lun

Enligt FAR betyder *allocation* anslag, avsättning, tilldelning, reservering, disposition, fördelning. I SEA är den svenska motsvarigheten *allokering*, i SOSA återfinns *allokera*, *allokerande*, *allokering* med betydelsen 1. Rationellt fördela varor el. resurser; särsk. i fråga om politiska åtgärder för att utjämna skillnader mellan olika områden, sedan 1952 och kommer från engelskans *allocate* med samma betydelse; till latinets *ad* "till" och *locare* "placera". Varken i DEC eller i LZM återfinns *allocazione*, men i GL återfinns den och definieras som "ripartizione di beni, risorse e sim. per usi diversi", det vill säga fördelning av varor, resurser och liknande för olika ändamål (min övers.). I IATE fås det många träffar med *allocazione* på italienska, men med olika målspråksträffar på svenska, såsom *fördelning*, *anslag*, *avsättning* och *allokering* på svenska vid en sökning på *allocation*.

31(GB)

ot propose any implementing measures under the *Take Over Bids Directive*. However, if the Com
mer att föreslå några genomförandeåtgärder enligt *direktivet om övertagandebud*. Om kommissi
orrà misure di esecuzione della direttiva *sulle offerte pubbliche di acquisto*. Tuttavia, se la Com

117 (VB)

sors can block potential investments, mergers and *takeovers* in the financial sectors. There is a c
ra planerade investeringar, sammanslagningar och *förvärv* inom de finansiella sektorerna. Det fi
di bloccare potenziali investimenti, fusioni e *acquisizioni del controllo* nei settori finanziari. Su

DEC anger den italienska motsvarigheten till *take-over bid* som *offerta pubblica di acquisizione* och för *take-over* som *acquisizione di controllo*, och den senare förklaras som följer: "il termine inglese implica che l'acquisizione viene realizzata su iniziativa dell'impresa promotrice e senza

il pieno consenso dell'impresa acquistata", det vill säga att den engelska termen innebär ett köp som realiserar av företaget som tar initiativet och utan full consensus från det uppköpta företaget (min övers.). Enligt FAR är den svenska motsvarigheten till *takeover*, *företagsförvärv* och till *takeover bid*, *uppköpserbjudande*. I IATE fås en träff på *takeover bid*, och där uppges *offerta pubblica di acquisto* på italienska och *uppköpserbjudande* på svenska. Den engelska källspråksposten är daterad till 1989, och den italienska träffen är även den daterad till 1989 men uppdaterad 2003 där källhänvisningen är en webbportal, www.virgilio.it, samt en ekonomisk webbplats, www.pianetafinanza.it. Den svenska träffen är daterad till 2006 och källhänvisningen är ett EU-dokument från 2004/2005. Vid en sökning på endast *takeover*, fås tio träffar totalt, med nio med både italienska och svenska och en med endast italienska. Fyra träffar har med ekonomi att göra där de engelska källspråkstermerna i den första träffen är *bid*, *offer to purchase*, *take-over offer* och *takeover bid* och har översatts till *OPA* och *acquisizione di controllo* på italienska samt *uppköpsbud* på svenska. Den engelska definitionen är "an offer to buy most of the shares in a company" och är daterad till 2003 och även målspråksträffarna är daterade till 2003 med tillförlitlighet 3. Den andra träffen är densamma som i sökningen på *takeover bid*. Den tredje träffen är för källspråkstermen *take-over*, och på italienska är målspråkstermerna *acquisizione*, *incorporazione* och *rilevamento*, samtliga med tillförlitlighetsgrad 3 och kommer från en och samma källa, *Cervellati, Dottore in Economia e Commercio, 2000* och träffen är daterad till 2003.

På svenska anges målspråkstermen som *förvärv*, med termhänvisning till *Thornström, Helena, civilekonom, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, 2000* och är daterad till 2003. Båda målspråkstermerna har tillförlitlighet 3. I den fjärde träffen anges den engelska källspråkstermen *take-over of a company*, men där finns endast den italienska målspråkstermen *rilevamento di una società*, och både källspråkstermen och målspråkstermen är daterade till 2003 och har tillförlitlighet 2. Det verkar som att den italienska översättningen för *take-over bid* följer IATE, men i den svenska översättningen verkar ett översättningslån ha använts istället för *uppköpserbjudande* eller *uppköpsbud* som anges i IATE och i FAR. I NE anges *övertagande* som svensk motsvarighet till *takeover*. I RB återfinns *uppköpsbud* (men inte *övertagande*) som definieras som när någon lägger ett bud på samtliga aktier i ett företag (källa Aktiespararnas ordlista). Det verkar som att *uppköpsbud* är den givna översättningen för *takeover bid* om man utgår från RB och IATE, och inte *övertagandebud* som använts i den svenska versionen, alternativt att båda termerna existerar jämsides. Vid en Google-sökning på *övertagandebud* fås totalt 656 träffar, där sju av de tio första träffarna är EU-relaterade; en är från EUR-Lex, så möjligen kan *övertagandebud* vara en mer specifik term inom EU, eller också kan termen tillhöra den så kallade EU-jargongen. I och med att det verkar vara en skillnad mellan termen *övertagandebud* och termerna *uppköpsbud/uppköpserbjudande*, vilka samtliga representerar de svenska motsvarigheterna till den engelska termen *takeover bid*, är det svårt att se vilken funktion termerna har.

52 (MK)

financial risk in a period of sustained *non-inflationary economic growth*. Against this background finansiella risker i en situation med obruten, *ej inflationsdrivande ekonomisk tillväxt*. Mot denna del *rischio finanziario e di crescita economica non inflazionistica* sostenuta. In questo contesto i

I en sökning i IATE på *non-inflationary* fås fem träffar totalt för både svenska och italienska. En träff anger *icke-inflationistisk* som svensk motsvarighet och har med återhämtning att göra. För

den träffen har dock inte tillförlitligheten kontrollerats. För resterade fyra träffar har en med ekonomisk tillväxt att göra och tre har med tillväxt att göra, och *non-inflationary* har översatts med *icke-inflatorisk*, där två träffar har högsta (4) eller näst högsta (3) tillförlitlighetsgrad och de har samma kontexthänvisning, daterad till 2008. Termhänvisningen på den med näst högsta tillförlitlighetsgrad (3) är Sveriges Riksbank. På italienska anges motsvarigheten till *non-inflationary* som *non inflazionistica* i alla träffar. Det verkar som om italienska har en stående översättning inom EU, men på svenska verkar det råda en större variation. Eftersom Riksbanken står som hänvisning till *icke-inflatorisk*, är det oklart varför den svenska översättningen här valdes till *ej inflationsdrivande*. *Ej* är även en negation som kan uppfattas som föråldrad. *Inflationsdrivande* finns i NE där definitionen är något ”som leder till (ökad) inflation”, sedan 1950. Även *inflatorisk* finns och anges ”som har med inflation att göra”, sedan 1940. Om möjligt kan detta liknas vid EU-jargongen som behandlats i avsnitt 3.4.1., eftersom *ej inflationsdrivande* i sig är en ganska krånglig formulering. Ett annat alternativ skulle kunna vara ”ekonomisk tillväxt som inte driver på/ökar inflationen” eller liknande. Detta är ett översättningslån där målspråkens egna morfem har använts. Funktionen av den svenska termen bör vara (C1), eftersom det möjligtvis inte betecknar en ny företeelse, utan det är källtexten som har stort inflytande på måltexten.

5.3.3 Olika typer av lexikala lån samt värdeord

Det finns en del exempel där målspråken har valt olika typer av lexikala lån. I följande exempel har den svenska texten en hybrid medan den italienska har ett översättningslån.

103 (VB)

centralisation of risk-management and *back-office functions*, cross-border mergers and the use of
 centralisering av riskhanterings- och *back-office-funktioner*, gränsöverskridande samgåenden oc
 ntralizzando *le funzioni* di gestione dei rischi e *dei servizi amministrativi di retrospettivo*, proce

I FAR finns *avdelning i företag som ej har kundkontakt*, samt *backoffice* som svensk motsvarighet till *back-office*. I IATE finns det sju träffar på *back-office* med svenska som målspråk och fem träffar med italienska som målspråk, men inga träffar på *back-office functions*. Vid samtliga träffar har *back-office* angetts som *backoffice* på svenska, dock med varierande stavning (t.ex. back office, backoffice, back-office), och kan därmed antas vara en *overt lexical borrowing*. På italienska har två träffar angett *ufficio di controllo* som italiensk motsvarighet, och båda har tillförlighetsgrad (3), daterade till 2003. I två träffar anges *back office* samt *back-office*, en daterad till 2003 och en 2004, där båda har tillförlitlighetsgrad 2. Träffen som är daterad till 2004 har senare uppdaterats till *servizio di retrospettivo*. En träff anger *servizio di retrospettivo* som träff, men är daterad till 1991 och har tillförlitlighetsgrad 2. Termhänvisningen är dock daterad till 1997 och är det ekonomiska lexikonet *Dizionario multilingue dell'economia della banca e della finanza* (F. Cesari), och bör vara relativt tillförlitlig. Definitionen på den italienska termen, som är tagen från föregående ekonomiska lexikon är ”[n]ell'ambito della struttura operativa di una banca o di una società di intermediazione, insieme delle attività svolte non a contatto diretto o mediante supporti telematici con la clientela o altre controparti, bensì per gli adempimenti informativi, contabili e amministrativi”.

I samma träff kommer den svenska termhänvisningen från *Finansportalen*, som i den ekonomiska ordlistan anger *backoffice* som "[e]n avdelning för avveckling, registrering och kontroll av affärshändelser tex inom värdepappers- och valutahandel". Jämfört med FAR:s definition skiljer sig dessa två åt. I träffen anges Datatermgruppens definition på fråga 167, vad som är motsvarigheten på svenska för *back office systems* och *front office systems*, och svaret ges att båda termerna finns i svensk fackjargong, men att de skrivs ihop som ett ord. Om man vill undvika att använda sig av ett lån, anger de alternativen *inre (administrativa) system* kontra *yttre system*, *administrativa program* kontra *affärsprogram*, *internadministrativa system* kontra *kundadministrativa system*. Själva definitionen för *backoffice* är "inre avdelningar, dvs. avdelningar och personal som inte har direkt kontakt med kunder och besökare, men det står också för datortillämpningar som används av dessa avdelningar och deras personal". Datatermgruppen anger även att termen används för att "kontrastera mot ett kundsynligt 'front office'". Enligt DT räcker det inte att kalla *back office systems* för *administrativa system* eftersom det ingår både *backoffice* och *frontoffice* i den termen. Vad gäller just företagsekonomi menar de att "[i]nom företagsekonomisk terminologi förekommer de båda termerna och har där en mer precis innebörd: *backoffice* står här för 'funktion i ett värdepappersinstitut som tar hand om gjorda affärsavslut och ser till att avslutet verkställs genom avräkning, betalning respektive leverans mellan parterna'. På *backoffice* registrerar och kontrollerar man affärerna som gjorts på *frontoffice*, där man alltså i dialog med kunden handlägger affärsorder och avslut".

Den engelska termen *back-office* verkar onekligen ha minst två olika betydelser, vilket en Google-sökning på definitionen av termen på engelska visar. Åtminstone svenskan har lånat in bägge betydelserna eftersom *backoffice* förekommer i dels den mer generella administrativa betydelsen och den företagsekonomiska betydelsen. På svenska är det fråga om ett ordlån, men där alla betydelserna lånats in, i motsats till vad Edlund och Hene menar, att endast en betydelse lånas in (jfr avsnitt 3.2.3), och funktionen kan vara att dels beteckna en ny betydelse (A1), men även att generalisera (A2). På italienska verkar det snarare som om ett översättningslån används för en betydelse och ett annat översättningslån för den andra betydelsen. I en Google-sökning på definitionen av termen *servizi di retroportello*, fås en träff på *Schweizerische Eidgenossenschaft* (motsvarande Schweiz regering), där det finns en ordlista för anglicismer på både tyska, franska och italienska, och som italiensk motsvarighet till *back office* anges *servizi di retroportello*, *attività di retroportello*, *retroportello*, och *back office*. På italienska verkar båda betydelserna täckas in i *servizi di retroportello*, men det verkar existera flera termer parallellt eftersom även *ufficio di controllo* och *back office* förekommer. I GL finns inga träffar på någon av dessa varianter, vilket kan tyda på att detta är ett nytt inlån och inte har hunnit etablera sig ännu, vilket även visar på det faktum att det inte finns ett begrepp utan flera som existerar parallellt. Funktionen för hybriderna på svenska (och även ordlån beroende på kontexten) och översättningslånet på italienska, är (A1), att de betecknar en ny företeelse där engelskans samtliga betydelser verkar ha lånats in.

Ett annat exempel på en hybrid är den svenska termen *hedgefonder*:

45 (MK)

alternative investment funds, including *hedge funds*, and executive remuneration. Further measu
om alternativa investeringsfonder, däribland *hedgefonder*, och ersättning till företagsledare. Ytte
ondi di investimento alternativi, compresi i *fondi speculativi*, e sulla remunerazione dei dirigenti

I DEC finns ingen italiensk motsvarighet till *hedge funds*, utan det finns endast en förklaring av termen, men motsvarighet till *hedge* anges som *copertura, operazione di copertura, copertura di compravendita*. I IATE finns det tre träffar vid en sökning på *hedge fund*, där en träff är för både svenska och italienska och där två träffar endast är på italienska. I träffen där både den svenska och den italienska målspråkstermen finns med, är den engelska definitionen ”[a] pooled investment vehicle that is privately organised and is administered by professional investment managers”, enligt *OECD Economics Glossary* och den är daterad till 2009. Den italienska definitionen är ”[f]ondi comuni caratterizzati da politiche di investimento molto rischiose, il cui fine principale è quello del rendimento assoluto”, det vill säga gemensamma fonder som utmärker sig genom mycket riskfyllda investeringar som främst ska resultera i fullständig avkastning (min övers.). De italienska målspråkstermerna anges som *fondo speculativo, fondo di copertura, fondo comune di investimento speculativo* och *fondo comune speculativo*.

Den svenska definitionen av begreppet är från NE och beskrivs som ”[v]ärdepappersfond som inte bara investerar i värdepapper som antas stiga i värde utan också gör blankningsaffärer, dvs. säljer lånade aktier för att tjäna på kursfall”. Den svenska målspråkstermen är *hedgefond*. Samtliga termer i den här term-posten har tillförlitlighet (3). I de övriga två träffarna där endast italienska målspråkstermer återfinns, är den ena träffen daterad till 2003, och den italienska termen anges som *hedge fund* med tillförlitlighet (3). Den sista träffen anger *fondi speculativi* som italiensk målspråksterm och den är daterad till 2008, med tillförlitlighet (3), men den engelska termen har tillförlitlighet (1), alltså att den inte är kontrollerad, och den är daterad till 2002. Det verkar som att här har översättarna följt IATE:s samt andra ordböckers anvisningar vad gäller termvalet. Dock har italienskan även *hedge fund* att välja på, men i enlighet med EU:s riktlinjer för främmande ord, kan det tänkas att detta ord lån har undvikits på grund av mottagaranpassningen. I SOSA anges *värdepappersfond* som förklaring till *hedgefond*, och definitionen på värdepappersfond är enligt NE ”fond som följer EU:s direktiv och som fritt får säljas inom EU. Regler finns i lag (2004:46) om investeringsfonder”. *Hedgefond* är, som framgår i NE:s definition ovan, ett slags värdepappersfond, och därmed kan den svenska termen, som är en hybrid, tänkas ha funktionen (A2), eftersom den differentierar betydelsen av den bredare termen *värdepappersfond*.

Ytterligare ett exempel på en hybrid är den italienska termen *agenzie di rating*.

62 (MK)

certain entities with pan-European reach, e.g., *credit rating agencies* and EU central counterpart issa enheter med EU-omfattande verksamhet, t.ex. *kreditvärderingsinstitut* och clearinginstitut s luni soggetti di portata paneuropea, ad esempio *agenzie di rating del credito* e stanze di compen

123 (VB)

here no new legislation is planned are: *rating agencies*; financial analysts; level-2 measures for t lagstiftning planeras på följande områden: *kreditvärderingsinstitut*, finansanalytiker, åtgärder på vi atti legislativi sono i seguenti *le agenzie di rating*, gli analisti finanziari, i provvedimenti di li

I FAR finns den engelska termen *credit rating* där den svenska motsvarigheten anges som *kreditvärdighetsbedömning*. Den engelska termen (*credit*) *rating agency* återfinns inte i den engelska delen, men i den svenska finns *kreditvärderingsinstitut* där den engelska termen anges

som *rating institute* eller *rating agency*. I DEC finns *credit rating* som har som italiensk motsvarighet *posizione finanziaria, posizione credizia rating: valutazione*. I GL finns *rating* som definieras som ”*valutazione comparata della qualità dei titoli emessi da una società o della solidità finanziaria della società stessa*”, det vill säga ”en värdering som jämförs med utgångspunkt från kvaliteten på värdepapper som är emitterade av ett bolag, alternativt från samma bolags finansiella soliditet” (min övers.). Vid en sökning i IATE på *rating agency* fås två träffar, en med källspråkstermen *credit rating agency* och en med *rating agency*. I den första träffen *credit rating agency* definieras den engelska termen som ”*firm or company that assesses the credit risk posed by corporate or government issuers of fixed-income securities*” och är daterad till 2009.

Den italienska målspråkstermen är *agenzia di rating del credito* och *agenzia per la valutazione dei crediti*, och term-posten daterad till januari 2010. Däremot kommer termreferensen till *agenzia per la valutazione dei crediti* från ett EUR-Lex-dokument från 1993, medan *agenzia di rating del credito* kommer från ett EUR-Lex-dokument från 2009. Den svenska målspråkstermen är *kreditvärderingsinstitut* och är daterad till 2008. Samtliga termer har tillförlitlighet (3). I den andra träffen är källspråkstermen *rating agency* och definieras som en ”*organization that evaluates the credit rating of prospective borrowers on the securities markets*”, och är daterad till 2003. De italienska målspråkstermerna anges som *organismo di valutazione di affidabilità* och *organismo di valutazione di rischio*, och den svenska som *ratinginstitut*, samtliga med tillförlitlighet (3). Det är troligt att både *agenzia per la valutazione dei crediti* och *agenzia di rating del credito* förekommer parallellt, men det verkar som att *rating* är termen som är mest aktuell i dagsläget. I annat fall skulle det vara motsägelsefullt att översättarna har valt den främmande termen *rating* istället för *valutazione* om de följer riktlinjerna. Om *rating* på italienska innebär en differentiering från *valutazione*, rör det sig om funktion (A2). Om betydelsen å andra sidan är densamma, verkar det röra sig om prestige och funktionen är då (A9). Det faktum att de engelska textförfattarna har valt att skriva *credit rating agency* och *rating agency* för ett och samma uttryck, går stick i stäv med vad som står i diverse klarspråksdokument för fackspråkstexter, att variation av uttryck inte är lämpligt (jfr avsnitt 3.4.2).

I två exempel förekommer det värdeladdade ord i den svenska översättningen, medan den italienska översättningen innehåller en hybrid respektive ett översättningslån.

141(VB)

e must be effective, also vis-à-vis **offshore financial centres**. European coordination in international bytet måste vara effektivt, även med *finansiella center i skatteparadis*. Europeiskt samarbete i essere efficaci, anche nei confronti *dei centri finanziari offshore*. Il coordinamento europeo pre

Enligt DEC är den italienska motsvarigheten till *off-shore financial centre piazza finanziaria offshore*, eller *centro offshore*. I GL återfinns *offshore*, etymologin säger att ”[v]oce ingl.; comp. di *off* 'fuori' e *shore* 'spiaggia, riva'; propr. 'al largo, in alto mare’”, det vill säga att etymologiskt härstammar termen från engelskans *off* (utanför) och *shore* (strand, kust, eller ute på havet) och definieras, förutom att det har med oljeindustrin att göra, som: ”*si dice di società finanziaria operante in paesi che offrono particolari vantaggi fiscali*”, det vill säga att det handlar om företag som verkar i länder som erbjuder vissa skattefördelar (min övers.). I IATE finns en träff med *offshore financial centre*, där den engelska termen definieras som: ”[t]he term ‘offshore

financial centre' is not easy to define precisely, but it basically refers to territories that attract a significant volume of activity from non-residents by reason of the fact that some of the following circumstances obtain: banking licences can be readily obtained, supervision is less developed, it is possible to operate either without any or with a minimal physical presence, there are special bank secrecy rules, tax advantages exist, special purpose vehicles can be easily established and the legal treatment of residents and non-residents is different”.

Den italienska översättningen anges som *centro offshore* eller *centro finanziario offshore*. På svenska anges *finansierat offshore-centrum* eller *offshore-centrum*. Träffen är daterad till 2009, och den italienska definitionen är i det närmaste identisk med den i GL. Det finns ingen definition för den svenska termen men termhänvisningen är till Europeiska centralbanken, ECB. I FAR anges den svenska motsvarigheten till *offshore* som ”verksamhet utanför land/kusten; utanför landet som ej omfattas av lagar”. I den svensk-engelska delen finns *skatteparadis* där den engelska motsvarigheten är *tax haven*. I SOSA beskrivs *skatteparadis* som ”stat (eller självständigt område) med mycket låga skatter”, och finns sedan 1977. En sökning i Språkdata visar att många träffar på *offshore* har med oljeindustrin att göra, vilket även en sökning i NE visar. Där definieras *offshore* som ”(engelska, 'utanför kusten'), term använd om verksamhet, vanligen oljeledning eller oljeproduktion, till havs, ursprungligen på så stort avstånd från kusten att land inte kan siktas”. Det verkar alltså som att *offshore* på svenska har en starkare koppling till oljeindustrin och därmed kan det antas att *skatteparadis* används eftersom den är en mer transparent term. I NE definieras *skatteparadis* som ”ett land eller ett territorium där samtliga inkomster är helt eller delvis skattefria”, vilket stämmer bättre överens med den engelska definitionen i IATE på *offshore*. På italienska har en hybrid använts för att beteckna företeelsen när ett företag verkar i ett land där skattelättnader förekommer och har just funktionen att beteckna en ny företeelse (A1). Något som är intressant här är att just *skatteparadis* uttrycker en värdering för den svenska skattepolitiken. Den interpersonella strukturen som Hellspong och Ledin (1997) diskuterar, handlar om hur en text närmar sig sina läsare på det sociala planet, hur den försöker påverka sin omgivning (1997:158). Termvalet *skatteparadis* är ett sätt att uttrycka en värdering gällande skattepolitiken i Sverige och kan sägas vara ett värdeord som visar en värdegemenskap mellan läsarna samt bekräftar en samhörighet (1997:170). *Paradis* används på ett negativt sätt, sin positiva innebörd till trots (nästintill ironi, en så kallad social figur enligt Hellspong och Ledin 1997:183), jämfört med *offshore* som har en mer neutral innebörd. Funktionen för *skatteparadis*, enligt Edlund och Henes kategorisering, kan tänkas vara (A4), att uttrycka en värdering.

En värdering relaterad till den svenska skattepolitiken uttrycks även i följande exempel:

140 (VB)

money laundering, terrorist financing, *tax evasion*, corruption and other malpractices. Cooperativ penningtvätt, terroristfinansiering, *skatteflykt*, korrupktion och andra oegentligheter. Samarbetet co, il finanziamento del terrorismo, *l'evasione fiscale*, la corruzione e altre pratiche illecite. La c

I SOSA definieras skatteflykt som ”åtgärder för att undvika skatt”, och i FAR står *skatteflykt* som svensk motsvarighet till *tax evasion*. I DEC står *evasione fiscale* som italiensk motsvarighet. *Skatteflykt* uttrycker en värdering som finns i det svenska samhället vad gäller skatter och vilken inte är lika uttalad i de övriga två kulturenerna där termerna *tax evasion/evasione fiscale*, är mycket neutralare och betyder ordagrant översatt ”undanhållande av

skatt”. Dessa termval kan antas ha att göra med läsar- och målspråksanpassningen enligt riktlinjerna för översättning inom EU. Här kan det tänkas att termvalet har anpassats till svenska läsare och deras värdegrund vad gäller skattepolitiken, som inte uttalat delas av de två övriga språken. Även här uttrycker *skatteflykt* en värdering och har funktionen (A4) enligt Edlund och Henes kategorier.

5.3.4 Neutraliseringar

Till skillnad från värdeorden i föregående exempel, finns det ett exempel där den svenska termen är mer neutral än termerna i den engelska och den italienska texten.

131(VB)

individual investors' financial capacity and *risk appetite*, while giving investors all the necessary in vesterarens finansiella kapacitet och *riskbenägenhet* och samtidigt ger investerare all nödvändig in funzione della capacità finanziaria e *del gusto per il rischio* dei singoli investitori, fornendo l

I FAR återfinns *riskaptit* som svensk motsvarighet för *risk appetite*, men återfinns inte i DEC, SAL eller SOSA. Inte heller i IATE fås några träffar. Vid en Google-sökning på *riskaptit* finns 333 000 träffar, och träffar finns både i Affärsvärlden och i Dagens Industri. I ett dokument från Swedish Standard Institute, SIS, finns ett dokument där *riskaptit* förekommer som en term som förklaras som ”[d]en risk som ett företags ledning är villig att bära vid en viss tidpunkt givet vissa förutsättningar” (Agneta Syrén 2008:11). Vid en Google-sökning på *riskbenägenhet* finns 46 100 träffar, vilket kan vara en fingervisning om de olika termernas spridning. Det verkar som att funktion här kan vara (A3), det vill säga att neutralisera begreppet även om detta betyder att en mindre vanlig term används och frångår källtexten (Edlund & Hene, se avsnitt 3.2.3.1).

5.3.5 Inkonsekventa lösningar

Något annat som är intressant är att det finns många inkonsekventa lösningar för många termer, där lösningarna både skiljer sig åt inom en och samma text, men även mellan olika översättningar. Ett sådant exempel är *retail* som på svenska inte verkar ha en fast översättning och har översatts på fyra olika sätt:

8 (GB)

services throughout the European economy - from *wholesale to retail* - laying the foundation fo
- från *institutionella tjänster till tjänster som riktar sig till privatpersoner och mindre företag*-
l'insieme dell'economia europea - *all'ingrosso e al dettaglio* - creando i presupposti per una

18 (GB)

mentioned areas and other areas in *retail and wholesale*. For example, the area of retail distribut
nämnda områdena som på andra områden för både *institutionella och privatkundstjänster*. Exe
in altri settori dei mercati *al dettaglio e all'ingrosso*. Per esempio, il settore della distribuzione al

19 (GB)

retail and wholesale. For example, the area of *retail distribution* remains fragmented and some

pelvis är sektorn för *distribution av finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag* al dettaglio e all'ingrosso. Per esempio, il settore *della distribuzione al dettaglio* continua ad ess

34 (GB – se även 35)

Annex I Section VI) and *retail financial services*. Work in these areas will be bottom up, consul bilaga I avsnitt VI) och *finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag*. Arbetet ino (allegato I, sezione VI) e *i servizi finanziari al dettaglio*. I lavori in questi settori saranno impost

91 (VB)

pensions deficit - needs to be financed. The *retail internal market* is a long way from completio pensionsunderskottet - måste finansieras. *Marknaden för finansiella tjänster till privatpersoner* o che si registra per le pensioni. Inoltre, *il mercato interno dei servizi al dettaglio* è lungi dal

101 (VB)

integration is accelerating. Although some *retail business* will remain local, firms are increasing Även om vissa *finansiella tjänsteföretag med inriktning på privatpersoner och mindre företag* mercati finanziari UE sta accelerandosi. Anche se alcune *attività al dettaglio* resteranno a caratt

Översättningen av *retail* varierar alltså och verkar inte ha någon fast översättning. Enligt IATE är översättningen av retail distribution *detaljhandel*, dock med lägsta tillitsnivå (2). Om man däremot söker på *retail financial services*, får man träffen *finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag*, dock även där med lägsta tillitsnivå 2. Däremot har sökningen på *Green Paper on Retail Financial Services in the Single Market* tillförlitlighetsnivå (3) för träffen *grönbok om finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag på den inre marknaden*. Enligt TNC syftar detaljhandel på "[d]e distributionsföretag som säljer varor, ibland också tjänster, till privata hushåll och konsumenter". I FAR återfinns *retail business* där *detaljhandelsföretag* anges som svensk motsvarighet, medan i SOSA återges betydelsen av detaljhandel som handel med varor för försäljning till de slutgiltiga konsumenterna. Det verkar som om termen *detaljhandel* har två eller flera olika betydelser (jfr definitionen i TNC och SOSA) och därför kan det behövs en explicitgörande strategi. Däremot följs inte riktigt riktlinjerna för översättning av terminologi eftersom samma term inte översätts på samma sätt (se avsnitt 3.4.2.), varken inom samma text (GB) eller mellan texterna. Risken finns då att läsaren tror att det rör sig om olika saker och det finns risk för missförstånd (jfr anvisningar i *Att översätta rättsakter. Anvisningar engelska-svenska-franska*, se avsnitt 3.4.2).

Ett annat exempel där å andra sidan italienskan inte har en konsekvent översättning är den engelska termen *spill-over effects*.

32 (GB)

strengthen overall stability, the potential for "*spill-over effects*" such as a system failure affectin den övergripande stabiliteten kommer risken för *externa effekter* att öka, som exempelvis syste complessiva, le possibilità di *effetti di ricaduta*, per esempio di una crisi sistemica che colpisca

105 (VB)

core of the EC supervisory system. Potential *spill-over effects* must be effectively dealt with - e.g. utgör kärnan i EU:s tillsynssystem. Potentiella *externa effekter* måste hanteras effektivt - t. e

devono affrontare con efficacia i potenziali *effetti di diffusione*, per esempio in caso di falliment

Vid en sökning på *spill-over effects* i IATE fås endast en träff där *effetti di ricaduta* anges som målspråksterm på italienska och *spill-over-effekter* på svenska. Den engelska definitionen är "side effects of an agreement or a merger between two or several firms which affect competition between them in another relevant market than the one covered by the agreement or the merger in question" och är tagen från två olika EU-ordlistor, nämligen *Glossary of terms used in EU competition policy (Antitrust and control of concentrations (2002))* och *Glossary of Terms used in Competition related matters(2003)*. Träffen är daterad till 2008 på engelska och svenska, samt 2007 på italienska. Definitioner av termen på svenska och italienska kommer från den ovan nämnda EU-ordlistan *Glossary of terms used in EU competition policy (Antitrust and control of concentrations)*, dock på respektive språk. Den engelska och den italienska termen har tillförlitlighet (3), och den svenska termen har tillförlitlighet (2). Vid en sökning på *spill-over effect* fås en träff som är daterad till 2009 för engelska och svenska samt 2010 för italienska. Samtliga termer har tillförlitlighet (3). Den engelska definitionen av termen är a consequence of a measure, outside the area originally targeted", hämtad från *Council-EN* och termen återfinns i ett meddelande från kommissionen från 2009. De italienska målspråkstermerna anges som *effetto di ricaduta*, *effetto di traboccamento* och *effetto diffusivo*. Den senare uppger även DEC som italiensk motsvarighet.

På svenska anges *spridningseffekter* som målspråksterm, och i kontextutdrag från Försvarets forskningsinstitut, återfinns även *spillover-effekter* som synonym. Den svenska termen externa effekter definieras i NE som "inom ekonomin en effekt vid sidan av dem som berör verksamheten. En extern effekt kan vara positiv eller negativ". Vid en sökning på *effetti di diffusione* i IATE finns inga träffar. Vid en Google-sökning indikerar de första träffarna att termen har med optik, kemi och ekonomi, samt andra områden att göra. Det verkar som att *effetti di diffusione* är en mer generell term som liknar det svenska begreppet *spridningseffekter*, trots att ingen riktig definition på begreppet har funnits i diverse sökningar. Även här råder det diskrepans mellan termerna och liksom riktlinjerna säger, kan det orsaka missförstånd hos läsaren när ett begrepp översätts på två olika sätt.

5.3.6 EU-specifika termer

Det förekommer en del termer som förekommer särskilt i EU-texter, och kan klassificeras som EU-specifika termer:

48 (GB)

rk should be based on the principles of *partnership, flexibility and subsidiarity*. It would aim to Nätverket bör bygga på principerna om *partnerskap, flexibilitet och subsidiaritet*. Det bör söka a rete dovrebbe basarsi sui principi di *partnership, flessibilità e sussidiarietà*, e mirerebbe a raff

I FAR återfinns den engelska termen *subsidiarity principle* och den svenska motsvarigheten är *subsidiaritetsprincipen* (specificerad som en EU-term) alternativt *närhetsprincipen*. I SOSA återfinns endast *subsidiaritetsprincipen* som beskrivs som "principen att beslut ska fattas så nära de direkt berörda som möjligt" sedan 1975. I EU-ordlistan förklaras att "[s]ubsidiaritetsprincipen definieras i artikel 5 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Principen ska garantera att besluten fattas så nära medborgarna som möjligt genom att man kontrollerar om bestämmelser som antas på EU-nivå är motiverade i förhållande

till de möjligheter som finns på nationell, regional eller lokal nivå”. På grund av att termen är så starkt förknippad med EU på samtliga språk, är det svårt att avgöra om det är ett lån det handlar om på svenska och italienska. Det kan tänkas att även den engelska termen är en så kallad neologism som betecknar en ny företeelse, samt att det, utan en mer djupgående termundersökning, är svårt att avgöra om uttrycket myntades först på engelska eller inte. I en sökning i NE definieras *subsidiaritet* som en ”term som ursprungligen hämtats från den katolska kyrkans sociallära, främst känd genom Unionsfördraget (Maastrichtfördraget), där den innebär att beslut inom områden där Europeiska unionens (EU:s) organ inte har exklusiv kompetens ska fattas på lägsta möjliga effektiva nivå, dvs. nationellt, regionalt eller lokalt”. Vid en sökning i IATE på den engelska termen *subsidiarity*, fås 15 träffar där samtliga träffar anger *sussidiarietà* på italienska och *subsidiaritet* på svenska. Sju av träffarna har inte kontrollerats och har därför tillförlitlighetsgrad (1). I sex träffar finns endast italienska som målspråksterm, och en där endast svenska finns. I tre träffar finns både italienska och svenska som målspråk, där samtliga termhänvisningar kommer från EU-dokument och är daterade till 2009-2010 och har tillförlitlighetsgrad (3) eller (4). Termen på samtliga språk förekommer dock i samband med principen, det vill säga *principle of subsidiarity* på engelska, *subsidiaritesprincipen* på svenska samt *principio di sussidiarietà* på italienska. Det finns ytterligare två träffar där samtliga språk ingår som är daterade till 2002, men termerna har inte kontrollerats, eller också har de lägsta tillförlitlighetsgrad (2). Det verkar onekligen som att den här termen är starkt knuten till EU, även om den möjligtvis förekommer i andra sammanhang.

Även internal market verkar tillhöra EU-språket:

73 (MK)

crisis has created risks to the stability of the *internal market*. Restoring and maintaining a stable krisen har skapat risker för stabiliteten på den *inre marknaden*. Att ett stabilt och tillförlitligt fin economica ha creato rischi per la stabilità *del mercato interno*. Il ripristino ed il mantenimento d

I FAR finns *inre marknad* som svensk motsvarighet till *internal market* och hänvisas till som en EU-term, vilket även framgår i en sökning på *internal market* i IATE. I en träff definieras den engelska termen som ”[a]n area without internal frontiers in which the free movement of goods, persons, services and capital is ensured” och hämtad från *Treaty establishing the European Community (Nice consolidated version) Article 14(2)*. Definitionen på italienska och svenska är snarlika, och termhänvisningarna kommer från EU-dokument, och de har samtliga högsta tillförlitlighetsgrad (4). Det finns totalt 76 träffar på *internal market* i IATE, där en snabb genomgång av träffarna visar att den engelska termen konsekvent översätts med *mercato interno* på italienska och *inre marknaden* på svenska.

5.3.7 Övriga avvikelser och utelämnningar

I nedanstående exempel har två olika engelska termer översatts med en och samma term på svenska:

22 (GB)

ancial institutions and issuers and to raise the *competitiveness* of the European financial industry re och för att höja den europeiska finanssektorns *konkurrenskraft*. Europaparlamentet och rådet anziari e per gli emittenti e per accrescere *la competitività* degli operatori finanziari europei. An

87 (VB)

as improved; there is higher liquidity, increased *competition*, sound profitability and stronger financial stability. den kännetecknas av högre likviditet, förbättrad *konkurrenskraft*, sund lönsamhet och ökad finansiell stabilitet. migliori, vi sono maggiore liquidità, accresciuta *concorrenza* e una più forte stabilità finanziaria

Rikstermbanken säger följande om termen *konkurrenskraft*: ”Ett begrepp varom det råder en viss förvirring beroende bl.a. på att termen används i olika sammanhang, både på makroplanet, avseende hela det svenska näringslivets konkurrenskraft, och på mikroplanet, den relativa konkurrenskraften hos olika branscher och företag” (SOU 1996:117). Den svenska termen har alltså en vidare betydelse än den italienska och den engelska termen. Däremot återfinns inte *konkurrenskraft* i varken SOSA, SAOL, NE.

Utelämnningar har noterats vid två tillfällen.

66 (MK)

(ii) separate supervisors for *prudential and conduct-of-business supervision* for all financial institutions. ii) Separata tillsynsorgan för *stabilitets- och marknadstillsyn* över alla finansiella institut separate per *la vigilanza prudenziale e la vigilanza del rispetto delle norme di comportamento*

88 (VB)

is higher liquidity, increased competition, sound *profitability* and stronger financial stability. den kännetecknas av högre likviditet, förbättrad konkurrenskraft, sund *lönsamhet* och ökad finansiell stabilitet trots att den är högre. migliori, vi sono maggiore liquidità, accresciuta *concorrenza* ... e una più forte stabilità finanziaria

6 Slutsatser

Det förekommer två fall av det som Gottlieb kallar *overt lexical borrowings*, eller *ordlån* i Edlund och Henes kategorier, på vardera språket. Vidare förekommer det två fall på svenska av det som Gottlieb kallar hybrider, motsvarande blandlån enligt Edlund och Henes kategorier, respektive tre på italienska, medan det förekommer 22 exempel i kategorin översättningslån på båda språken. Det höga antalet översättningslån beror antagligen på målspråksanpassningen som ingår i EU:s språkvård, eftersom resultatet är så lika mellan målspråken. Precis som Ingo (2007) påstår så kan översättningslån vara ett bra sätt att skapa harmoni mellan termer på språk som har olika struktur (2007:230). Eftersom antalet översättningslån är lika stort för båda målspråken, motsäger det till viss del Vinay och Darbelnets (1958/1995) resonemang om att en ord-för-ord-översättning oftare förekommer mellan språk som ingår i samma språkfamilj (1958/1995:34). En stor del av resultatet som presenterats i föregående avsnitt är inte särskilt förvånande eftersom många termer har översatts i enlighet med ordböcker och lexikon. Det som är intressant är dock de fall där det råder stor variation där man kan se hur översättarna har ställts inför en rad alternativ, och att de har behövt välja mellan dem.

Med utgångspunkt från funktionalismens teorier för olika texttyper såsom informativa, expressiva och vokativa/operativa, består EU-texter av en blandning av dessa funktioner: å ena sidan är författarens (institutionens) synsätt viktigt och källtexten har således ett stort inflytande på måltexterna vilket gör dem expressiva. Å andra sidan är texternas karaktär starkt informativa och har en neutral stil. Eftersom måltexterna är läsaranpassade och ska påverka läsaren i någon mån, kan de även ses som vokativa/operativa. Detta stämmer väl överens med Reiss resonemang om att det är svårt att separera textfunktionerna, något som i sin tur gör det svårt att avgöra vilken översättningsmetod är att föredra med utgångspunkt från Reiss och Newmarks teorier om textbaserad ekvivalens.

Det faktum att översättningen av termer varierar, och även vilken översättningsmetod som har använts varierar, går stick i stäv med EU-riktlinjerna om att termer ska översättas på ett och samma sätt för att undvika missförstånd. En förklaring till att termer varierar kan vara att det är ekonomiområdets ständiga utveckling och förändring som ger upphov till nya termer. Det kan även ha att göra med den ekonomiska teknolektens natur, där termer har lånats in från andra närliggande vetenskapsområden, vilket gör det svårt att standardisera termer samt att termerna får nya meningar (jfr Laurén & Nordman 1987). Många analytiska språk¹⁰, som engelska och franska (även italienska), använder sig av polysema termer, det vill säga att istället för att mynta nya ord eller termer, får de existerande termerna en ny betydelse. Svenska, å andra sidan, som är ett syntetiskt språk¹¹ använder oftare avledningsändelser för att skapa nya ord och termer (Ingo 2007:230). Det går inte att utläsa någon skillnad mellan italienska och svenska om man ser till antalet betydelselån, där de svenska betydelselånen är två till antalet och även de italienska är två.

Resultatet visar att olika översättningsmetoder har använts för olika slags översättningsproblem på den lexikala nivån, till exempel den engelska termen *back-office functions* som på svenska har lånats in som en hybrid, men som på italienska har blivit ett översättningslån i just de här översättningarna. Däremot finns det en rad alternativ på både svenska och italienska att välja mellan. De svenska översättarna har valt att använda ett främmande ord, medan de italienska har valt att inte använda ett främmande ord, trots att *back-office* används även på italienska. I det föregående exemplet fyller de lexikala lånen samma funktion i målspråken. Funktionen för det svenska ordlånet *back-office* som i översättningarna förekommer som hybriden *back-office-funktioner* är att termen betecknar en ny företeelse. Den italienska termen *servizi di retrospettivo* är ett översättningslån, men betecknar även den en ny företeelse så funktionen är således densamma trots att översättningsmetoden skiljer sig åt.

Kritiken mot ekvivalensbegreppet och dess källtextorienterade teorier är till viss del motiverade gällande tankesättet att det finns en naturlig ekvivalens mellan språk. Däremot är teorierna om riktad ekvivalens inte helt ovidkommande vid översättning av termer som förhåller sig på en lexikal nivå, eftersom översättaren har ett antal alternativ att välja på utifrån källtextens utseende. Variationen av val av termer visar på att det är de enskilda översättarna

¹⁰ analytiskt språk, språk där grammatiska relationer tenderar att markeras genom partiklar, ordföljd etc. snarare än genom ordböjning (Källa: NE.se)

¹¹ syntetiskt språk, språk med utvecklad morfologi, till skillnad från analytiskt eller isolerande språk. Även böjningsspråk, språk som utnyttjar ordböjning i grammatiken, t.ex. latin. Se syntetiskt språk. (Källa: NE.se)

som gör ett val mellan olika typer av termer (jfr Otto Kade, avsnitt 3.3.1.3), och att de har gjort olika val trots att situationen är densamma. Det kan tänkas att de medvetet, eller omedvetet, sökt ekvivalens på olika nivåer. Exempel på detta är de fall där översättaren har en rad olika termer att välja på, bland annat exempel *take over bid* och *take overs*, där både de svenska och de italienska motsvarigheterna är många, men där översättarna har valt ett av alternativen till en specifik kontext (*overtagandebud* respektive *förvärv*, och *offerte pubbliche di acquisto* respektive *acquisizioni del controllo*).

Det förekommer olika typer av lån även där inhemska termer existerar på målspråket. Det finns exempel där översättningarna frångår källtexten vid ett flertal tillfällen (riskbenägenhet, detaljhandel etc.) till förmån för måltextsanpassningen (jfr Newmarks *communicative translation*, avsnitt 3.3.1.4). Detta kan dock även bero på att mottagarens kunskapsnivå förväntas vara lägre än expertens, och därför väljer översättaren att undvika en term (t.ex. detaljhandel) och att istället använda ett allmänspråkligt uttryck. Det kan även vara så att *detaljhandel* inte har samma betydelse som *retail*, och att det inte ännu finns någon motsvarande term vilket gör att den svenska termen måste förklaras i ett inledande skede (jfr Ingo (2007:229) i avsnitt 3.5.2).

EU:s texter och deras översättningar har som skopos, syfte, att kommunicera på ett klart och tydligt sätt med allmänheten enligt klarspråksarbetet, som bedrivs både inom svenska regeringen och inom EU. Eftersom det finns klarspråks guider inom EU för alla språk, och översättningarna ska ha samma funktion och effekt på målspråksanvändarna, kan skopos ses som ett och samma för samtliga översättningarna. Trots de detaljerade och stundtals tydliga riktlinjerna för hur översättare ska översätta EU-texter och vilket skopos översättningen ska ha, talar avvikelserna för att på en ordnivå valmöjligheterna många för hur en viss term ska översättas gör att översättarna tillämpat olika strategier. Ett tecken på målspråksanpassningen, är, förutom själva översättningen, de värdeladdade termerna som speglar målkulturen. Exempel på detta är termerna *skatteflykt* och *skatteparadis* som förekom i de svenska översättningarna, samt neutraliseringen av den engelska termen *risk appetite* som i den svenska översättningen översattes med *riskbenägenhet*. Problem och svårigheter i val av termer kan alltså även bero på kulturella faktorer.

Som väntat var andelen *overt lexical borrowings/ordlån* i översättningarna liten på grund av EU:s riktlinjer för översättare. De lexikala lånen som hade den psykosociala funktionen (A9) i Edlund och Henes kategorisering (se avsnitt 3.2.3.1), det vill säga prestige och att markera grupptillhörighet, var i det närmsta obefintlig. Ett exempel där prestige möjligtvis spelar in är den italienska hybriden *agenzie di rating*. Det framgår inte tydligt om det finns en betydelseskilnad mellan termen *agenzie di rating del credito* eller *agenzie per la valutazione dei crediti*. Det som talar för att det kan röra sig om prestige är att termreferensen för *agenzie di rating del credito* är daterad till 2009 i IATE, medan termreferensen för *agenzie per la valutazione dei crediti* är daterad till 1993 - termen *agenzie di rating del credito* kan vara den termen som används av de mer moderna språkanvändarna. Det finns ett exempel där den engelska termen *budget* har översatts med *bilancio*, trots att det engelska lånet *budget* är vanligt förekommande även på italienska. Här kan valet av term motiverats av prestige i den mening som Pratt definierar prestige (se avsnitt 3.2.3.2), det vill säga som ett slags språklig purism. Det italienska termvalet är helt i enlighet med riktlinjerna (se avsnitt 3.4.2) och i linje med målspråksanpassningen.

Det stora antalet lexikala lån som har funktionen (A1), det vill säga betecknar en ny företeelse, talar för att ekonomi som vetenskapligt område är nytt och att det ständigt

uppkommer nya termer på engelska som svenska och italienska lånar in. Engelskan har utan tvekan ett stort inflytande på både svenska och italienska när det kommer till ekonomisk terminologi. Av totalt 141 ekonomiska källtextstermer var det 33 anglicismer/lexikala lån på svenska och 32 anglicismer/lexikala lån på italienska, vilket är ca 23 procent anglicismer/lexikala lån av det totala antalet termer. Jämfört med de 30 procent av alla affärsrelaterade och marknadsföringstermer av anglicismer (Pulcini 2002:154) som Pulcini uppger, förekommer det något färre lexikala lån i EU-texter, vilket är i linje med EU:s riktlinjer angående att främmande ord (ordlån och hybrider) helst inte ska förekomma. Dessa riktlinjer och målspråksanpassningen av EU-texter bidrar till att resultatet i den här studien inte speglar översättningar av ekonomiska texter i stort. Troligtvis förekommer det fler ordlån i översättningar av ekonomiska texter i andra mindre målspråksanpassade sammanhang, men detta fanns det inte utrymme för att undersöka i den här studien. För att undersöka om det finns några skillnader när det gäller förekomsten av ordlån, hybrider och översättningslån mellan ekonomiska översättningar inom EU och i andra sammanhang behövs det även en komparativ korpus som jämför ekonomiska texter som är skrivna på målspråket och andra typer av översatta ekonomiska texter.

7 Sammanfattning

Uppsatsen har behandlat frågan om huruvida, och i så fall med vilken funktion, lexikala lån/anglicismer förekommer i ekonomiska texter inom EU som översatts från engelska till svenska och italienska. Syftet var att undersöka om förekomsten av lexikala lån i ekonomisk terminologi skilde sig åt i översättningar till svenska och översättningar till italienska. Bakgrunden bestod i en genomgång av vartdera språkets benägenhet att låna in ord från engelskan, liksom vad lånord är och hur de ser ut. Efter att kriterierna för hur lånord definieras redovisats, analyserades ekonomiska EU-texter skrivna på sitt originalspråk engelska, och deras översättningar till svenska och italienska. De ekonomiska termerna markerades, och därefter kategoriserades termerna in i olika kategorier av lexikala lån som definierats av Gottlieb (2005, 2006) och av Edlund och Hene (1996). Enligt kriterierna för lexikala lån gjordes terminologiska undersökningar av termerna för att kunna avgöra om de lånats in från engelskan, och/eller om det fanns motsvarande termer på målspråken. På så sätt kunde även en bedömning av vilken funktion termen hade i översättningen, i enlighet med Edlund och Henes indelning av lånordens funktioner. Resultatet visade inga egentliga skillnader i förekomsten av lexikala lån språken emellan. Det förekom ett minimum av lexikala lån av typen *overt lexical borrowings* som Gottlieb kallar dem, motsvarande *ordlån* enligt Edlund och Hene eftersom de kan uppfattas som främmande av målspråksläsarna, vilket var i enlighet med riktlinjerna för översättare inom EU. Det förekom dock ett stort antal översättningslån, vilket är i linje med EU-översättningarnas skopos, det vill säga målspråksanpassning. En del avvikelser från EU:s riktlinjer för främmande ord hittades, vilket visade på att trots klara riktlinjer för hur lånord ska hanteras i översättningar inom EU, verkar det råda en del oklarheter i hur översättare ska hantera ekonomisk terminologi som innehåller en stor mängd lånord från engelska på båda målspråken. Detta kan till stor del bero på att ekonomi som vetenskapligt område är relativt nytt och därför uppkommer ständigt nya termer som inte har någon motsvarighet på målspråken. Den vanligast förekommande

funktionen var att lånen betecknade en ny företeelse på målspråken, vilket även det talar för att terminologin inom ekonomiområdet är i ständig utveckling där amerikansk engelska dominerar som långivande språk.

Litteraturförteckning

Primärkällor:

Europeiska kommissionen (2005). *White Paper Financial Services Policy (2005-2010)*.
http://ec.europa.eu/internal_market/finances/policy/index_en.htm Hämtat 2010-02-03

Europeiska kommissionen (2005). *Green paper, Green Paper on Financial Services Policy (2005 – 2010)*.
http://ec.europa.eu/internal_market/finances/policy/index_en.htm Hämtat 2010-02-03

Europeiska kommissionen, Eur-Lex (2009). *Communication from the Commission, European financial supervision*.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52009DC0252:SV:NOT>
Hämtat 2010-02-03

Sekundärkällor:

Tryckta källor:

Dardano, M. (1986). "The Influence of English on Italian" i *English in contact with other languages: studies in honour of Broder Carstensen on the occasion of his 60th birthday*, Viereck, W. and Bald, W-D, Ed. Budapest: Akad. kiad., Budapest, 231-252.

De Mauro, Tullio & Mancini, Mauro. (2003). *Parole straniere nella lingua italiana*, Ed. aggiornata edn, Garzanti linguistica, Milano.

Edlund, Lars-Erik. & Hene, Birgitta. (1996). *Lånord i svenskan: om språkförändringar i tid och rum*, 2. uppl. edn, Norstedt, Stockholm.

Engelska ordboken FAR SRS: svensk-engelsk och engelsk-svensk. (2007). 13. [rev.] uppl. edn, FAR SRS förlag, Stockholm.

Ernby, Birgitta. (2008). *Norstedts etymologiska ordbok: [20.000 uppslagsord]*, 1. uppl. edn, Norstedts akademiska förlag, Stockholm.

Gottlieb, Henrik. (2005). "Anglicisms and translation", *In and Out of English: For Better, for Worse*, 161-184.

Gottlieb, Henrik. (2006). "Linguistic Influence" in *Encyclopedia of Language & Linguistics*, ed. Keith Brown, Elsevier, Oxford, 196-206.

Görlach, Manfred. (2003). *English words abroad*, John Benjamins Pub., Amsterdam ; Philadelphia, PA.

Hellspong, Lennart. & Ledin, Per. (1997). *Vägar genom texten: handbok i brukstextanalys*, Studentlitteratur, Lund.

- Ingo, Rune. (2007). *Konsten att översätta: översättandets praktik och didaktik*, 1. uppl. edn, Studentlitteratur, Lund.
- Jakobson, Roman. (1974). *Poetik och lingvistik: litteraturvetenskapliga bidrag*, PAN/Norstedt, Stockholm.
- Koskinen, Kaisa. (2000). "Institutional Illusions", *Translating in the EU Commission. I: The Translator*, vol. 6, no. 1, 49–65.
- Koskinen, Kaisa. (2008). *Translating institutions: an ethnographic study of EU translation*, St. Jerome Pub. ; Kinderhook, NY: InTrans Publications, Manchester, UK.
- Laurén, C. 1993, *Fackspråk : form, innehåll, funktion*, Studentlitteratur, Lund.
- Laurén, C. & Nordman, M. 1987, *Från kunskapens frukt till Babels torn : en bok om fackspråk*, 1. uppl. edn, Liber, Malmö.
- Laviosa, Sara. (2007). "Studying Anglicisms with Comparable and Parallel Corpora", *Belgian Journal of Linguistics*, vol. 21, no. 1, 123-136.
- Melin, Lars. (2007). *Corporate bullshit: om språket mitt i city: late update*, [Ny utg.] edn, Schibsted, Stockholm.
- Munday, Jeremy. (2008). *Introducing translation studies: theories and applications*, 2. ed. edn, Routledge, London.
- Musacchio, Maria Teresa. (2005). "The Influence of English on Italian: The Case of Translations of Economics Articles", *In and Out of English: For Better, for Worse*, 71-96.
- Newmark, Peter. (1988). *A textbook of translation*, Prentice-Hall International, Hemel Hempstead.
- Oldenburg, Lennart. (2002). *Svensk-engelsk affärsordbok*, 2., rev. och utök. uppl. edn, Natur och kultur, Stockholm.
- Olohan, Maeve. (2004). *Introducing corpora in translation studies*, Routledge, London.
- Picchi, Fernando. (1986). *Economics & business* 1. ed. edn, Zanichelli, Bologna.
- Pratt, Chris. (1986). "Anglicisms in contemporary European Spanish" i *English in contact with other languages: studies in honour of Broder Carstensen on the occasion of his 60th birthday*, Viereck, W. and Bald, W-D, Ed. Budapest: Akad. Kiad, 345-368
- Pulcini, Virginia. 2002, "Italian" i *English in Europe*, M. Görlach. Ed. Oxford, UK: Oxford Univ. Press, 151-167.
- Pym, A. 2010, *Exploring translation theories*, Routledge, London.
- Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien*. (2009). 1. uppl. edn, Norstedt [distributör], Stockholm.
- Swedish-English business dictionary = Svensk-engelskt affärslexikon*, (1991). J G Sanders, St. Anne, Alderney.

Tosi, Arturo. (2005). "EU translation problems and the danger of linguistic devaluation", *International Journal of Applied Linguistics. I: The Author Journal Compilation*, vol. 14, no. 1, 384-388.

Toury, Gideon. (1995). *Descriptive translation studies and beyond*, Benjamin, Amsterdam; Philadelphia.

Vinay, Jean-Paul & Darbelnet, Jean. (1995). *Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation*. Övers. Juan C. Sager och M.-J. Hamel. Benjamins, Philadelphia; Amsterdam.

Elektroniska källor:

Cortelazzo, M.A. & Pellegrino, F. (2002). *30 regole per scrivere testi amministrativi chiari*, Linguaggio amministrativo chiaro e semplice. <http://www.maldura.unipd.it/buro/> Hämtat 2010-03-02

Datatermgruppen, *Frågor och svar, lista, version 27*. (2007).
<http://www.nada.kth.se/dataterm/fos-lista.html> Hämtat 2010-04-27

EU kommissionen - guidelines for contractors translating into Swedish.
-Att översätta rättsakter. *Anvisningar engelska-franska-svenska, 2009 (Swedish style guide (Anvisningarna))*.
http://ec.europa.eu/translation/swedish/guidelines/documents/swedish_style_guide_dgt_sv.pdf
Hämtat 2010-04-28

-Råd om översättning och granskning av meddelanden, 2009 (*Guidelines for translating and revising Commission communications*).
http://ec.europa.eu/translation/swedish/guidelines/documents/guidelines_translating_communications_swedish_sv.pdf Hämtat 2010-04-28

Europa-ordlista, http://europa.eu/scadplus/glossary/index_sv.htm Hämtat 2010-05-03

Finansportalen, *Ekonomisk ordlista*. <http://www.finansportalen.se/finanslexiconac.htm> Hämtat 2010-04-27

Garzanti linguistica, <http://www.garzantilinguistica.it/> Hämtat 2010-05-02

Generaldirektoratet för översättning, DGT:s broschyr *Översättning för ett flerspråkigt samhälle* (2009).
http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/brochures/translating_eu_brochure_sv.pdf
Hämtat 2010-03-01

Google sökmotor.(2010). www.google.com Diverse sökningar mellan 2010-04-20 och 2010-05-05.

IATE - EU:s flerspråkiga termdatabas. <http://iate.europa.eu/iatediff/SearchByQueryEdit.do>
Hämtat senast 2010-05-05.

Nationalencyklopedin. (2010). Nationalencyklopedin <http://www.ne.se/> Hämtat senast 2010-05-03

Regeringen, Justitiedepartementet. (2009). *Begriplighet på hög nivå - regeringen främjar klarspråk*. <http://www.regeringen.se/sb/d/11386/a/130827> Hämtat 2010-04-10

Schweizerische Eidgenossenschaft - *Anglizismen, Glossar*.
<http://www.bk.admin.ch/dienstleistungen/db/anglizismen/index.html?lang=de&letter=B&action=translate&id=2544> Hämtat 2010-04-28

Svenska akademiens ordlista. (2010). <http://www.svenskaakademien.se/web/> Ordlista.aspx
Hämtat senast 2010-05-03

Syrén, Agneta, säkerhetschef LFAB. (2008). Swedish Standards Institute, *Informationssäkerhet & riskhantering, SIS 16 december 2008*. http://www.sis.se/pdf/Agneta_Syren.pdf Hämtat 2010-05-06

TNC, Terminologicentrum. (2010). [http://www.tnc.se/Search/newest-first.html?areas\[0\]=quickfaq&searchphrase=all&searchword=riskben%C3%A4genhet](http://www.tnc.se/Search/newest-first.html?areas[0]=quickfaq&searchphrase=all&searchword=riskben%C3%A4genhet) Hämtat senast 2010-05-01

Andra källor:

Ek, Eva-Marie, översättare inom EU-kommissionen. Personlig kommunikation, e-post 2010-04-09.

Stockholms universitet
106 91 Stockholm
Telefon: 08-16 20 00
www.su.se

Stockholms
universitet

Appendix I

Overt lexical borrowings

75 (MK)

i the capacity of the economies to absorb *shocks*. Financial integration and stability are therefore m
a öka kapaciteten för att absorbera *ekonomiska chocker*. Finansiell integration och stabilitet är därfö
orare la capacità delle economie di assorbire *gli shock*. L'integrazione e la stabilità finanziarie si rin

71 (MK)

es would each have their own *budget*, subject to discharge by the European Parliament. Their resou
rje europeisk tillsynsmyndighet avses ha en egen *budget*, varvid frågan om ansvarsfrihet bör prövas
torità europea di vigilanza avrebbe il proprio *bilancio*, soggetto alla scarica del Parlamento europe

16 (GB)

es; in financial markets infrastructure, such as *clearing* and settlement. This has improved condition
strukturen för de finansiella marknaderna, såsom *clearing* och avveckling. Detta har förbättrat villko
tture dei mercati finanziari, come i sistemi di *compensazione* e di regolamento. Ne è derivato un mi

119 (VB)

Cross-border clearing and settlement infrastructures are far more costly than at the domestic level
Gränsöverskridande infrastrukturer för clearing och avveckling är nu betydligt kostsammare än på
Le infrastrutture transfrontaliere di compensazione e liquidazione sono molto più costose che a live

120 (VB)

ve may be needed for an efficient, safe and cheap *cross-border clearing and settlement industry*. To
en effektiv, säker och billig *gränsöverskridande clearing- och avvecklingsverksamhet*. För att testa
re e poco costose *la compensazione e liquidazione transfrontaliere*. Per vagliare tale possibilità, la

48 (GB)

rk should be based on the principles of *partnership, flexibility and subsidiarity*. It would aim to enh
Nätverket bör bygga på principerna om *partnerskap, flexibilitet och subsidiaritet*. Det bör söka öka
a rete dovrebbe basarsi sui principi di *partnership, flessibilità e sussidiarietà*, e mirerebbe a rafforz

Hybrids

27 (GB)

re they are effectively applied, also vis-à-vis *off-shore financial centres*. If not, market and political
även med avseende på *finansiella centra i s.k. skatteparadis*. I annat fall kommer det politiska tryck
ati, anche nei confronti *dei centri finanziari off-shore*. In caso contrario, le pressioni dei mercati e l

141(VB)

e must be effective, also vis-à-vis *offshore financial centres*. European coordination in international
tbytet måste vara effektivt, även med *finansiella center i skatteparadis*. Europeiskt samarbete i inter
ono essere efficaci, anche nei confronti *dei centri finanziari offshore*. Il coordinamento europeo pre

45 (MK)

alternative investment funds, including *hedge funds*, and executive remuneration. Further measures

om alternativa investeringsfonder, däribland *hedgefonder*, och ersättning till företagsledare. Ytterligare omständigheter som kan påverka utvecklingen av alternativa investeringar, är bland annat omständigheter som rör alternativ investering, såsom omständigheter rörande alternativa investeringsfonder, och ersättning till företagsledare. Ytterligare omständigheter som kan påverka utvecklingen av alternativa investeringar, är bland annat omständigheter som rör alternativ investering, såsom omständigheter rörande alternativa investeringsfonder, och ersättning till företagsledare.

62 (MK)

ertain entities with pan-European reach, e.g., *credit rating agencies* and EU central counterparty clearing houses. These responsibilities could include certain entities with pan-European reach, e.g., *credit rating agencies* and EU central counterparty clearing houses. These responsibilities could include certain entities with pan-European reach, e.g., *credit rating agencies* and EU central counterparty clearing houses.

123 (VB)

here no new legislation is planned are: *rating agencies*; financial analysts; level-2 measures for the clearing of derivatives. here no new legislation is planned are: *rating agencies*; financial analysts; level-2 measures for the clearing of derivatives.

63 (MK)

edit rating agencies and EU central counterparty *clearing houses*. These responsibilities could include edit rating agencies and EU central counterparty *clearing houses*. These responsibilities could include edit rating agencies and EU central counterparty *clearing houses*.

103 (VB)

centralisation of risk-management and *back-office functions*, cross-border mergers and the use of In centralisation of risk-management and *back-office functions*, cross-border mergers and the use of In centralisation of risk-management and *back-office functions*.

Loan translations

1(GB)

in the market should not be limited; a separate *Green Paper*, planned for summer 2005, will address in the market should not be limited; a separate *Green Paper*, planned for summer 2005, will address in the market should not be limited; a separate *Green Paper*.

6(GB)

d, dynamic financial markets will ensure the *efficient allocation* and provision of capital and service d, dynamic financial markets will ensure the *efficient allocation* and provision of capital and service d, dynamic financial markets will ensure the *efficient allocation*.

11(GB)

mpetition, market access, enhanced transparency, *market integrity*, financial stability and efficiency ompetition, market access, enhanced transparency, *market integrity*, financial stability and efficiency ompetition, market access, enhanced transparency, *market integrity*.

21 (GB)

tal and financial services. A well-functioning *risk capital market* is a strategically important element tal and financial services. A well-functioning *risk capital market* is a strategically important element tal and financial services.

30(GB)

ission. The latter are a (possible) directive on *post-trade financial services* (clearing and settlement) ission. The latter are a (possible) directive on *post-trade financial services* (clearing and settlement) ission.

äller ett (möjligt) direktiv om *finansiella efterhandeltjänster* (clearing och avveckling), den nya sol a (eventuale) direttiva *sui servizi finanziari negli stadi successivi* alla negoziazione (compensazione

31(GB)

ot propose any implementing measures under the *Take Over Bids Directive*. However, if the Comm mer att föreslå några genomförandeåtgärder enligt *direktivet om övertagandebud*. Om kommissionen orrà misure di esecuzione della direttiva *sulle offerte pubbliche di acquisto*. Tuttavia, se la Commiss

47 (MK)

tability responsibilities. The participation of *micro-prudential supervisors* in the work of the ESRC är också oundgängligen nödvändigt att organ för *mikroprudentiell tillsyn* deltar i ESRC:s arbete. inoltre indispensabile che le autorità di *vigilanza microprudenziale* partecipino ai lavori dell'ESRC.

49 (MK)

e crisis can be attributed to excessive *credit expansion* and surging asset price inflation, amid a gen öre krisen kan tillskrivas en våldsam *kreditexpansion* och en framväxande inflation när det gäller pr ella crisi sono attribuibili ad *un'espansione eccessiva del credito* e alla crescente inflazione dei prez

52(MK)

ing of financial risk in a period of sustained *non-inflationary economic growth*. Against this backgr v finansiella risker i en situation med obruten, *ej inflationsdrivande ekonomisk tillväxt*. Mot denna b e del rischio finanziario e di *crescita economica non inflazionistica* sostenuta. In questo contesto il

53(MK)

his crisis, interconnected complex *market risks* were not properly analysed, nor were the consequen s ingen tillfredsställande analys av de komplexa *marknadsriskerna* och inga slutsatser drogs heller b isi è mancata un'analisi adeguata dei complessi *rischi di mercato* interconnessi e pertanto non sono

57 (MK)

t the monitoring and assessment of potential *systemic risks* should be based on a broad set of releva rvakningen och bedömningen av potentiella *systemiska risker* bör bygga på en omfattande uppsättni il monitoraggio e la valutazione dei potenziali *rischi sistemici* si basino su un'ampia gamma di dati

62 (MK)

certain entities with pan-European reach, e.g., *credit rating agencies* and EU central counterparty cl issa enheter med EU-omfattande verksamhet, t.ex. *kreditvärderingsinstitut* och clearinginstitut som luni soggetti di portata paneuropea, ad esempio *agenzie di rating del credito* e stanze di compensaz

68 (MK)

ddressing cross-sectoral challenges, including *financial conglomerates*, and ensuring a level playing g an sektorövergripande uppgifter, även avseende *finansiella konglomerat*, och säkerställer jämbörd che transsettoriali, comprese quelle inerenti *ai conglomerati finanziari*, e assicurare condizioni eque

69 (MK)

luding financial conglomerates, and ensuring a *level playing field*. In addition, each European Supe

ansiella konglomerat, och säkerställer *jämbördiga konkurrensvillkor*. Dessutom bör varje europeisk konglomerat finansiari, e assicurare *condizioni eque di concorrenza*, occorrerà pertanto istituire formalm

70 (MK)

Board should also be set up to deal with general *operational issues* (budget etc.) and would include styrelse också inrättas för att behandla allmänna *operativa frågor* (budget osv.) med deltagande av to di gestione che si occuperebbe delle *questioni operative generali* (bilancio, ecc.) ed includerebbe

74 (MK)

financial markets offer better opportunities for *financing and risk diversification*, and thus help to i la marknader ger dessutom större möjligheter till *diversifiering av finansiering och risker* och bidrar d integrati offrono opportunità migliori per i *finanziamenti e la diversificazione del rischio* e pertan

76 (MK)

capacity of the economies to absorb shocks. *Financial integration and stability* are therefore mutual paciteten för att absorbera ekonomiska chocker. *Finansiell integration och stabilitet* är därför inbör ssorbire gli shock. *L'integrazione e la stabilità finanziarie* si rinforzano pertanto a vicenda. L'istitu

85 (VB)

integrated, the more efficient the *allocation of economic resources* and longrun economic performa r integrerade marknader leder till en effektivare *resursfördelning* och en långsiktigt bättre fungeran tanto più efficienti sono la *ripartizione delle risorse economiche* ed i risultati economici nel lungo p

92 (VB)

a long way from completion. A better functioning *risk capital market* is needed to promote new and ån fullständig. Det krävs en bättre fungerande *riskkapitalmarknad* för att främja nya och innovativa pimento e si deve migliorare il funzionamento *del mercato dei capitali di rischio*, per promuovere n

103 (VB)

centralisation of risk-management and *back-office functions*, cross-border mergers and the use of centralisering av riskhanterings- och *back-office-funktioner*, gränsöverskridande samgåenden och ut centralizzando *le funzioni* di gestione dei rischi e *dei servizi amministrativi di retroportello*, proce

117 (VB)

sors can block potential investments, mergers and *takeovers* in the financial sectors. There is a clear ra planerade investeringar, sammanslagningar och *förvärv* inom de finansiella sektorerna. Det finns di bloccare potenziali investimenti, fusioni e *acquisizioni del controllo* nei settori finanziari. Su que

123 (VB)

here no new legislation is planned are: *rating agencies*; financial analysts; level-2 measures for the lagstiftning planeras på följande områden: *kreditvärderingsinstitut*, finansanalytiker, åtgärder på vi atti legislativi sono i seguenti *le agenzie di rating*, gli analisti finanziari, i provvedimenti di livell

125 (VB)

cial analysts; level-2 measures for the *Takeover Bids Directive* on requirements in the offer docume

tiker, åtgärder på nivå-2 för *direktivet om övertagandebud* avseende krav i prospekt, och kapitalkra
livello 2 per *la direttiva riguardante le offerte pubbliche di acquisto*, in attinenza al contenuto del d

Lån med okänt ursprung som står inom parentes i tabell 1.

3 (GB)

o foster a market where financial services and *capital* can circulate freely at the lowest possible cost
med fri rörlighet för finansiella tjänster och *kapital* till lägsta möjliga kostnad inom hela EU - med f
un mercato nel quale i servizi finanziari e *i capitali* possano circolare liberamente al costo più bass

5 (GB)

t 6 years was driven by the vision that deep, *liquid*, dynamic financial markets will ensure the effici
a sex åren har styrts av visionen om att djupa, *likvida* och dynamiska finansiella marknader komme
ti finanziari dinamici, dotati di spessore e di *liquidità*, avrebbero assicurato una efficiente allocazion

10 (GB)

islative proposals were cross-border competition, *market access*, enhanced transparency, market int
lla tjänster var gränsöverskridande konkurrens, *marknadstillträde*, ökad öppenhet och insyn, markn
e del FSAP erano concorrenza transfrontaliera, *accesso al mercato*, maggiore trasparenza, integrità

12 (GB)

markets and/or a patchwork of national pools of *liquidity* subject to divergent, uncoordinated riskm
marknader och/eller ett lapptäcke av nationell *likviditet* som är föremål för skiljaktiga, splittrade ris
i e poco efficienti e/o un coacervo di fonti di *liquidità* nazionali soggette a pratiche divergenti e non

86 (VB)

performance has improved; there is higher *liquidity*, increased competition, sound profitability and
sivi har förbättrats, den kännetecknas av högre *likviditet*, förbättrad konkurrenskraft, sund lönsamhe
finanziario sono migliori, vi sono maggiore *liquidità*, accresciuta concorrenza e una più forte stabili

114 (VB)

rea. Risk-oriented calculations of the *solvency requirements* for insurance undertakings will be intro
säkringsområdet. Riskorienterade beräkningar av *solvenskrav* för försäkringsföretag kommer att inf
e e di vigilanza nel settore assicurativo. *Il margine di solvibilità* da imporre alle società assicuratric

Samma metod

51(MK)

et price inflation, amid a generalised *under-pricing* of financial risk in a period of sustained non-inf
tillgångarna tillsammans med en allmän *undervärdering* av finansiella risker i en situation med obr
erificatisi in un quadro generalizzato di *sottovalutazione* del rischio finanziario e di crescita econom

64 (MK)

nvolved in the prudential assessment of European *mergers* and acquisitions throughout the financial
rna kan också delta i stabilitetsbedömningen av *fusioner* och förvärv inom hela EU:s finansiella sek
tre coinvolte nella valutazione prudenziale *delle fusioni* e acquisizioni europee in tutto il settore fin

72 (MK)

liaise in a structured way with all relevant *stakeholders*, including consumers. Ensuring the inde
thålla strukturerade kontakter med alla relevanta *intressenter*, däribland konsumenterna. Det komm
o avere rapporti in modo strutturato con tutte *le parti interessate*, compresi i consumatori. Sarà esse

134 (VB)

order opening of accounts (including online), *closing fees* and transfers between banks) and conside
tt annat EU-land [även online], *avgifter för att avsluta konton* och överföringar mellan banker) samt
un conto in un altro Stato membro, *le spese per la chiusura di un conto* ed i trasferimenti interbanca

28 (GB)

centres. The debate about the future governance, *funding* and political accountability of global stand
Accounting Standards Board, framtida styrning, *finansiering* och politiska ansvarstagande, är av allt
e. Il dibattito sulle strutture di governo, *sul finanziamento* e sulla responsabilità politica degli organi

40 (GB)

S OF POSSIBLE FUTURE ACTION *Mortgage credit* is one area where further retail integration m
FÖR MÖJLIGA FRAMTIDA ÅTGÄRDER *Hypotekslån* är ett område där ytterligare integration p
OSSIBILE UN'AZIONE IN FUTURO *Il credito ipotecario* è un settore nel quale potrebbe essere u

112 (VB)

nitatives are already underway: In the area of *mortgage credit*, a White Paper will be released in 20
indre företag har redan inlett: På området för *hypotekslån* kommer en vitbok att läggas fram under
anti initiative: per quanto riguarda *il credito ipotecario*, nel 2006 si pubblicherà un Libro bianco, ne

Appendix II

Från Grönbok (eng./sve./ita.)

1

in the market should not be limited; a separate *Green Paper*, planned for summer 2005, will address
kter på marknaden inte bör begränsas. En separat *grönbok*, som är planerad till sommaren 2005, ko
tare il numero dei prodotti sul mercato; un altro *Libro verde*, programmato per l'estate 2005, esamin

2

over the next 5 years is: – *To consolidate* progress towards an integrated, open, competitive, and ec
fem åren har följande övergripande mål: – *Att befästa* de framsteg som gjorts för att skapa en integr
nei prossimi 5 anni sono: – *consolidare* i progressi verso un mercato finanziario europeo integrato,

3

o foster a market where financial services and *capital* can circulate freely at the lowest possible cost
med fri rörlighet för finansiella tjänster och *kapital* till lägsta möjliga kostnad inom hela EU - med f
un mercato nel quale i servizi finanziari e i *capitali* possano circolare liberamente al costo più bass

4

- *Consolidation* of existing legislation, with few new initiatives
- *Konsolidering* av befintlig lagstiftning, med få nya initiativ.
- *consolidare* la legislazione esistente, con poche nuove iniziative

5

t 6 years was driven by the vision that deep, *liquid*, dynamic financial markets will ensure the effici
a sex åren har styrts av visionen om att djupa, *likvida* och dynamiska finansiella marknader komme
ti finanziari dinamici, dotati di spessore e di *liquidità*, avrebbero assicurato una efficiente allocazion

6

d, dynamic financial markets will ensure the *efficient allocation* and provision of capital and service
finansiella marknader kommer att säkerställa en *effektiv allokering* av och tillgång till finansiering o
essore e di liquidità, avrebbero assicurato una *efficiente allocazione* e messa a disposizione di capit

7

arkets will ensure the efficient allocation and *provision of capital and services* throughout the Euro
en effektiv allokering av och *tillgång till finansiering och till finansiella tjänster* inom hela den eur
efficiente allocazione e messa a *disposizione di capitali e di servizi* nell'insieme dell'economia europe

8

services throughout the European economy - from *wholesale to retail* - laying the foundation for hi
omin - från *institutionella tjänster till tjänster som riktar sig till privatpersoner och mindre företag*-
'insieme dell'economia europea - *all'ingrosso e al dettaglio* - creando i presupposti per una crescita

9

Keywords for the FSAP legislative proposals were *cross-border competition*, market access, enhance
r handlingssplanen för finansiella tjänster var *gränsöverskridande konkurrens*, marknadstillträde, öka
rpostr legislative del FSAP erano *concorrenza transfrontaliera*, accesso al mercato, maggiore tras

10

islative proposals were cross-border competition, *market access*, enhanced transparency, market int
lla tjänster var gränsöverskridande konkurrens, *marknadstillträde*, ökad öppenhet och insyn, markn
e del FSAP erano concorrenza transfrontaliera, *accesso al mercato*, maggiore trasparenza, integrità

11

mpetition, market access, enhanced transparency, *market integrity*, financial stability and efficiency
ens, marknadstillträde, ökad öppenhet och insyn, *marknadsintegritet*, finansiell stabilitet och effekti
liera, accesso al mercato, maggiore trasparenza, *integrità del mercato*, stabilità finanziaria ed efficie

12

markets and/or a patchwork of national pools of *liquidity* subject to divergent, uncoordinated riskm
marknader och/eller ett lapptäcke av nationell *likviditet* som är föremål för skiljaktiga, splittrade ris
i e poco efficienti e/o un coacervo di fonti di *liquidità* nazionali soggette a pratiche divergenti e non

13

f liquidity subject to divergent, uncoordinated *riskmanagement* practices and a higher cost of capita
itet som är föremål för skiljaktiga, splittrade *riskhanteringsförfaranden* samt högre kapitalkostnade
ggette a pratiche divergenti e non coordinate di *gestione del rischio*, e un costo del capitale più elev

14

t, uncoordinated riskmanagement practices and a *higher cost of capital*. The FSAP has created an e
ktiga, splittrade riskhanteringsförfaranden samt högre *kapitalkostnader*. Genom handlingssplanen fö
stione del rischio, e un *costo del capitale più elevato*. Il FSAP ha creato un quadro normativo favore

15

ay in many sectors: in the wholesale markets; in *stock exchanges*; in financial markets infrastru
a sektorer: på de institutionella marknaderna, på *aktiebörserna* och när det gäller infrastrukturen för
in molti settori: nei mercati all'ingrosso; *nelle borse*; nelle infrastrutture dei mercati finanziari, com

16

es; in financial markets infrastructure, such as *clearing* and settlement. This has improved condition
strukturen för de finansiella marknaderna, såsom *clearing* och avveckling. Detta har förbättrat villko
tture dei mercati finanziari, come i sistemi di *compensazione* e di regolamento. Ne è derivato un mi

17

es; in financial markets infrastructure, such as clearing and *settlement*. This has improved condition
strukturen för de finansiella marknaderna, såsom clearing och *avveckling*. Detta har förbättrat villko
tture dei mercati finanziari, come i sistemi di *compensazione* e di *regolamento*. Ne è derivato un mi

18

mentioned areas and other areas in *retail and wholesale*. For example, the area of retail distribution an nämnda områdena som på andra områden för både *institutionella och privatkundstjänster*. Exem a in altri settori dei mercati *al dettaglio e all'ingrosso*. Per esempio, il settore della distribuzione al d

19

retail and wholesale. For example, the area of *retail distribution* remains fragmented and some mar xempelvis är sektorn för *distribution av finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag f* al dettaglio e all'ingrosso. Per esempio, il settore *della distribuzione al dettaglio* continua ad essere f

20

nstitute significant economic impediments to the *free flow of capital* and financial services. A well-f a de utgör väsentliga ekonomiska hinder för den *fria rörligheten för kapital* och finansiella tjänster. tuiscano ostacoli economici significativi *alla libera circolazione dei capitali* e dei servizi finanziari.

21

tal and financial services. A well-functioning *risk capital market* is a strategically important elemen al och finansiella tjänster. En väl fungerande *riskkapitalmarknad* är en strategiskt viktig faktor för a itali e dei servizi finanziari. Un *mercato del capitale di rischio* ben funzionante è un fattore strategi

22

ancial institutions and issuers and to raise the *competitiveness* of the European financial industry. T re och för att höja den europeiska finanssektorns *konkurrenskraft*. Europaparlamentet och rådet bör anziari e per gli emittenti e per accrescere *la competitività* degli operatori finanziari europei. Anche

23

's interest. Any legislation should respect the *subsidiary and proportionality principles* of the Treat lagstiftning bör respektera *subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna* i fördraget¹³ och stärka lative adottate devono rispettare *i principi di sussidiarietà e di proporzionalità* sanciti dal trattato e r

24

ESR11), with the European Central Bank, *market participants* and more intensely in the future wit s nätverk i EU med Europeiska centralbanken och *marknadsaktörerna* samt i framtiden mer intensi e dell'UE, con la Banca centrale europea, con *i partecipanti al mercato* e, in futuro più intensament

25

ther horizontal and complementary policy areas (*corporate governance, company law reform, acco a övergripande och komplementära politikområden (företagsstyrning, bolagsrättsreform, redovisnin ne. Altre tematiche orizzontali e complementari (governo societario, riforma del diritto societario, c*

26

rate governance, company law reform, accounting, *statutory auditing*) are also of immense importa retagsstyrning, bolagsrättsreform, redovisning, *lagstadgad revision*) är också synnerligen viktiga nä o, riforma del diritto societario, contabilità, *revisione legale dei conti*) sono anch'esse di grande imp

27

re they are effectively applied, also vis-à-vis *off-shore financial centres*. If not, market and political

även med avseende på *finansiella centra i s.k. skatteparadis*. I annat fall kommer det politiska tryck
ati, anche nei confronti *dei centri finanziari off-shore*. In caso contrario, le pressioni dei mercati e le

28

centres. The debate about the future governance, *funding* and political accountability of global stand
Accounting Standards Board, framtida styrning, *finansiering* och politiska ansvarstagande, är av allt
e. Il dibattito sulle strutture di governo, *sul finanziamento* e sulla responsabilità politica degli organi

29

CONTINUOUS EVALUATION Improved *economic performance* and welfare creation will largely
NING OCH LÖPANDE UPPFÖLJNING Förbättrade *ekonomiska resultat* och skapande av välfärd
LUTAZIONE PERMANENTE Il miglioramento *dell'efficienza economica* e la creazione di ricchez

30

ission. The latter are a (possible) directive on *post-trade financial services* (clearing and settlement)
äller ett (möjligt) direktiv om *finansiella efterhandelstjänster* (clearing och avveckling), den nya sol
a (eventuale) direttiva *sui servizi finanziari negli stadi successivi* alla negoziazione (compensazione

31

ot propose any implementing measures under the *Take Over Bids Directive*. However, if the Comm
mer att föreslå några genomförandeåtgärder enligt *direktivet om övertagandebud*. Om kommissione
orrà misure di esecuzione della direttiva *sulle offerte pubbliche di acquisto*. Tuttavia, se la Commiss

32

Il strengthen overall stability, the potential for "*spill-over effects*" such as a system failure affecting
den övergripande stabiliteten kommer risken för *externa effekter* att öka, som exempelvis systemfe
ilità complessiva, le possibilità di *effetti di ricaduta*, per esempio di una crisi sistemica che colpisca

33

s might bring benefits to the European economy: *asset management* (Annex I Section VI) and retail
initiativ kan gynna den europeiska ekonomin: *aktiv styrning av tillgångar* (bilaga I avsnitt VI) och f
ente apportare dei benefici all'economia europea: *la gestione patrimoniale* (allegato I, sezione VI) e

34

(Annex I Section VI) and *retail financial services*. Work in these areas will be bottom up, consultati
(bilaga I avsnitt VI) och *finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag*. Arbetet inom de
(allegato I, sezione VI) e *i servizi finanziari al dettaglio*. I lavori in questi settori saranno impostati

35

ment and retail financial services The post-FSAP *stocktaking process* identified the market for retail
pp-förfarande och bli föremål för samråd. 4.1. I *utvärderingsprocessen* av handlingsplanen för finan
ltazioni e assecondando le tendenze del mercato. *Nel fare l'inventario* della situazione post-FSAP si

36

aking process identified the market for *retail financial services* as an area requiring further attention

tjänster uppgavs marknaden för *finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag* utgöra ett individuato il mercato *dei servizi finanziari al dettaglio* come un settore che richiede ulteriore atten

37

imes, such as so-called "26th regimes" for those *operators* and consumers who want to be active a m exempelvis så kallade "26th regimes" för de *näringsidkare* och konsumenter som vill bedriva grä per esempio un cosiddetto "26° regime" per *gli operatori* e i clienti che vogliono operare su base tr

38

so-called "26th regimes" for those operators and *consumers* who want to be active across borders llade "26th regimes" för de *näringsidkare* och *konsumenter* som vill bedriva gränsöverskridande ve n cosiddetto "26° regime" per *gli operatori* e i *clienti* che vogliono operare su base transfrontaliera, l

39

unching a feasibility study, e.g. in the areas of *simple (term-life) insurance* and The Commission att sjösätta en förstudie, t.ex. på områdena *ensidiga (villkor-liv) försäkringar* och sparprodukter. Kom semplici nel settore delle assicurazioni (*assicurazione vita caso morte*) e del risparmio. La Commis

40

S OF POSSIBLE FUTURE ACTION *Mortgage credit* is one area where further retail integration m FÖR MÖJLIGA FRAMTIDA ÅTGÄRDER *Hypotekslån* är ett område där ytterligare integration p POSSIBILE UN' AZIONE IN FUTURO *Il credito ipotecario* è un settore nel quale potrebbe essere u

Från Meddelande om finansiell tillsyn

41

nancial institutions through guarantee schemes, *injection of additional capital* and measures to relie e finansiella instituten genom garantiprogram, *tillskott av ytterligare kapital* och åtgärder för att lyft garanzia dei depositi, *iniezioni di capitale aggiuntivo* e misure per scorporare dai bilanci le attività

42

on of additional capital and measures to relieve *balance sheets* of impaired assets, while ensuring th terligare kapital och åtgärder för att lyfta bort problemposter från *balansräkningarna* och samtidigt i capitale aggiuntivo e misure per scorporare dai *bilanci* le attività deteriorate, garantendo nel conte

43

nd measures to relieve balance sheets of *impaired assets*, while ensuring that beneficiary institution apital och åtgärder för att lyfta bort *problemposter* från balansräkningarna och samtidigt säkerställa aggiuntivo e misure per scorporare dai bilanci *le attività deteriorate*, garantendo nel contempo che

44

responsibility to promote *global financial stability and security* - a role that it can only perform if it har EU också ett klart ansvar att främja *finansiell stabilitet och trygghet i ett globalt perspektiv* och ilità di promuovere *la stabilità e la sicurezza finanziarie mondiali* - un ruolo che essa non può svolg

45

alternative investment funds, including *hedge funds*, and executive remuneration. Further measures

om alternativa investeringsfonder, däribland *hedgefonder*, och ersättning till företagsledare. Ytterligare initiativ på området för alternativa investeringar, inbegripna i *fondi speculativi*, och om ersättning till företagsledare. In

46

ment funds, including hedge funds, and *executive remuneration*. Further measures on capital requirements for alternative investments, including hedge funds, and *ersättning till företagsledare*. Further initiatives on alternative investments, included in *fondi speculativi*, and *sulla remunerazione dei dirigenti*. In June, the following will be presented

47

ability responsibilities. The participation of *micro-prudential supervisors* in the work of the ESRC is also an undeniably necessary condition for the *mikroprudentiell tillsyn* to participate in the ESRC's work. Furthermore, it is indispensable that the authorities of *vigilanza microprudenziale* participate in the work of the ESRC.

48

rk should be based on the principles of *partnership, flexibility and subsidiarity*. It would aim to enhance the network and should be based on the principles of *partnerskap, flexibilitet och subsidiaritet*. It should aim to enhance the network and should be based on the principles of *partnership, flessibilità e sussidiarietà*, and it should aim to strengthen

49

e crisis can be attributed to excessive *credit expansion* and surging asset price inflation, and the generalised underpricing of financial risk in a period of sustained non-inflationary economic growth. Against this background, the crisis can be described as a violent *kreditexpansion* and a rising inflation when it comes to asset prices. The crisis can be attributed to an *espansione eccessiva del credito* and the rising inflation of asset prices.

50

buted to excessive credit expansion and surging *asset price inflation*, and the generalised underpricing of financial risk in a period of sustained non-inflationary economic growth. Against this background, the crisis can be described as a violent *kreditexpansion* and a rising inflation when it comes to asset prices. The crisis can be attributed to an *espansione eccessiva del credito* and the rising inflation of asset prices.

51

et price inflation, and the generalised *under-pricing* of financial risk in a period of sustained non-inflationary economic growth. Against this background, the crisis can be described as a violent *kreditexpansion* and a rising inflation when it comes to asset prices. The crisis can be attributed to an *espansione eccessiva del credito* and the rising inflation of asset prices.

52

ing of financial risk in a period of sustained *non-inflationary economic growth*. Against this background, the crisis can be described as a violent *kreditexpansion* and a rising inflation when it comes to asset prices. The crisis can be attributed to an *espansione eccessiva del credito* and the rising inflation of asset prices.

53

his crisis, interconnected complex *market risks* were not properly analysed, nor were the consequences of the crisis properly analysed. The crisis can be described as a violent *kreditexpansion* and a rising inflation when it comes to asset prices. The crisis can be attributed to an *espansione eccessiva del credito* and the rising inflation of asset prices.

54

ir effectiveness. The ESRC would be *fully accountable* to the Council and the European Parliament

fentliggöranden. ESRC skulle vara *fullständigt redovisningsskyldigt* inför rådet och Europaparlamentet. L'ESRC dovrebbe *rendere pienamente conto* al Consiglio e al Parlamento

55

to the Council and the European Parliament. *Accountability* would take the form of regular (i.e., at least annually) reporting to the Council and the European Parliament. Denna *redovisningsskyldighet* skulle fullgöras genom regelbundet *rendere pienamente conto* al Consiglio e al Parlamento europeo, *presentando* relazioni periodiche (

56

ring would be likely in the event of widespread *financial distress*, although it should be noted that this is not the case in all countries. Tätare rapportering förväntas vid omfattande *finansiella svårigheter*, även om det bör påpekas att i vissa länder skulle det kunna förekomma *equivalenti* potremmo essere richieste in caso di *turbolenze finanziarie* diffuse, per quanto l'ESRC non

57

to the monitoring and assessment of potential *systemic risks* should be based on a broad set of relevant data. Tillsynen och bedömningen av potentiella *systemiska risker* bör bygga på en omfattande uppsättning av data. Il monitoraggio e la valutazione dei potenziali *rischi sistemici* si basano su un'ampia gamma di dati

58

of central banks relate to the maintenance of *monetary and financial stability*. Indeed, the analysis and monitoring of central banks' responsibilities should take into account the need to maintain *monetary and financial stability*. Inaktiva ansvarsområden gäller upprätthållandet av *penningpolitisk och finansiell stabilitet*. De analys och övervakningens huvudsakliga uppgifter är att säkerställa *monetär och finansiell stabilitet*. L'analisi e il monitoraggio delle responsabilità delle banche centrali si basano sul mantenimento della *stabilità monetaria e finanziaria*. L'analisi e il monitoraggio

59

of central banks for the formulation of *monetary policy*, although additional information and analysis should be provided to support the formulation of *monetary policy*. Ytterligare uppgifter och analyser av centralbankerna bör tillhandahållas för att stödja utformningen av *penningpolitiken*. Ytterligare uppgifter och analyser av centralbankerna bör tillhandahållas för att stödja utformningen av *monetär politik*, per quanto sarebbe necessario un supplemento di informazioni e analisi

60

of central banks for the formulation of *monetary policy*, although additional information and analysis should be provided to support the formulation of *monetary policy*. Utformningen av *monetär politik* kan förstärkas eller mildras av risker för den *finansiella stabiliteten* avses dock ordförande för att bidra till att minska eller mildra riskerna för *la stabilità finanziaria*, il presidente del comitato

61

of individual entities, for example with respect to *capital adequacy*. This reflects, for the time being, the need to ensure that central banks have sufficient resources to deal with risks from individual entities, for example with respect to *capital adequacy*. This reflects, for the time being, the need to ensure that central banks have sufficient resources to deal with risks from individual entities, for example with respect to *capital adequacy*. Detta är motiverat med hänsyn till att centralbankerna ska ha tillräckliga resurser för att hantera risker från enskilda enheter, till exempel i fråga om *kapitalkraven*. Detta är motiverat med hänsyn till att centralbankerna ska ha tillräckliga resurser för att hantera risker från enskilda enheter, till exempel i fråga om *kapitalkraven*. Ciò riflette il fatto che per

62

of certain entities with pan-European reach, e.g., *credit rating agencies* and EU central counterparty clearing houses. Dessa enheter med EU-omfattande verksamhet, t.ex. *kreditvärderingsinstitut* och clearinginstitut som har en omfattande verksamhet på EU-nivå, till exempel *agenzie di rating del credito* e stanze di compensazione

63

of credit rating agencies and EU central counterparty clearing houses. These responsibilities could include

de verksamhet, t.ex. kreditvärderingsinstitut och *clearinginstitut* som fungerar som centrala motpart
opea, ad esempio agenzie di rating del credito e *stanze di compensazione* di tipo controparte central

64

ninvolved in the prudential assessment of European *mergers* and acquisitions throughout the financial
rna kan också delta i stabilitetsbedömningen av *fusioner* och förvärv inom hela EU:s finansiella sek
tre coinvolte nella valutazione prudenziale *delle fusioni* e acquisizioni europee in tutto il settore fin

65

echanisms shall not directly impinge on the *fiscal responsibilities* of the Member States. Moreover
inte direkt stå i strid med medlemsstaternas *finanspolitiska ansvar*. Dessutom måste varje beslut av
non interferiranno direttamente con *le competenze di bilancio* degli Stati membri. Inoltre contro qu

66

s, (ii) separate supervisors for *prudential and conduct-of-business supervision* for all financial instit
ktoror. ii) Separata tillsynsorgan för *stabilitets- och marknads tillsyn* över alla finansiella institut uta
lanza separate per *la vigilanza prudenziale e la vigilanza del rispetto delle norme di comportamento*

67

supervisors for *banking, insurance companies and securities activities*). However, in the Commission
Tillsynsorgan för *banker, försäkringsföretag och värdepappersföretag*. Enligt kommissionens åsikt är
rate per *settore bancario, settore assicurativo e settore mobiliare*). Tuttavia la Commissione è del p

68

ddressing cross-sectoral challenges, including *financial conglomerates*, and ensuring a level playing
g an sektorövergripande uppgifter, även avseende *finansiella konglomerat*, och säkerställer jämbörd
che transsettoriali, comprese quelle inerenti *ai conglomerati finanziari*, e assicurare condizioni eque

69

cluding financial conglomerates, and ensuring a *level playing field*. In addition, each European Supe
ansiella konglomerat, och säkerställer *jämbördiga konkurrensvillkor*. Dessutom bör varje europeisk
lomerat finanziari, e assicurare *condizioni eque di concorrenza*, occorrerà pertanto istituire formalm

70

Board should also be set up to deal with general *operational issues* (budget etc.) and would include
styrelse också inrättas för att behandla allmänna *operativa frågor* (budget osv.) med deltagande av
to di gestione che si occuperebbe delle *questioni operative generali* (bilancio, ecc.) ed includerebbe

71

es would each have their own *budget*, subject to discharge by the European Parliament. Their resour
rje europeisk tillsynsmyndighet avses ha en egen *budget*, varvid frågan om ansvarsfrihet bör prövas
torità europea di vigilanza avrebbe il proprio *bilancio*, soggetto alla scarica del Parlamento europe

72

ld liaison in a structured way with all relevant *stakeholders*, including consumers. Ensuring the inde

thålla strukturerade kontakter med alla relevanta *intressenter*, däribland konsumenterna. Det kommer o avere rapporti in modo strutturato con tutte *le parti interessate*, compresi i consumatori. Sarà esse

73

crisis has created risks to the stability of the *internal market*. Restoring and maintaining a stable and
krisen har skapat risker för stabiliteten på den *inre marknaden*. Att ett stabilt och tillförlitligt finansi
economica ha creato rischi per la stabilità *del mercato interno*. Il ripristino ed il mantenimento di un

74

financial markets offer better opportunities for *financing and risk diversification*, and thus help to i
la marknader ger dessutom större möjligheter till *diversifiering av finansiering och risker* och bidrar
d integrati offrono opportunità migliori per *i finanziamenti e la diversificazione del rischio* e pertan

75

i the capacity of the economies to absorb *shocks*. Financial integration and stability are therefore m
a öka kapaciteten för att absorbera *ekonomiska chocker*. Finansiell integration och stabilitet är därfö
orare la capacità delle economie di assorbire *gli shock*. L'integrazione e la stabilità finanziarie si rin

76

capacity of the economies to absorb shocks. *Financial integration and stability* are therefore mutual
paciteten för att absorbera ekonomiska chocker. *Finansiell integration och stabilitet* är därför inbör
ssorbire gli shock. *L'integrazione e la stabilità finanziarie* si rinforzano pertanto a vicenda. L'istitu

77

ad-hoc surveys on specific issues requiring *direct input* from national supervisors and/or the mark
da enkäter om specifika frågor som kräver *direkta bidrag* från de nationella tillsynsorganen och/elle
agini ad hoc su temi specifici che richiedono un *contributo diretto* delle autorità nazionali di vigilan

78

from national supervisors and/or the *market operators*. The Commission will propose that the neces
de nationella tillsynsorganen och/eller *marknadsoperatörerna*. Kommissionen kommer att föreslå a
delle autorità nazionali di vigilanza e/o *degli operatori del mercato*. La Commissione proporrà che l

79

financial crisis management/resolution systems, including *guarantee schemes and burden sharing*.
ör hantering och lösning av finansiella kriser, däribland genom *garantiordningar och arbetsdelning*.
Ile crisi finanziarie dell'Unione europea, compresi *i sistemi di garanzia e la ripartizione degli oneri*.

Från Vitbok

80

road support for these political priorities. This *White Paper* also takes into account the results of the
stöd för dessa politiska prioriteringar. I denna *vitbok* beaktas också resultaten av "åsiktsutbytet" av
priorità politiche riscuotono ampi consensi. Nel *Libro bianco* si tiene conto anche dei risultati dello

81

esulting in high levels of financial stability, *consumer benefits* and consumer protection; implement

ar höga nivåer i fråga om finansiell stabilitet, *ekonomiska fördelar för konsumenterna* och konsumentskydd. Genomföra, tillämpa och löpande abilità finanziaria, *vantaggi per gli utenti* e protezione dei consumatori; attuare, far a

82

financial stability, consumer benefits and *consumer protection*; implement, enforce and continuously, *ekonomiska fördelar för konsumenterna* och *konsumenterskydd*. Genomföra, tillämpa och löpande abilità finanziaria, *vantaggi per gli utenti* e *protezione dei consumatori*; attuare, far applicare e sotto

83

ces and strengthen European influence globally. *Dynamic consolidation* is the leitmotiv of the Committee and europeiska inflytandet på det globala planet. *Dynamisk konsolidering* utgör ledmotivet i kommissionens uttalande om den ekonomiska stabiliteten i Europa och i världen. *Il consolidamento dinamico* è il leitmotiv metodologico della Commissione

84

that is practical, ambitious and reflective of *stakeholder* sentiment. 1 Green Paper on Financial Services Strategy, som är praktisk, ambitiös och avspeglar *aktörernas* uppfattning. 1 Grönboken om politiken för finansiering, nel quale si riflettono le istanze *degli interessati*. 1 Libro verde sulla politica in materia di servizi finanziari

85

integrated, the more efficient the *allocation of economic resources* and longrun economic performance. Integrerade marknader leder till en effektivare *resursfördelning* och en långsiktigt bättre fungerande ekonomi. Quanto più efficienti sono la *ripartizione delle risorse economiche* ed i risultati economici nel lungo periodo

86

performance has improved; there is higher *liquidity*, increased competition, sound profitability and financial stability. Prestandan har förbättrats, den kännetecknas av högre *likviditet*, förbättrad konkurrenskraft, sund lönsamhet och ökad finansiell stabilitet. I takt med att konkurrensen förbättras, den kännetecknas av högre *likvidità*, accresciuta concorrenza e una più forte stabilità finanziaria

87

performance has improved; there is higher liquidity, increased *competition*, sound profitability and stronger financial stability. Prestandan har förbättrats, den kännetecknas av högre likviditet, förbättrad *konkurrenskraft*, sund lönsamhet och ökad finansiell stabilitet. I takt med att konkurrensen förbättras, den kännetecknas av högre likvidità, accresciuta *concorrenza* e una più forte stabilità finanziaria, nonostante le molte perturbazioni esterne

88

performance has improved; there is higher liquidity, increased competition, sound *profitability* and stronger financial stability despite much external turbulence. Prestandan har förbättrats, den kännetecknas av högre likviditet, förbättrad konkurrenskraft, sund *lönsamhet* och ökad finansiell stabilitet trots stor extern turbulens. I takt med att konkurrensen förbättras, den kännetecknas av högre likvidità, accresciuta concorrenza ... e una più forte stabilità finanziaria

89

performance has improved; there is higher liquidity, increased competition, sound profitability and stronger *financial stability* despite much external turbulence. Prestandan har förbättrats, den kännetecknas av högre likviditet, förbättrad konkurrenskraft, sund lönsamhet och ökad *finansiell stabilitet* trots stor extern turbulens. I takt med att konkurrensen förbättras, den kännetecknas av högre likvidità, accresciuta concorrenza e una più forte *stabilità finanziaria*, nonostante le molte perturbazioni esterne

90

structural economic challenge - its huge *pensions deficit* - needs to be financed. The retail internal

turella ekonomiska utmaningen för EU - det enorma *pensionsunderskottet* - måste finansieras. Mark
ima sfida economica strutturale dell'UE: il grave *disavanzo che si registra per le pensioni*. Inoltre, i

91

pensions deficit - needs to be financed. The *retail internal market* is a long way from completion. A
ensionsunderskottet - måste finansieras. *Marknaden för finansiella tjänster till privatpersoner* är lån
o che si registra per le pensioni. Inoltre, *il mercato interno dei servizi al dettaglio* è lungi dal compi

92

a long way from completion. A better functioning *risk capital market* is needed to promote new and
ån fullständig. Det krävs en bättre fungerande *riskkapitalmarknad* för att främja nya och innovativa
pimento e si deve migliorare il funzionamento *del mercato dei capitali di rischio*, per promuovere n

93

to promote new and innovative firms and to raise *economic growth*⁶. So, consolidating progress; co
nya och innovativa företag och öka *den ekonomiska tillväxten*⁶. Därför utgör framsteg i konsolideri
nuove imprese innovatrici e per incrementare *la crescita economica*⁶. Dunque, consolidare i progre

94

rms and to raise economic growth⁶. So, *consolidating progress*; completing unfinished business; en
onomiska tillväxten⁶. Därför utgör *framsteg i konsolideringsarbetet*, fullföljandet av oavslutade akt
incrementare la crescita economica⁶. Dunque, *consolidare i progressi*, completare quanto è ancora

95

consultation Open consultations (including with *stakeholder groups*) will continue to play a central
ckbart samråd Öppna samråd (inklusive med *intressentgrupper*) kommer fortsatt att spela en central
consultazioni aperte (includendovi *i gruppi degli interessati*) continueranno a svolgere una funzione

96

ion will monitor annually the overall state of *financial integration* in its Financial Integration Monit
tegrationen i sin uppföljningsrapport över den *finansiella integrationen* (FIM)¹¹. Den interinstitutio
te la situazione complessiva *dell'integrazione finanziaria* nella sua relazione "Financial Integration

97

uncertainty is particularly acute in the area of *collective investments*. Here, both sectoral and transve
Denna osäkerhet är särskilt stor på området för *kollektiva investeringar* På detta område gäller både
ncertezza è particolarmente acuta riguardo *agli investimenti collettivi*, per i quali si applicano norme

98

hat this situation is hindering the effective *cross-border marketing* of investment funds. It also leads
en tyder på att denna situation hindrar effektivt *saluförandet* av investeringsfonder *över gränserna*.
icare che tale situazione ostacola l'efficace *commercializzazione transfrontaliera* dei fondi d'invest

99

the effective cross-border marketing of *investment funds*. It also leads to uncertainty over whether t

on hindrar effektivt saluförandet av *investeringsfonder* över gränserna. Det leder också till osäkerhet
ostacola l'efficace commercializzazione transfrontaliera dei fondi d'investimento e provoca anche i

100

recent Commission survey on barriers to *cross-border consolidation*²³ in Europe has identified disc
tuell kommissionsöversikt om hinder för *gränsöverskridande konsolidering*²³ i Europa har diskrimi
un recente studio sugli ostacoli al *consolidamento transfrontaliero*²³ in Europa, la Commissione ha

101

rket integration is accelerating. Although some *retail business* will remain local, firms are increasin
bare. Även om vissa *finansiella tjänsteföretag med inriktning på privatpersoner och mindre företag*
ercati finanziari UE sta accelerandosi. Anche se alcune *attività al dettaglio* resteranno a carattere lo

102

cal presence locally: through centralisation of *risk-management* and *back-office functions*, cross-bor
isk närvaro. Detta sker genom centralisering av *riskhanterings-* och *back-office-funktioner*, gränsöv
fisica locale, ma centralizzando *le funzioni di gestione dei rischi* e dei servizi amministrativi di retro

103

centralisation of *risk-management* and *back-office functions*, cross-border mergers and the use of In
centralisering av *riskhanterings-* och *back-office-funktioner*, gränsöverskridande samgåenden och ut
ntralizzando *le funzioni* di gestione dei rischi e dei servizi amministrativi di *retrospostello*, proceden

104

management and *back-office functions*, *cross-border mergers* and the use of Internet. Regulatory a
och *back-office-funktioner*, *gränsöverskridande samgåenden* och utnyttjande av Internet. Reglering
zi amministrativi di *retrospostello*, procedendo a *fusioni transfrontaliere* e servendosi di Internet. Di

105

e core of the EC supervisory system. Potential *spill-over effects* must be effectively dealt with - e.g.
utgör kärnan i EU:s tillsynssystem. Potentiella *externa effekter* måste hanteras effektivt - t. ex. i hän
Si devono affrontare con efficacia i potenziali *effetti di diffusione*, per esempio in caso di fallimento

106

countability, especially when support from the *public purse* might be called upon. The Commission
kt och finansiellt ansvarsutkrävande, särskilt om *offentliga stödmedel* behöver begäras. Som svar på
ialmente quando si debba chiedere l'intervento di *fondi pubblici*. La Commissione è favorevole a un

107

nsuring financial stability all over the EU. *Deposit guarantee schemes* are also important in order to
llandet av finansiell stabilitet i hela EU. *Insättningsgarantiordningar* är också viktiga för att skydda
roteggere i consumatori, sono importanti anche *sistemi di garanzia dei depositi*. È necessario assicu

108

ate full responsibility for the supervision of a *subsidiary* to the supervisor of the parent company. T

delegera det fulla ansvaret för tillsynen av ett *dotterbolag* till moderbolagets tillsynsmyndighet. Den re la piena responsabilità della vigilanza su una *società affiliata*, ma questa possibilità non è ancora

109

revision of a subsidiary to the supervisor of *the parent company*. This possibility has, however, not la ansvaret för tillsynen av ett dotterbolag till *moderbolagets* tillsynsmyndighet. Denna möjlighet ha lità di delegare al preposto alla vigilanza *nella società madre la piena* responsabilità della vigilanza

110

however, not yet been put in practice. Similarly, *securities legislation*, such as that on market abuse ken. På motsvarande sätt medger *lagstiftningen på värdepappersområdet*, som exempelvis lagstiftning stata messa in pratica. Analogamente, *la normativa riguardante i valori mobiliari*, per esempio in m

111

es legislation, such as that on market abuse and *prospectuses*, allows for certain functions to be tran stiftningen om marknadsmissbruk och *prospekt*, att vissa tillsynsfunktioner överförs mellan tillsyns per esempio in materia di abusi di mercato e di *prospetti*, consente il trasferimento di determinate fu

112

niatives are already underway: In the area of *mortgage credit*, a White Paper will be released in 20 indre företag har redan inletts: På området för *hypotekslån* kommer en vitbok att läggas fram under anti iniziative: per quanto riguarda *il credito ipotecario*, nel 2006 si pubblicherà un Libro bianco, ne

113

egulation and supervision in the insurance area. *Risk-oriented calculations* of the solvency requirem s reglering och tillsyn på försäkringsområdet. *Riskorienterade beräkningar* av solvenskrav för försä ità da imporre alle società assicuratrici sarà *calcolato in funzione dei rischi*. Si armonizzeranno mag

114

rea. Risk-oriented calculations of the *solvency requirements* for insurance undertakings will be intro säkringsområdet. Riskorienterade beräkningar av *solvenskrav* för försäkringsföretag kommer att inf e e di vigilanza nel settore assicurativo. *Il margine di solvibilità* da imporre alle società assicuratric

115

ertakings will be introduced. Calculation of *insurance liabilities* (technical provisions) will be more mmer att införas. Beräkning av den *försäkringstekniska skulden* (tekniska bestämmelser) kommer armonizzeranno maggiormente i calcoli *delle passività assicurative* (riserve tecniche), promuovend

116

lculation of insurance liabilities (*technical provisions*) will be more harmonised, while fostering the av den försäkringstekniska skulden (*tekniska bestämmelser*) kommer att harmoniseras ytterligare sa aggiornate i calcoli delle passività assicurative (*riserve tecniche*), promuovendo inoltre la converg

117

sors can block potential investments, mergers and *takeovers* in the financial sectors. There is a clear

ra planerade investeringar, sammanslagningar och *förvärv* inom de finansiella sektorerna. Det finns di bloccare potenziali investimenti, fusioni e *acquisizioni del controllo* nei settori finanziari. Su que

118

e on this supervisory task to review qualifying *shareholdings*. The Commission and the supervisory uppgift som gäller granskning av kvalificerande *innehav*. Kommissionen och tillsynskommittéerna zione delle autorità di vigilanza di esaminare *le partecipazioni* qualificate vi è un'evidente esigenza

119

Cross-border clearing and settlement infrastructures are far more costly than at the domestic level *Gränsöverskridande infrastrukturer för clearing och avveckling* är nu betydligt kostsammare än på *Le infrastrutture transfrontaliere di compensazione e liquidazione* sono molto più costose che a live

120

ve may be needed for an efficient, safe and cheap *cross-border clearing and settlement industry*. To en effektiv, säker och billig *gränsöverskridande clearing- och avvecklingsverksamhet*. För att testa re e poco costose *la compensazione e liquidazione transfrontaliere*. Per vagliare tale possibilità, la

121

oss-border transactions are technical, legal and *fiscal obstacles*³³. There is also no regulatory frame ridande transaktioner är tekniska, juridiska och *skattemässiga hinder*³³. Det finns inte heller någon ato delle operazioni transfrontaliere sono *gli ostacoli di carattere tecnico, giuridico e fiscale*³³. Ino

122

s looked into the respect of Treaty rights on *the free movement of capital*³⁵. Eliminating or at least r även granskat hur fördragets rättigheter om *den fria rörligheten för kapital*³⁵ iakttas. Att avskaffa e tti enunciati nel trattato per quanto riguarda *la libera circolazione dei capitali*³⁵. Sopprimendo o al

123

here no new legislation is planned are: *rating agencies*; financial analysts; level-2 measures for the lagstiftning planeras på följande områden: *kreditvärderingsinstitut*, finansanalytiker, åtgärder på vi atti legislativi sono i seguenti *le agenzie di rating*, gli analisti finanziari, i provvedimenti di livell

124

ew legislation is planned are: *rating agencies*; *financial analysts*; level-2 measures for the Takeover s på följande områden: *kreditvärderingsinstitut*, *finansanalytiker*, åtgärder på nivå-2 för direktivet o vi sono i seguenti le agenzie di rating, *gli analisti finanziari*, i provvedimenti di livello 2 per la diret

125

cial analysts; level-2 measures for the *Takeover Bids Directive* on requirements in the offer docume tiker, åtgärder på nivå-2 för *direktivet om övertagandebud* avseende krav i prospekt, och kapitalkra livello 2 per *la direttiva riguardante le offerte pubbliche di acquisto*, in attinenza al contenuto del d

126

quirements in the offer document; and *capital requirements for regulated markets*. The Commissio

vertagandebud avseende krav i prospekt, och *kapitalkrav för reglerade marknader*. Kommissionen ntenuto del documento di offerta, ed *i requisiti patrimoniali per i mercati regolamentati*. La Commi

127

rently managing over 5 trillion euro of *assets*, to develop soundly structured, well-administered co dbranschen, som för närvarande förvaltar *tillgångar* på mer än 5 biljoner euro, att utveckla välstrukt d'investimento, che attualmente gestisce un *patrimonio* di oltre 5 trilioni di euro, di realizzare inves

128

oundly structured, well-administered *collective investments* which deliver the highest possible retur utveckla välstrukturerade, välförvaltade *kollektiva investeringar* som ger högsta möjliga avkastning oltre 5 trilioni di euro, di realizzare *investimenti collettivi* di solida struttura e ben amministrati, che

129

nvestments which deliver the highest possible *returns* consistent with the individual investors' finan lektiva investeringar som ger högsta möjliga *avkastning* i förhållande till den enskilde investerarens n amministrati, che assicurino il massimo *rendimento* possibile in funzione della capacità finanziari

130

consistent with the individual investors' *financial capacity* and risk appetite, while giving investors nde till den enskilde investerarens *finansiella kapacitet* och riskbenägenhet och samtidigt ger invest dimento possibile in funzione *della capacità finanziaria* e del gusto per il rischio dei singoli investit

131

ividual investors' *financial capacity* and *risk appetite*, while giving investors all the necessary infor vesterarens finansiella kapacitet och *riskbenägenhet* och samtidigt ger investerare all nödvändig inf in funzione della capacità finanziaria e *del gusto per il rischio* dei singoli investitori, fornendo loro

132

rther investigation is needed in the area of *credit intermediaries*. The Commission will launch a stu rligare undersökningar av verksamhetsområdet för *kreditmäklare*. Kommissionen kommer att inleda ecessario proseguire l'esame nel settore *degli intermediari di credito*. La Commissione farà effettua

133

ers associated with all types of bank accounts (*current, savings, securities accounts*) must be remov opplade till alla typer av bankkonton (*checkräkningskonton, sparkonton, värdepapperskonton*) måst ate relative a tutti i tipi di conti bancari (*correnti, di risparmio, in titoli*)⁴⁰, si deve ampliare la scelt

134

order opening of accounts (including online), *closing fees* and transfers between banks) and conside tt annat EU-land [även online], *avgifter för att avsluta konton* och överföringar mellan banker) samt un conto in un altro Stato membro, *le spese per la chiusura di un conto* ed i trasferimenti interbanca

135

t and defined at global level, for example on *accounting*, auditing and banking capital requirements.

global nivå, exempelvis när det gäller *redovisnings-* och *revisionsområdet* och kapitalkrav för att dr
abiliti a livello mondiale, per esempio per *la contabilità*, la revisione contabile e l'adeguatezza patri

136

global level, for example on accounting, *auditing* and banking capital requirements. Considering th
empelvis när det gäller redovisnings- och *revisionsområdet* och kapitalkrav för att driva bankrörels
per esempio per la contabilità, *la revisione contabile* e l'adeguatezza patrimoniale delle banche. C

137

example on accounting, auditing and *banking capital requirements*. Considering the size of the EU
dovisnings- och revisionsområdet och *kapitalkrav för att driva bankrörelse*. Med tanke på EU-mark
ntabilità, la revisione contabile e l'adeguatezza patrimoniale delle banche. Considerate le dimensio

138

iations in the WTO Doha round and other *trade negotiations*. There is much support for the Commi
förhandlingsrundan inom WTO och i andra *handelsförhandlingar*. Det finns omfattande stöd för k
Doha round, presso l'OMC, e in altri *negoziati commerciali*. L'impostazione della Commissione di

139

against corporate and commercial fraud, *money laundering*, terrorist financing, tax evasion, corrupti
ot bedrägerier inom näringsliv och handel, *penningtvätt*, terroristfinansiering, skatteflykt, korruptio
ntro le frodi societarie e commerciali, *il riciclaggio del denaro sporco*, il finanziamento del terroris

140

money laundering, terrorist financing, *tax evasion*, corruption and other malpractices. Cooperation a
penningtvätt, terroristfinansiering, *skatteflykt*, korruption och andra oegentligheter. Samarbetet och
co, il finanziamento del terrorismo, *l'evasione fiscale*, la corruzione e altre pratiche illecite. La coop

141

e must be effective, also vis-à-vis *offshore financial centres*. European coordination in international
tbytet måste vara effektivt, även med *finansiella center i skatteparadis*. Europeiskt samarbete i inter
ono essere efficaci, anche nei confronti *dei centri finanziari offshore*. Il coordinamento europeo pre